

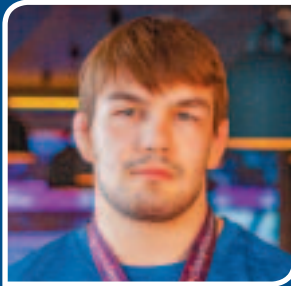
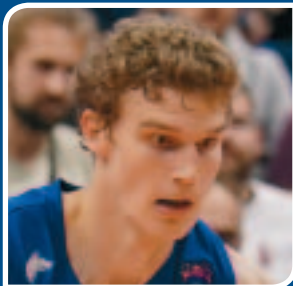
Fair Play

www.urheilutoimittajat.fi

Urheilutoimittajain Liiton jäsenlehti 4/2022

Kenestä Vuoden urheilija 2022?

Haaga-Helia

KEHITÄ OSAAMISTASI HAAGA-HELIAN KÄYTÄNNÖNLÄHEISISSÄ TÄYDENNYSKOULUTUKSISSA!

Haaga-Helia on monipuolinen kumppani asiantuntijoille ja esimiehille, jotka haluavat laajentaa ammatillista osaamistaan ja löytää uusia näkökulmia työhönsä tai kehittää liiketoimintaa.

Palveluvalikoimamme kattaa koulutuksia myynnistä, markkinoinnista ja viestinnästä, HR:stä ja johtamisesta, palvelumuotoilusta sekä digitaalisista ratkaisuista.

Tutustu kurssitarjontaan ja ilmoittaudu:
haaga-helia.fi/taydennyskoulutukset

6-7

Vuonna 2022 saatiin suomalaisittain runsasta mitalisadetta

8-9

Vuoden urheilija -äänestys

10

Vuoden joukkue -äänestys ja Vuoden valmentaja -äänestys

11

Vuoden nuori urheilija -äänestys

13

Äänestysohjeet Vuoden urheilija -äänestykseen

14-15

2020-luvun paras urheiluvuosi

16-17

Olympiakultamitalistit ovat pitäneet hyvin pintansa Vuoden urheilija -äänestyksissä

19

Joukkueurheilijat nousseet melko hitaasti Vuoden urheilija -äänestysten parhaimmista

20-21

Työkaluja viisaampien päätöksille

24-26

Urheilugaalan 2023 varsinaisten palkintoluokkien ehdokkaat

28-29

Verkko on paperilehdelle mahdollisuus eikä uhka

32-33

Gianni Merlo viidettä kertaa AIPS:n puheenjohtajaksi

34-35

Qatarin MM-kilpailut jäävät historiaan

36-37

Miten ihmeessä MM-jalkapalloa pelataan Qatarissa?

38-39

Qatarin ongelmat ovat avanneet monien silmät

40-41

"Kritiikkiä olisi voinut tulla enemmänkin"

44-45

Omaleimaista ja erilaista

46-48

Liiton tärkein tehtävä on alan arvostuksen ylläpitäminen ja kehittäminen

49

Pressikortti vuosille 2023-2025

50

Liity Urheilutoimittajain Liiton jäseneksi!

52-53

Tapahtumarikas koulutusyksky!

Vakiopalstat:

5 Pääkirjoitus

27 Lyhyesti

31 Kolumni

43 Vieraskynä

54 Jäsenasiaa

55 Kieli pelittämään

56-57 Yksi meistä

59 Paikalliskerhokuulumisia

60-63 Kirja-arviot

Fair Play

Urheilutoimittajain Liiton jäsenlehti

Julkaisija

Urheilutoimittajain Liitto ry.
Atomitie 5, C-porras, 00370 Helsinki

Päätoimittaja

Nina Jakonen
toimisto@urheilutoimittajat.fi

Toimitus

Tapio Ahlroth
Esko Hatunen
Harri Laiho
Topias Kauhala

Toimitussihteeri

Matti Hannula

Ulkoasu

Taina Kempainen Tmi, Rauma

Painopaikka

Savion Kirjapaino Oy, Kerava

Ilmoitusmyynti

Urheilutoimittajain Liitto ry
Nina Jakonen, puh. 050 448 4845
Erkki Hirvonen, puh. 050 550 6172

Levikki

3 000

Osoitteenmuutokset

toimisto@urheilutoimittajat.fi

Ilmestyminen 2023

nro 1 1.2. nro 2 24.5.
nro 3 20.9. nro 4 8.12.

Toimitus pidättää oikeuden lyhentää, muokata sekä jättää julkaisematta toimitukselle lähetettyjä juttuja.

Urheilutoimittajain Liitto ry.

Perustettu 1931

Puheenjohtaja

Kari Linna

Pääsihteeri

Nina Jakonen

Jäsenyydet

Kansainvälinen urheilutoimittajien liitto (AIPS)
Association Internationale de la Presse Sportive AIPS

Euroopan urheilutoimittajien liitto (UEPS)
European Sports Press Union UEPS

ISSN 0786-5988 (painettu)
ISSN 2670-255X (verkkojulkaisu)

Kannen kuva:
Vuoden urheilija -äänestyksen ehdokkaat
Kuvat: Kiitos lajiliitoille ja muille yhteistyötahoille kuvayhteistyöstä.

KARI KETOSIN ELOKUVA
Häät ennen
hautajaisia

Sielu lepää, kun hankit henkivakuutuksen.

Hyödynnä
liittojäsenen
jäsenetu

Jotain vanhaa, jotain uutta... entä henkivakuutus? Yhteisenä pariturvana sinä ja puolisoasi saatte sen entistä edullisemmin. Elämää ei voi käsikirjoittaa, joten hanki pysyvästi edullinen henkivakuutus jo tänään.

KALEVAVAKUUTUS.FI

Kalevan asiamiehenä toimii If Vahinkovakuutus Oyj. Suomen sivuliike. If hoitaa Kalevan myöntämien Primus-vakuutuksiin liittyvän asiakas- ja korvauspalvelun.

PYSY MUKANA MATKASSA!

Fair Play

Fair Play saapuu painettuna suoraan kotiisi/työpöydällesi tai digilehtenä sähköpostiisi. Muista ilmoittaa osoitteen- ja/tai sähköpostiosoitteen muutoksesi **toimisto@urheilutoimittajat.fi**

Liiton tiedotteet
lähetetään sähköpostitse. Varmista tiedotteiden saanti päivittämällä sähköpostiosoitteesi **toimisto@urheilutoimittajat.fi**

Liiton verkkosivut
Ajankohtaiset uutiset ja aiheet luettavana silloin, kun sinulle sopii.
www.urheilutoimittajat.fi

Vuoden urheilija -verkkosivut
Vuoden urheilija -äänestyksen ehdokaslistat, äänestystulokset ja ajankohtaiset uutiset.
www.vuodenurheilija.fi

Liiton Facebook
Löydät meidät Facebookista
facebook.com/urheilutoimittajat

Liiton Twitter
Seuraa meitä Twitterissä
twitter.com/urheilutoimitus

Liiton Instagram
Löydät meidät Instagramista
instagram.com/urheilutoimittajat

Seuraa meitä niissä kanavissa, jotka sopivat sinulle parhaiten!

Yhteistyössä:

KALEVA

Haaga-Helia

Opetus- ja kulttuuriministeriö

CODEMATE

Urheilugaala

PÄÄKIRJOITUS

Kari Linna
puheenjohtaja

Säännöt remonttiin

Urheilutoimittajain Liiton järjestö rakenne on luotu kymmeniä vuosia sitten. Siitä on niin kauan, että likikään kaikki silloisen perustan valamiseen osallistuneista eivät ole enää joukoissamme. Ajan kulumisen tiedostaa myös siitä, että alallamme työnkuvat ovat muuttuneet rajusti, erityisesti tällä vuosituhannella. Ennen jako oli selkeämpi, oltiin joko kokopäiväisesti urheilutoimittajia tai sitten avustettiin satunnaisemmin oman työn ohessa. Palkkion maksaja oli maakuntalehti tai yksi media.

Tänään yhä kasvava joukko meistä on freelancereita useine toimeksiantajineen. Samaan aikaan vakituiset toimittajat tekevät yhä enenevässä määrin muutakin kuin urheilua. Joissain toimituksissa rajaa ei ole ollenkaan, kaikki tekevät kaikkea. Ero entiseen on dramaattinen.

Aika on muuttunut, tekniikka kehittynyt huomasti, työtehtävät erilaistuneet ja monipuolistuneet. Meidän urheilujournalistienkin täytyy pysyä muutoksen vauhdissa, muuten putoamme kyydistä. Parasta olisi ennakoida tulevaa ja valmistautua oma-aloitteisesti itse. Omilla keinoillamme, ettei tarvitsisi pakon edessä kiireellä reagoida myöhässä. Maailma menee joka tapauksessa eteenpäin, halusimme tai emme. Paikalla pysymällä taannumme.

Liittomme tämänhetkiset säännöt ovat palvelleet pitkään, mutta viimeistään nyt on herättävä tunnustamaan päivitystarpeen ilmeisyys. Säännöt oli tehty ja tarkoitettu aikaan, jota ei enää ole.

Säännöt eivät mahdollista läpinäkyvän, demokraattisen, alalla aktiivisesti työskentelevien urheilujournalistien ammatillisen aseman, koulutuksen ja alan arvostuksen eteenpäin viemistä.

Kiireellisin korjaustarve koskee liiton vuosikokouksia, sen henkilövalintoja ja sitä kautta koko liiton tulevaisuutta. Liitto ei voi vaikuttaa mitenkään paikalliskerhojen B-jäsenyyksiin, koska paikalliskerhot ovat itsenäisiä yhdistyksiä ja valitsevat jäsenensä itse. Silti B-jäsenten määrä vaikuttaa paikalliskerhojen äänipottiin olennaisesti, jopa ratkaisevasti liiton vuosikokouksissa, vaikka kyseessä on täysin eri yhdistykset. Jo kahden ison paikalliskerhon äänillä voidaan saada enemmistö liiton vuosikokouksissa. Siitä looginen päätelmä on, että valtaamalla pari paikalliskerhoa on mahdollista kaapata koko valtakunnallinen liitto.

Voiko tällainen olla oikein? Miten moinen pelottava uhkakuva voi edes olla mahdollinen? Ajatus on onneksi toistaiseksi vain teoriaa. Mutta se on olemassa. Siksi liiton hallitus syyllistyi vakavaan laiminlyöntiin, ellei se pyrkisi poistamaan noin pahaa valuvikaa säännöissä. En tiedä, miksei tähän ole aiemmin herätty, mutta parempi edes myöhään. Liiton hallitus onkin yksimielisesti ajamassa päivitystä, joka sekä selkiyttää liiton sääntöjä että estää kaikenlaisen puliveivauksen urheilujournalismin ammattilaisten yhteisöissä.

Lopulliset päätökset näin merkittävistä muutoksista liiton säännöissä tekevät luonnollisesti liiton päätösvaltaiset jäsenet kahdessa perättäisessä yhdistyksen kokouksessa. Vetoankin, että kaikki liiton jäsenet havahtuvat asiaan ja ovat valmiita tulemaan paikalle kokouksiin puolustamaan urheilujournalismin puhtautta.

Vuoden urheilija -äänestyksen voitti vuonna 2021 uimari Matti Mattsson.

Vuoden urheilija -äänestys alkaa

Vuonna 2022 saatiin suomalaisittain runsasta mitalisadetta

Vuoden urheilija -äänestyksen ehdokaslistoilla vilisee suomalaismenestyjiä olympiavoittajista MM- ja EM-kultamitalisteihin. Hieno ja mitalirikas vuosi on takana, joten ehdokaslistoillakin löytyy runsaasti arvokisamitalisteja.

Teksti ja kuva: Nina Jakonen

Vuoden urheilija, Vuoden valmentaja ja Vuoden joukkue -äänestykset jatkuvat perinteiseen tapaan, mutta ne saavat rinnalleen myös Vuoden nuori urheilija -äänestyksen. Uudistuksen myötä koko Urheilutoimittajain Liiton valintajärjestelmäkokonaisuutta yhdenmukaistetaan ja selkeytetään. Vuoden nuori urheilija -äänestyksessä on ensimmäisellä kerralla peräti yhdeksän ehdokasta, joista äänestetään kolme parasta paremmuusjärjestykseen.

– Jo ehdokaslistasta näkee, että myös nuoret ovat menestyneet hienosti kuluvan vuoden aikana, kertoo Vuoden urheilija -valiokunnan puheenjohtaja **Matti Hannula**.

Kaiken kaikkiaan Vuoden urheilija -valiokunnan työ oli menestysvuoden siivittämänä suhteellisen helppo.

– Valiokunta korosti kaikissa valinnoissaan edelleen vahvasti arvokisamenestystä. Tänä vuonna valiokunnan tehtävää auttoi hieno suomalaismenestys laajalla rintamalla, jatkaa Hannula.

Myös parit ovat mukana Vuoden urheilija -äänestyksessä

Vuoden urheilija -äänestyksessä äänestetään kuluvan vuoden parasta urheilijaa. Äänestyksessä menneiden vuosien saavutuksilla tai pitkällä urheilu-uralla ei ole merkitystä. Vuoden urheilija -äänestyksen pääkriteerit kerrotaan tarkemmin tämän jutun yhteydessä.

– Äänestäjien on arvioitava urheilijoiden saavutuksia ja menestystä eri

Vuoden URHEILIJA ÄÄNESTYS

- * äänestys alkaa 12.12. ja päättyy 30.12.
- * voittaja julkistetaan 12.1. Urheilugaalassa
- * voittaja äänestetään ehdokaslistalta
- * Vuoden joukkue, Vuoden valmentaja ja Vuoden nuori urheilija äänestetään omilta ehdokaslistoilta

lajien kesken, eli kenellä on urheiluvuoden 2022 kovimmat saavutukset ja kuka on niiden perusteella Vuoden urheilija vuonna 2022, kertoo Hannula

Tänä vuonna Vuoden urheilija -ehdokaslistalla on 29 urheilijaa, mutta äänestettäviä on vain 27.

– Vuoden urheilija -äänestyksessä ovat mukana myös parit, joten kun parisprintin olympiahopeakaksikko **Iivo Niskanen** ja **Joni Mäki** sekä purjehduksen MM-pronssia ja EM-hopeaa Nacra 17 -luokassa saavuttaneet **Sinem Kurtbay** ja **Akseli Keskinen** ovat mukana äänestyksessä, niin urheilijamäärä on suurempi kuin ehdokaiden määrä, kiteyttää Hannula.

Ehdokaslistan lisäksi jokainen äänestäjä voi edelleen sijoittaa listalle myös yhden oman ehdokkaansa, mutta vain niistä lajeista, joissa valitaan lajin parhaat urheilijat. Mikäli oman ehdokkaan listalle sijoittaa, on mukaan merkittävä myös huolelliset perustelut.

– Kokonaan perustelemattomat ehdotukset hylätään. Äänestyskriteerit koskevat myös omia ehdokkaita, joten menestysperustelut ja kilpailusijoitukset ovat tärkeitä. Pelkät ”pirteät otteet” perusteluissa eivät riitä, Hannula painottaa.

Vuoden urheilija -valiokunta laati ehdokaslistat, joista Urheilutoimittajain Liiton äänestysosoite omaavat jäsenet äänestävät Vuoden urheilijan, Vuoden valmentajan, Vuoden joukkueen ja Vuoden nuoren urheilijan. Tämänvuotiselta Vuoden urheilija -ehdokaslistalta löytyy 27 ehdokasta. Vuoden valmentaja -listalla on viisi (5) ehdokasta ja Vuoden joukkue -listalla neljä (4) ehdokasta. Vuoden nuori urheilija -listalla on yhdeksän (9) ehdokasta. Kaikki ehdokkaat esitellään sivuilla 8–11. Lista lajeista, joissa tänä vuonna lajien parhaat urheilijat valitaan, löytyy sivulta 13.

Äänestys jatkuu 30.12. asti

Urheilutoimittajain Liitto on nimennyt Vuoden urheilijan vuodesta 1947 alkaen, joten Vuoden urheilija valitaan nyt 76. kerran. Perinteisen ja arvostetun tittelin voittaja julkistetaan 12. tammikuuta 2023 Urheilugaalassa.

Vuoden urheilija -äänestys alkaa 12. joulukuuta 2022 klo 10.00. Vuoden urheilija -äänestykseen voi osallistua ainoastaan sähköisellä äänestyslomakkeella liiton jäsenrekisterin kanssa ajan tasalla olevalla sähköpostiosoitteella. Äänestysosoite on kaikilla liiton A-jäsenillä sekä niillä B-jäsenillä, joille on myönnetty liiton pressikortti. Äänestysaika päättyy 30.12.2022 klo 23.59 (Suomen aikaa). Äänestys tapahtuu Vuoden urheilija -verkkosivuilla osoit-

teessa www.vuodenurheilija.fi. Äänestyksen jälkeen jokainen äänestäjä saa kuittauksen onnistuneesta äänestyksestä omaan sähköpostiinsa.

– Jokaisen äänestäjän on rekisteröidyttävä omalla sähköpostiosoitteellaan äänestysivulle, jotta pääsee äänestämään. Mikäli jäsen on äänestänyt jo aiempina vuosina, aiempi rekisteröityminen riittää ja äänestämään pääsee rekisteröitymisen yhteydessä laatimillaan tunnuksilla. Mikäli omat tunnukset ovat unohtuneet, ne voi uusaa äänestysivulla. Mikäli jäsen äänestää ensimmäistä kertaa, on ensin rekisteröidyttävä ja sen jälkeen kirjaututtava omilla tunnuksilla äänestysivulle.

– Kaikille äänestysosoite omaaville jäsenille lähetetään sähköpostiviesti äänestyksen alkaessa. Mikäli sähköpostiosoite ei ole ajan tasalla liiton jäsenrekisterin kanssa, ei äänestäminen onnistu. Siinä tapauksessa kannattaa ottaa yhteyttä liittoon ja päivittää oma sähköpostiosoite ajan tasalle, muistuttaa

Urheilutoimittajain Liiton pääsihteeri **Nina Jakonen** ja kannustaa jäsenistöä käyttämään äänestysosoitettaan.

Fair Play -lehden ja liiton verkkosivujen avulla äänestysohjeet ja ehdokaslistat tavoittavat kaikki äänioikeutetut. ♦

Vuoden URHEILIJA -äänestyksen pääkriteerit

Vuoden urheilija -äänestyksessä äänestetään aina päättyvän vuoden parasta urheilijaa. Äänestyksessä menneiden vuosien saavutuksilla ei ole merkitystä. Vuoden urheilija -äänestyksen pääkriteerit:

- urheilumenestys olympialaisissa tai oman lajin MM-kilpailuissa (mitali tai pistesija)
- urheilumenestys oman lajin SM-kilpailuissa (kultamitali), maailmancupissa tai muussa lajin paremmuutta mittaavassa arvostetussa sarjassa/liigassa ulkomailta tai kotimaassa (menestys/mitali/pistesija ja/tai huippusuoritukset)
- suoritustaso ja tasaisuus kalerivuoden aikana ko. lajin kansainvälisissä kilpailuissa/lajin ylimmällä tasolla/lajin arvostetussa liigassa tai sarjassa
- joukkueurheilijan ratkaiseva merkitys oman joukkueensa (maajoukkue/seurajoukkue) saavutuksissa (menestys/mitali/pistesija)
- joukkueurheilijan oma suoritustaso tunnistettavien mitarein, vaikka joukkue ei menestysikään (pistepörssi tms., ratkaisevat suoritukset jne.)
- yleinen kilpailutilanne urheilijan edustamassa lajissa maailmanlaajuisesti vrt. Suomessa (levinneyys ja harrastuneisuus)
- urheilijan onnistumiset merkittävässä urheilutapahtumissa, -otteluissa ja suoritusten ratkaisuhetkissä

Vuoden URHEILIJA -valiokunta

Vuoden urheilija -valiokunta laatii ehdokaslistat Vuoden urheilija, Vuoden joukkue, Vuoden valmentaja ja Vuoden nuori urheilija -äänestyksiin. Valiokunta valitsee vuosittain myös lajien parhaat urheilijat ja vastaa listalla olevista lajeista.

**Vuoden urheilija
-valiokunnan
kokoontulo 2022**

Matti Hannula
(pj, freelancer)
Juha Kanerva (Ilta-Sanomat/
Urheilulehti, Sanoma)
Harri Laiho (Satakunnan
Kansa, Sanoma)
Matti Lehtisaari (Yle)
Kai Nevala (Kaleva)
Tommi Roimela
(Keski-Suomalainen)
Mika Saukkonen (MTV)
Maria Vesterinen
(Turun Sanomat)
Kaija Yliniemi (STT)

NOORA ANTIKAINEN, ampumaurheilu

- maailmancupin osakilpailun voitto trapissa
- EM-hopeaa ja MM-hopeaa trapin joukkuekilpailuissa

HENNA BLOMROOS, frisbeegolf

- MM-hopeaa

LASSI ETELÄTALO, yleisurheilu

- EM-pronssia keihäänheitossa ennätystuloksestaan 86,44
- MM-kilpailujen kuudes

VALTTERI FILPPULA, jääkiekko

- kipparoi Suomen miesten jääkiekkomaajoukkueen sekä olympiakultaan että maailmanmestaruuteen
- ensimmäinen suomalaiskiekkoilija, joka on voittanut sekä Stanley Cupin että olympiakullan ja maailmanmestaruuden

VENLA HARJU, suunnistus

- EM-kultaa pitkältä matkalta ja EM-pronssia keskimatkalta

HARRI HELIÖVAARA, tennis

- nelinpelin maailmanlistan 11:s
- brittiparinsa Lloyd Glasspoolin kanssa Hampurin ATP 500 -turnauksen voitto ja ATP-finaaliturauksen välierissä

LUKAS HRADECKÝ, jalkapallo

- Bayer Leverkusenin ykkösmaalivahtina Bundesliigan kolmossija ja paikka Mestarien liigan lohkovaiheeseen

SANTERI KIIVERI, alppiihhto

- paralympiakultaa suurpujottelussa ja paralympia-hopeaa superalppiyhdistetyssä

NEA KIVELÄ, aerobic

- MM-pronssia (Kansainvälisen voimisteluliiton FIG:n kilpailut)

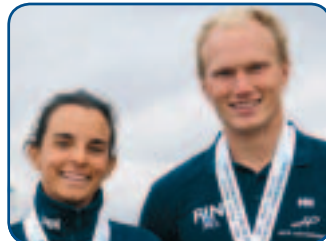
PEPPI KONSTERI, keilailu

- naisten EM-kilpailuissa arvostetuimman kisamuodon eli All eventsin voitto ensimmäisenä suomalaisnaisena
- naisten EM-pronssia parikilpailussa ja triokilpailussa
- juniorien EM-kultaa sekä All events -kilpailusta että parikilpailusta, EM-pronssia joukkuekilpailusta

NATALIA KUIKKA, jalkapallo

- Yhdysvaltain naisten jalkapalloliigan NWSL:n mestaruus ensimmäisenä suomalaisena
- mestarijoukkue Portland Thorns'n avainpelaajia ja yksi sarjan parhaista puolustajista

SINEM KURTBAJ – AKSELI KESKINEN, purjehdus

- MM-pronssia ja EM-hopeaa Nacra 17 -luokassa

ARTTURI LEHTONEN, jääkiekko

- Stanley Cup -voittaja Colorado Avalanchessa
- jatkoaikamaali ratkaisevassa välieräottelussa ja voittomaali ratkaisevassa finaaliottelussa

LAURI MARKKANEN, koripallo

- erinomaiset otteet syksyllä uudessa seurassa Utah Jazzissa NBA:ssa
- Suomen joukkueen tärkeimpiä pelaajia niin MM-karsinnoissa kuin EM-kilpailuissa

MATTI MATTSSON, uinti

- EM-hopeaa pitkän radan 200 metrin rintauinnissa
- MM-kilpailujen kahdeksas samalla matkalla

WILMA MURTO, yleisurheilu

- EM-kultaa seiväshypyssä loistavalla tuloksella 485
- paransi EM-finaalissa kolme kertaa Suomen ennätystä
- MM-kilpailujen kuudes

KRISTIINA MÄKELÄ, yleisurheilu

- EM-hopeaa kolmiloikassa uudella Suomen ennätysellä 14,64
- MM-kilpailujen yhdeksäs

IIVO NISKANEN, maastohiihto

- olympiakultaa perinteisen hiihtotavan 15 kilometrin kilpailussa
- olympiaprônssia 30 kilometrin yhdistelmäkilpailussa

IIVO NISKANEN – JONI MÄKI, maastohiihto

- olympiahopeaa parisprintissä

KERTTU NISKANEN, maastohiihto

- olympiahopeaa perinteisen hiihtotavan 10 kilometrin kilpailussa
- olympiaprônssia vapaan hiihtotavan 30 kilometrin kilpailussa

KRISTA PÄRMÄKOSKI, maastohiihto

- olympiaprônssia perinteisen hiihtotavan 10 kilometrin kilpailussa

TOPI RAITANEN, yleisurheilu

- EM-kultaa 3000 metrin esteissä

MIKKO RANTANEN, jääkiekko

- Stanley Cup -voittaja Colorado Avalanchessa, joukkueen varakapteeni
- NHL:n runkosarjassa joukkueensa paras pistemies ja koko sarjan suomalaisten pisteykkönen
- play offseissa 20 ottelussa 25 (5 + 20) tehopistettä

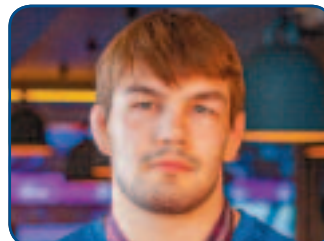
KALLE ROVANPERÄ, autourheilu

- maailmanmestaruus rallin WRC-luokassa

EMIL RUUSUVUORI, tennis

- kaksinpelin maailmanlistan 40:s, nousua vuoden aikana 55 sijaa

ARVI SAVOLAINEN, paini

- EM-hopeaa kreikkalais-roomalaisen painin 97 kilon sarjassa

MATTI SUUR-HAMARI, lumilautailu

- paralympiakultaa lumilautacrossissa ja paralympiahopeaa banked slalomissa

Cheerleadingin NAISTEN CHEER- MAAJOUKKUE

- MM-kultaa

HJK:n MIESTEN JALKAPALLO- JOUKKUE

- selviytyi Eurooppa-liigan lohkovaiheeseen
- Suomen mestaruus

Jääkiekon MIESTEN MAAJOUKKUE

- olympiakultaa ja MM-kultaa

Koripallon MIESTEN MAAJOUKKUE

- EM-kilpailujen seitsemäs
- varmisti ensimmäistä kertaa historiassa karsintapeliä kautta paikan MM-kilpailuihin

Kiitos lajiliitoille ja muille yhteistyötahoille kuvayhteistyöstä sivuilla 8–11.

TUOMAS IISALO, koripallo

- Baskets Bonnin valmentajana Bundesliigan runkosarjan kakkossija ja pudotuspelien välieräjoukkue
- Bundesliigan Vuoden valmentaja

JUKKA JALONEN, jääkiekko

- miesten maajoukkueen päävalmentajana olympiakultaa ja MM-kultaa

JARNO KOIVUNEN, yleisurheilu

- seiväshypyn EM-kultaa saavuttaneen Wilma Murron valmentaja

OLLI OHTONEN, maastohiihto

- kolme olympiamitalia voittaneen Iivo Niskasen valmentaja

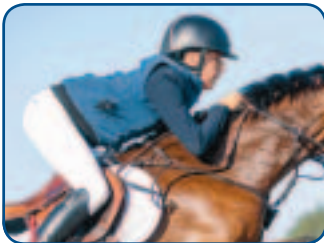
JANNE UKONMAANAHO, yleisurheilu

- estejuoksun EM-kultaa saavuttaneen Topi Raitasen valmentaja

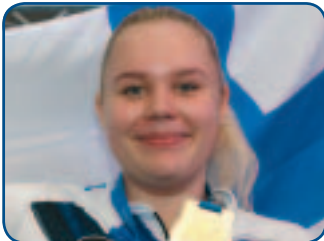
NIKO ANTTOLA (s. 2003),
maastohiihto

- nuorten MM-hopeaa perinteisen hiihtotavan 10 kilometrin kilpailussa
- kaksi kultaa Euroopan nuorten olympiafestivaaleilla

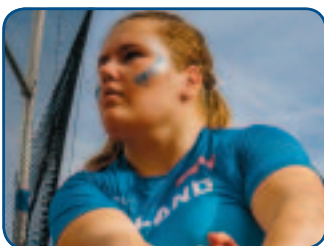
JONE ILLI (s. 2007),
ratsastus

- juniorien EM- ja PM-kultaa esteratsastuksessa
- noin 30 kansainvälistä voittoa vuonna 2022, suurin osa näistä avoimissa luokissa

PEPPI KONSTERI (s. 2003),
keilailu

- naisten EM-kilpailuissa arvostetuimman kismuodon eli All eventsin voitto ensimmäisenä suomalaisnaisena
- naisten EM-pronssia parikilpailussa ja triokilpailussa
- juniorien EM-kultaa sekä All events -kilpailusta että parikilpailusta, joukkuekilpailusta EM-pronssia

SILJA KOSONEN (s. 2002),
yleisurheilu

- EM-kilpailujen moukarinheitossa viides, MM-kilpailujen seitsemäs

MAISA KUUSIKKO
(s. 2005), **voimistelu**

- MM-kilpailujen neliottelussa sijalla 13. (ensimmäinen suomalainen MM-finaalissa)
- EM-kilpailujen neliottelussa sijalla 11. (paras sijoitus suomalaisnaiselle sitten 1960-luvun)

MIRO LITTLE (s. 2004),
koripallo

- Suomen koripallomaajoukkueen nuori lupaus, joka on saanut Susijengissä jo paljon vastuuta

PIHLA SALONEN (s. 2003),
judo

- alle 21-vuotiaiden EM-kultaa alle 52-kiloisten painoluokassa

TUUKKA TAPONEN
(s. 2006), **autourheilu**

- MM-hopeaa kartingissa

SAGA VANNINEN
(s. 2003), **yleisurheilu**

- nuorten MM-kultaa 7-ottelussa
- aikuisten EM-kilpailuissa 7-ottelussa kymmenes

Vuoden urheilija -äänestys 12.–30.12.2022

www.vuodenurheilija.fi

Äänestys oikeus on kaikilla jäsenmaksunsa maksaneilla liiton A-jäsenillä sekä niillä B-jäsenillä, joille on myös myönnetty liiton pressikortti.

CODIMATE

www.codemate.com

Digitaalisia ratkaisuja
urheilukentille jo
vuodesta 2007

ÄÄNESTYSOHJEET UUODEN URHEILIIJA -ÄÄNESTYKSEEN

Urheilutoimittajain Liiton Vuoden urheilija -äänestyksessä äänestetään Vuoden urheilijaa **äänestysvuoden urheilu-suoritusten perusteella**. Äänestyksessä ei äänestetä urheilu-urapalkinnon saajaa. Valinnat tehdään liiton Vuoden urheilija -valiokunnan laatimalta ehdokaslistalta. **Äänestäjän on sijoitettava listalle vähintään viisi (5) ja enintään kymmenen (10) parasta urheilijaa**. Listan ykköseksi äänestetty urheilija saa kymmenen (10) pistettä, toiseksi äänestetty yhdeksän (9) ja niin edelleen.

Kymmenen parhaan listalle voi äänestää myös ehdokaslistan **ulkopuolelta yhden urheilijan**, mutta vain niistä lajeista, joissa valitaan eri lajien parhaat urheilijat. Vuoden urheilija -äänestyksessä ei voi äänestää listan ulkopuolelta sellaista urheilijaa, joka omaa kaksoiskansalaisuuden, mutta ei urheile Suomen lipun alla eli ei selkeästi edusta kilpaillaessaan Suomea.

Mikäli listan ulkopuolelta äänestetään, on mukaan liitettävä urheilijan nimi, laji, äänestysvuoden urheilusaavutukset ja selkeät perustelut. Perustelemattomat äänet hylätään automaattisesti. Perusteltujen ehdotusten pääsemisestä mukaan lopulliselle äänestystuloslistalle päättää Vuoden urheilija -valiokunta. Mikäli äänestäjän oma ehdotus hylätään, ko. äänestysrivi jää tyhjäksi – muutoin äänestyslomake pysyy ennallaan.

Vuoden urheilija -äänestyksessä äänestetään **yksilöurheilijaa tai paria**. Joukkueita ei voi äänestää Vuoden urheilijaksi. Parit, esimerkiksi kilpatanssissa, soudussa, melonnassa, maastohiihdon parisprintissä jne. on huomioitu Vuoden urheilija -listaa laadittaessa. Vuoden urheilijaksi voidaan valita vain ihmisurheilija, ei siis esimerkiksi hevosta tai koiraa. Meriitit eri ammattiryhmien omissa urheilukilpailuissa eivät kelpaa perusteluksi Vuoden urheilija -äänestyksessä.

Vuoden urheilija -äänestykseen voivat osallistua jäsenmaksunsa maksaneet Urheilutoimittajain Liiton A-jäsenet sekä liiton paikalliskerhojen B-jäsenet, joille on myönnetty liiton pressikortti. Samassa yhteydessä äänestetään myös Vuoden joukkueita, Vuoden valmentajaa ja Vuoden nuorta urheilijaa.

Vuoden joukkue -äänestys

Urheilutoimittajain Liiton Vuoden joukkue -äänestyksessä kootaan **kolmen (3) parhaan lista äänestysvuoden urheilu-suorituksista**. Äänestyksessä ei äänestetä pitkäästä joukkue-/seuramenestyksestä. Valinnat tehdään liiton Vuoden urheilija -valiokunnan laatimalta ehdokaslistalta. **Äänestäjän on sijoitettava listalle**

kolme (3) parasta joukkueita. Listan ykköseksi äänestetty joukkue saa viisi (5) pistettä, toiseksi äänestetty kolme (3) ja kolmanneksi sijoitettu yhden (1) pisteen. **Listan ulkopuolisia joukkueita ei voi äänestää.**

Joukkueen muodostaa kolme tai useampi kilpailija. Sellaiset joukkuekilpailut, jotka koostuvat erillisistä yksilösuorituksista (esim. keilailun, mäkihypyn, yhdistetyn, ammunnan joukkuekilpailut), kuuluvat joukkueiden piiriin.

Vuoden valmentaja -äänestys

Urheilutoimittajain Liiton Vuoden valmentaja -äänestyksessä kootaan **kolmen (3) parhaan lista äänestysvuoden saavutuksiin perustuen**. Äänestyksessä ei äänestetä valmentajaurapalkinnon saajaa. Valinnat tehdään liiton Vuoden urheilija -valiokunnan laatimalta ehdokaslistalta.

Äänestäjän on sijoitettava listalle kolme (3) parasta valmentajaa. Listan ykköseksi äänestetty valmentaja saa viisi (5) pistettä, toiseksi äänestetty kolme (3) ja kolmanneksi sijoitettu yhden (1) pisteen. **Listan ulkopuolisia valmentajia ei voi äänestää.**

Vuoden nuori urheilija -äänestys

Urheilutoimittajain Liiton Vuoden nuori urheilija -äänestyksessä kootaan **kolmen (3) parhaan lista äänestysvuoden saavutuksiin perustuen**. Valinnat tehdään liiton Vuoden urheilija -valiokunnan laatimalta ehdokaslistalta. Vuoden nuoreksi urheilijaksi voi olla ehdolla urheilija, joka ei ole äänestysvuoden alkuun mennessä täyttänyt 20 vuotta.

Äänestäjän on sijoitettava listalle kolme (3) parasta nuorta urheilijaa. Listan ykköseksi äänestetty nuori urheilija saa viisi (5) pistettä, toiseksi äänestetty kolme (3) ja kolmanneksi sijoitettu yhden (1) pisteen. **Listan ulkopuolisia nuoria urheilijoita ei voi äänestää.**

Sähköinen äänestyslomake

Vuoden urheilija -äänestykseen voi osallistua **ainoastaan sähköisellä äänestyslomakkeella liiton jäsenrekisterin kanssa ajan tasalla olevalla sähköpostiosoitteella**. Äänestysosoikeus on kaikilla jäsenmaksunsa maksaneilla liiton A-jäsenillä sekä niillä B-jäsenillä, joille on myös myönnetty liiton pressikortti. Äänestysaika päättyy 30.12.2022 klo 23.59 (Suomen aikaa). Äänestys tapahtuu Vuoden urheilija -verkkosivuilla osoitteessa **www.vuodenurheilija.fi**. Äänestyksen jälkeen jokainen äänestäjä saa kiitauk-

sen onnistuneesta äänestyksestä omaan sähköpostiinsa. Mikäli äänestyksen kanssa ilmenee ongelmia, ota yhteyttä liittoon: toimisto@urheilutoimittajat.fi.

Lajien parhaat urheilijat -valinnat

Urheilutoimittajain Liiton lajien parhaita urheilijoita on valittu vuodesta 1946 lähtien. Valinnat tekee liiton Vuoden urheilija -valiokunta. Tämän vuoden osalta Lajien parhaat urheilijat julkistetaan 9. tammikuuta 2023.

Lajivalikoima on vuosien mittaan jatkuvasti laajentunut. Vuonna 2022 lajilistalle lisättiin uusina lajeina brasilialainen jujutsu ja lukkopaini (yhtenä lajina), petanque sekä vesihiihto.

Lajien parhaat urheilijat -listan lajeista vastaa Vuoden urheilija -valiokunta. Uusia lajeja otetaan listalle valiokunnan harkinnan mukaan mm. lajiliittojen omasta anomuksesta. Kriteereinä ovat mm. lajin harrastuneisuus, kansallinen kilpailutoiminta ja kansainvälisyys.

Lajeja, joista Urheilutoimittajain Liitto valitsee vuoden 2022 päätteeksi lajin parhaan ja joista Vuoden urheilijaa voi äänestää, on 81. Lisäksi lajilistalla on cheerleading, joka otetaan huomioon Vuoden joukkue -ehdokaslistaa laadittaessa, mutta siitä ei valita lajin parasta yksilöä.

Lajit, joissa lajin paras urheilija valitaan vuonna 2022: aerobis, agility, alamäkiluistelu, alppilajit, amerikkalainen jalkapallo, ampumahiihto, ampumaurheilu, autourheilu, beach volley, biljardi, brasilialainen jujutsu ja lukkopaini, curling, darts, e-urheilu, freestyle, frisbeegolf, futsal, golf, hiihtosuunnistus, ilmailu, jalkapallo, jousiammunta, judo, jääkiekko, jääpallo, karate, keilailu, kiipeily, koripallo, kriketti, käsipallo, lentopallo, lumilautailu, maahockey, maastohiihto, melonta, miekkailu, moottorikelkkailu, moottoripyöräily, moottoriveneily, mäkihypy, nykyaikainen viisiottelu, nyrkkeily, paini, painonnosto, pesäpallo, petanque, pikaluistelu, potkunyrkkeily, purjehdus, pyöräily, pyöräsuunnistus, pöytätennis, raviurheilu, ratsastus, ringette, rugby, rullalautailu, salibandy, soutu, squash, sulkapallo, suunnistus, taekwondo, taitoluistelu, taitouinti, tanssiurheilu, tennis, thainyrkkeily, tikkaurheilu, triathlon, uimahypy, uinti, valjakkourheilu, vapaaottelu, vesihiihto, vesipallo, voimanoisto, voimistelu, yhdistetty hiihto ja yleisurheilu.

Lajien luonteen vuoksi cheerleadingissa ja muodostelmaluistelussa ei valita yksittäistä urheilijaa lajin parhaaksi, mutta lajit on huomioitu Vuoden joukkue ja Vuoden valmentaja -äänestyslistoja laadittaessa. ♦

2020-luvun paras urheiluvuosi

Suomalaiset urheilun ystävät ovat vuonna 2022 saaneet nauttia poikkeuksellisesta menestyksestä. Pekingin talviolympialaisista Suomi keräsi kahdeksan mitalin saaliin (2 kultaa, 2 hopeaa ja 4 pronssia), suurimman määrältään sitten Torinon 2006 (0–6–3) ja parhaan laadultaan sitten Salt Lake Cityn 2002 (4–1–2).

Teksti: **Vesa Tikander**, Urheilun ja liikunnan kulttuurikeskus Tahto
Kuvat: **Matti Erkkilä** ja **Pasi Salminen**

Iivo Niskanen nousi kolminkertaiseksi olympiavoittajaksi hiihtolegendojen **Veikko Hakulisen**, **Eero Mäntyrannan** ja **Marja-Liisa Kirvesniemen** rinnalle. Vieläkin historiallisempi tapaus oli Leijonien ensimmäinen olympiakulta, jota täydensi vielä myöhemmin keväällä kotiyhteisön edessä voitettu maailmanmestaruus.

Muutakin menestystä vuoteen on mahtunut. **Kalle Rovander** on varmistanut uransa ensimmäisen ja tuskinpa viimeiseksi jäävän ralliautoilun MM-kullan. **Wilma Murto** ja **Topi Raitanen** voittivat sensaatiomaiset kultamitalit yleisurheilun EM-kilpailuissa Münchenissä. Suomen koripallomiehet valloittivat **Lauri Markkanen** johdolla paikan MM-lopputurnauksessa ja seitsemännen sijan EM-turnauksessa. **Mikko Rantanen** ja **Artturi Lehkonen** toivat Stanley Cupin pitkästä aikaa Suomeen, ja Markkanen on syksyllä loistanut uudessa seurassaan Utah Jazzissa. Talviparalympialaisissa **Matti Suur-Hamari** ja **Santeri Kiiveri** voittivat kullan ja hopean mieheen. Keilailun EM-kilpailuissa Suomi saavutti kosolti mitaleita, joista kirkkaimpia olivat **Joonas Jähin** ja **Pepi Konsterin** henkilökohtaiset kullat.

Vastoin käymisiäkin on tuki tullut: yleisurheilussa, uinnissa ja painissa Suomi jäi ilman MM-mitaleita, samoin ammunnessa olympialajien osalta. Pekingin olympiamitalit tulivat vain kahdessa lajissa. Torinossa 2006 eri mitalilajeja oli peräti kahdeksan ja sen jälkeisissä talvikisoissa kolme; nyt joukosta putosi lumilautailu. Naisleijonat jätettiin MM-turnauksessa peräti kuudenneksi. Suomalaiset formulafanit jäivät vaille kilpailukykyistä autoa, ja moottoripyöräilyssä menestys jäi heikoimmaksi vuosikymmeniin.

Vahvinta jälkeä vuosikausiin

Suomi on vuonna 2022 saavuttanut marraskuun alkuun mennessä kaksi MM- ja yhdeksän EM-mitalia olympialajeissa. Pekingin kahdeksan mitalia mukaan lukien olympialajien arvokisamitaleita on siis 19. Yhtä korkeaan lukuun on viimeksi ylletty vuonna 2009, korkeampaan (21) viimeksi 2007. Vuosina 2010–2021 mitalien määrä vaihteli 8:n ja 15:n välissä keskiarvon ollessa 11,6

←

Minna Kauppi juhli Vuoden urheilijana vuonna 2010.

Leo-Pekka Tähti oli ensimmäinen vammaisurheilija, joka voitti Vuoden urheilija -äänestyksen. Tähti oli äänestyksen ykkönen vuonna 2016.

(koronavuotta 2020 ei huomioitu). Urheiluvuotta 2022 voi siis kutsua parhaaksi 13 vuoteen.

Samansuuntaiseen johtopäätökseen voi tulla tarkasteltaessa Vuoden urheilijaksi valittuja nimiä. Vuodelle 2022 tarjolla on esimerkiksi maastohiihdon olympiavoittaja ja ralliautoilun maailmanmestari. Kolmen viime vuoden kärkeisijät heltisivät olympiaproneilla (**Matti Mattsson** 2021) ja jalkapallon maajoukkue-esityksillä (**Lukas Hradecký** 2020 ja **Teemu Pukki** 2019). Heikoimpina vuosina 2013 ja 2015 **Tero Pitkämäki** valittiin Vuoden urheilijaksi ensin hopea- ja sitten pronssimitalistina. Sinänsä ansiokkaat voittajat **Minna Kauppi** (2010) ja **Leo-Pekka Tähti** (2016) olisivat tuskin tulleet valituiksi, jos vastaehdokkaina olisi ollut vahvempia nimiä perinteisistä menestyslajeista.

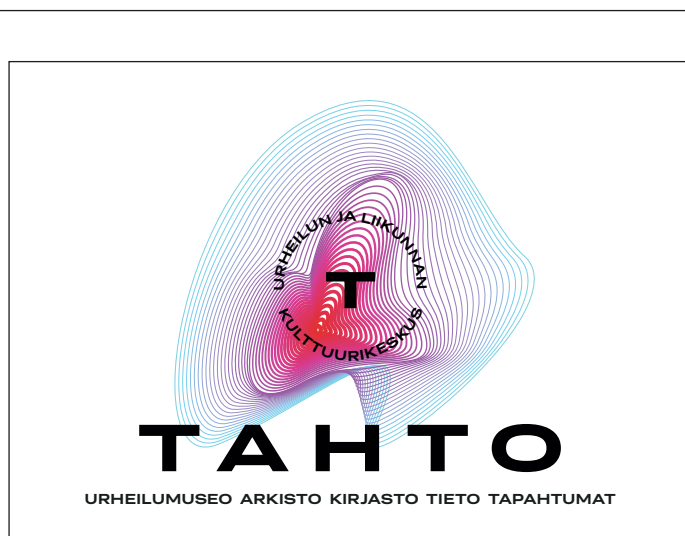
2000-luvun kovatasoisimpana valintavuotena voi pitää vuotta 2007, jolloin kaksi MM-kultaa voittanut **Hannu Manninen** jäi neljänneksi edellään maailmanmestarit **Tero Pitkämäki**, **Virpi Kuitunen** ja **Kimi Räikkönen**. Vielä parempia vuosia löytyy vuosituhanen taitteen takaa: vuonna 1999 viiden kärjen muodostivat **Mika Myllylä**, **Mika Häkkinen**, **Tommi Mäkinen**, **Aki Parviainen** ja **Kalle Palander**, maailmanmestareita kaikki tyynni.

Naapureihin vielä matkaa

Pohjoismaisessa vertailussa suomalainen urheiluvuosi 2022 jonkin verran kalpenee. Ruotsi saavutti Pekingissä kaikkien aikojen talvikisamitalisaaliinsa: 8 kultaa, 5 hopeaa ja 5 pronssia; edellinen ennätys (7–6–1) oli peräisin Pyeongchangista 2018. Norjan mitalisaldoa (16–8–13) ei liene reilua edes mainita. Kesälajeissa Ruotsi saavutti muun muassa kaksi MM-kultaa uinnissa ja kaksi ratsastuksessa sekä ME-mies **Armand Duplantisin** johdolla kolme MM-mitalia yleisurheilussa. Huippu-urheilun supervallalla Norjalla on esittää maailman kohutuun jalkapalloilija (**Erling Haaland**), ehkä paras maileri (**Jakob Ingebrigtsen**), TOP3-listan tennispelaaja (**Casper Ruud**) ja golfari (**Victor Hovland**), kovimmat triathlonistit (**Kristian**

Blummenfelt ja **Gustav Iden**) sekä shakin maailmanmestari – edes mainitsematta talviurheilua.

Paljon on puhuttu Suomen muuttumisesta joukkueurheilumaaksi, ja onpa innokkaimmissa kirjoituksissa Suomen julistettu jo nousseen Pohjolan johtavaksi palloiluvallaksi. Jääkiekon suhteen tämä pitääkin paikkansa. Kesäolympialaisten pallolajeista Suomi sen sijaan on tällä hetkellä paras pohjoismaa vain miesten koripallossa (rankingsija 25:s) ja miesten lentopallossa (24:s). Naisten koripallossa Ruotsi (18:s) on Suomea edellä 41 pykälää ja naisten lentopallossa 8 sijaa. Jalkapallossa Suomi (56:s) on miesten rankingissa neljänneksi ja naisten listalla (30:s) viidenneksi paras pohjoismaa. Suorastaan julmaksi vertailu muodostuu käsipallossa, jossa Skandinavian maat dominoivat maailmaa: Tanska voitti 2021 miesten MM-kullan, Norja 2021 naisten MM-kullan ja Ruotsi 2022 miesten EM-kullan. Onneksi meillä on pesäpallo ja ringette. ♦

Olympiakultamitalistit ovat pitäneet hyvin pintansa Vuoden urheilija -äänestyksissä

Vuosi 1998 on ollut ainoa poikkeus

Olympiavuoden edesottamuksia puntaroidaan Vuoden urheilija -äänestyksessä nyt 27. kerran. Vain yhtenä vuonna on käynyt niin, ettei viiden renkaan kilpailujen kultamitalisti ole tullut valituksi Vuoden urheilijaksi, vaikka sellaisia olisi ollut ehdolla yksi tai useampia.

Teksti: **Matti Hannula**

→
Mika Häkkinen on toistaiseksi ainoana urheilijana onnistunut nappaamaan Kultaisen kiekon olympiakultamitalistien nenän edestä. Fair Play -lehden 4/1998 kannen alkuperäinen kuva: Pentti Pekkala.

Vuonna 1998 autourheilun F1-luokan maailmanmestari **Mika Häkkinen** pesi jopa kaksi olympiakultamitalia. Nagassessa **Mika Myllylä** oli hiihtänyt kultaa 30 kilometrin perinteisessä kilpailussa ja **Jani Soininen** ponkaissut normaali-mäessä kirkkaimman mitalin. Myllylä hävisi Häkkiselle niukasti 88 pisteellä (3496–3408). Soininen jäi kolmanneksi, runsaat 600 pistettä Häkkisestä.

Uimarikaksikko hyödynsi laihian Lillehammerin

Vuoden urheilija on valittu vuodesta 1947, eli nyt titteli jaetaan kaikkiaan 76. kerran. Talvi- ja kesäolympialaiset pidettiin aiemmin samana vuonna neljän vuoden välein. 1990-luvun alusta alkaen siirryttiin vuorottelurytmiin. Talviolympialaisissa oli tuolloin kuuden vuoden tauko, kun Calgaryn 1988 olympialaisten jälkeen talvilajien olympiasankareita leivottiin vasta 1994 Lillehammerissa.

Tuo vuosi 1994 oli myös Vuoden urheilija -äänestyksen historiassa ensimmäinen olympiavuosi, jolloin Suomi ei saanut olympialaisista yhtään kultamitalia. Mika Myllylän kolme olympiamitalia (50 km:n hopea, 30 km:n pronssi ja viestipronssi) riittivät Vuoden urheilija -äänestyksessä vasta viidenteen sijaan. **Jani Sievinen** ja **Antti Kasvio**, jotka kumpikin uivat yhden MM-kullan ja yhden -hopean, ottivat kaksi ensimmäistä sijaa. Maailmanennätysajalla 200 metrin sekauintimestaruutensa napannut Sievinen oli ykkönen. Kasvion ja Myllylän väliin mahtuivat vielä Hollannin jalkapalloliigan mestari ja sarjan parhaaksi pelaajaksi valittu **Jari Litmanen** sekä 10 kilometrin kävelyn Euroopan mestari **Sari Essayah**.

Oi niitä aikoja!

Suomen kultamitalittomat olympiavuodet ovat 2000-luvulla yleistyneet. Näin on käynyt talviolympialaisissa 2006 ja 2010 sekä kesäolympialaisissa 2004, 2012, 2016 ja 2021. Himmeimmillä olympiamitaleilla Vuoden urheilija -titteli on irronnut vuosina 2004 (painija **Marko Yli-Hannuksela**), 2012 (purjelautailija **Tuuli Petäjä-Sirén**) ja 2021 (uimari **Matti Mattsson**). Vuosina 2006, 2010 ja 2016 muut maineet ovat kantaneet kärkeen.

Takavuosina oli toisaalta usein jopa "ruuhkaa rappusissa". Esimerkiksi 1948, eli ensimmäisenä Vuoden urheilija -olympiavuonna, voimistelija **Heikki Savolainen**, joka jakoi hevosella olympiakullan **Veikko Huhtasen** ja **Paavo Aaltosen** kanssa, sijoittui äänestyksessä vasta 13:ksi. Kaksi muutakin olympiakultaa saalistanut Huhtanen oli yhdis-

tetyn olympiavoittaja **Heikki Hasun** jälkeen kakkonen, Aaltonen kuudes.

Sittenkin koskaan ei henkilökohtaisen olympiakullan saavuttanut urheilija ole jäänyt yhtä huonolle sijaluvulle Vuoden urheilija -äänestyksessä kuin Heikki Savolainen tuolloin.

Vuonna 1952 ei kahdellakaan olympiakullalla päässyt kuudetta sijaa korkeammalle. Melojakaksikko **Kurt Wires** – **Yrjö Hietanen** voitti Helsingin kesäolympialaisissa kultaa sekä 1000 että 10000 metrillä. Se on Vuoden urheilija -äänestyst historian kaikkien aikojen heikoin sijoitus, mihin on yletty viiden renkaan olympialaisten tuplakullalla. Kyseisenä vuonna suomalaisia henkilökohtaisen olympiamitalin saaneita oli kaikkiaan 21.

Vuonna 1956 koko Vuoden urheilija -äänestyksen kymmenen kärki oli kyseisen vuoden olympiamitalisteja. Ainutkertaista sekini.

Myllylä kuittasi

Pian näemme, miten tuorein olympiavoittajamme **Iivo Niskanen** pärjää ää-

nestyksessä, kun haastajina ovat muun muassa ralliautoilun maailmanmestari, kaksi Stanley Cup -voittajaa ja koripalloilija maailman kovimman koripallotarjan huipulta.

Kahden Mikan, Häkkisen ja Myllylän, keskinäisestä "kädenväännöstä" vielä: Vuonna 1998 Häkkinen oli siis Vuoden urheilija ennen olympiavoittaja Myllylää. Sitä seuraavana vuonna Häkkinen uusi MM-tittelinsä formuloissa. Mutta ei uusinnut voittoa Vuoden urheilija -äänestyksessä. Vuoden urheilija 1999 oli Myllylä, joka rohmusi Ramsaun MM-hiihdoissa kolme kultamitalia. Eroa Myllylän eduksi oli noin 900 pistettä.

Kirjoittaja on Urheilutoimittajain Liiton Vuoden urheilija -valiokunnan puheenjohtaja. ♦

Liikunta & Tiede

Ainoa lajissaan.
Faktapohjalta
liikunnasta ja
urheilusta.
www.lts.fi

Asiaa. Tutkittua. Pohdittua.
50 euroa/vuosi

Päätoimittaja: Jari Kupila | Julkaisija: Liikuntatieteellinen Seura

OLIPAHAN VUOSI!

Susijengi teki suomalaista koripallohistoriaa EM-kisoissa kaatamalla Kroatian neljännesvälierässä sijoittuen lopulta seitsemänneksi. Sama joukkue varmisti pelaamalla paikkansa MM-kisoihin ensimmäisenä eurooppalaisena joukkueena. Lauri Markkanen on hurjien EM-esitysten jälkeen noussut Utah Jazzin paidassa NBA:n syksyn kuumimman joukkueen ykköstähdeksi ja puhutuimmaksi pelaajaksi.

Hurja vuosi vai vasta alkusoittoa?

Lisää on tulossa. Ensi kesänä Susijengi esiintyy MM-parketeilla ja Suomelle myönnetyt EM-kotikisat 2025 lähestyvät päivä päivältä.

Pysy Susijengin kyydissä ja liity veloituksetta 6. pelaajaksi:

basket.fi/6pelaaja

Teemu Pukki tuuletti Vuoden urheilijana 2019.

Joukkueurheilijat nousseet melko hitaasti Vuoden urheilija -äänestysten parhaimmista

Teksti: **Timo Ville Salonen**
Kuva: **Jussi Eskola**

Jääpallolija ja tennispelaaja **Sakari Salo** (1919–2011) oli ensimmäinen joukkueurheilija, joka pääsi 10 parhaan listalle Vuoden urheilija -äänestyksessä. Vuosi oli 1948 ja Salo sijoitus äänestyksessä kahdeksas.

S euraavana vuonna kahden lajin urheilija Salo oli kymmenes, ja vuonna 1950 tuli mukaan ensimmäinen jalkapalloilija. **Aulis Rytönen** oli tuolloin listan yhdeksäs.

Vuosien 1947–2021 äänestysten 10 parhaan listalle on yltänyt kaikkiaan 34 joukkueurheilijaa.

Lisäksi miesten jääkiekkomaajoukkue pääsi kymppilistalle seitsemän kertaa ja oli jopa kolmas vuonna 2011. Enää joukkueita ei voi Vuoden urheilija -äänestyksessä äänestää.

Melko tyyliä

Joukkueurheilijan on ollut hankala päästä kymmenen parhaan joukkoon, etenkin valintojen alkuaikoina. Vielä 1970-luvulla näitä harvinaisuuksia oli vain kaksi, jääkiekkoilijat **Ilpo Koskela** ja **Pekka Marjamäki**. Sata mahdollisuutta 10 vuoden aikana ja yksilöurheilijat veivät potin 98–2.

Sama tahti oli ollut aiemmin. 1950-luvun "oikeutetut" olivat jalkapalloilijat **Rytönen** ja **Mauno Rintanen**. 1960-lu-

vulla puolestaan koripalloilija **Jorma Pilkevaara** ja maalivahtina sekä jalka- että jääpallossa kunnostautunut **Lars Näsman**.

Vain neljästä lajista

34 listapelaajan joukossa on vain neljän lajin edustus. Jääkiekkoilijoita on 20, jalkapalloilijoita yhdeksän, koripalloilijoita neljä ja jääpallolijoita kaksi. Näsman on mukana siis kahden lajin edustajana.

Kiekkoilijat **Jari Kurri** ja **Teemu Selänne** ovat tämän joukkueurheilijoiden listan toinen ja kolmas (pisteytys kymmenelle parhaalle 10, 9, 8 jne.), kun "ku-ningas" **Jari Litmanen** on ykkönen.

Listoille päässeet 20 kiekkoilijaa ovat keränneet 139 pistettä ja Leijonat ryhmänä lisäksi 31.

Jalkapalloilijoiden saalis on 114,5, koripalloilijoiden 31 ja jääpallolijoiden 2,5.

Kaartissa Vuoden urheilijoita on vain neljä: **Jari Litmanen**, **Sami Hyypiä**, **Teemu Pukki** ja **Lukas Hradecký**. Kaikki jalkapalloilijoita, vaikka Suomi on jo vuosikaudet tunnettu jääkiekkomaana. ♦

Joukkueurheilijat pisteillä 1947–2021

Jari Litmanen, jalkapallo	38
Jari Kurri, jääkiekko	33
Teemu Selänne, jääkiekko	31
Lukas Hradecký, jalkapallo	30
Sami Hyypiä, jalkapallo	25
Lauri Markkanen, koripallo	21
Teemu Pukki, jalkapallo	11
Aleksander Barkov, jääkiekko	8
Miro Heiskanen, jääkiekko	8
Marko Anttila, jääkiekko	6
Mikael Granlund, jääkiekko	6
Petteri Koponen, koripallo	6
Patrik Laine, jääkiekko	6
Tuukka Rask, jääkiekko	6
Roman Eremenko, jalkapallo	5
Ilpo Koskela, jääkiekko	5
Antti Niemi, jääkiekko	5
Sebastian Aho, jääkiekko	4
Saku Koivu, jääkiekko	4
Pekka Marjamäki, jääkiekko	4
Miikka Kiprusoff, jääkiekko	3
Teuvo Teräväinen, jääkiekko	3
Jarmo Myllys, jääkiekko	2
Hanno Mottölä, koripallo	2
Jorma Pilkevaara, koripallo	2
Pekka Rinne, jääkiekko	2
Mauno Rintanen, jalkapallo	2
Aulis Rytönen, jalkapallo	2
Sakari Salo, jääpalllo	2
Valtteri Filppula, jääkiekko	1
Jussi Jääskeläinen, jalkapallo	1
Lars Näsman, jalka- ja jääpalllo	1
Mikko Rantanen, jääkiekko	1
Esa Tikkanen, jääkiekko	1

Työnsä kautta Ilkka Palomäellä on todennäköisesti kerättyä maan laajin kilpailukalenteri. Hän seuraa noin 60 lajia.

Työkaluja viisaampien päätöksille

Teksti: **Topias Kauhala** Kuva: **Olympiakomitea**

Toimittajataustainen **Ilkka Palomäki** kerää Olympiakomiteassa sellaista informaatiota, mistä olisi hyötyä monelle toimittajallekin. Entä kuka olisi hänen käsittelemänsä datan perusteella Vuoden urheilija?

Tämä artikkeli kuuluisi melkeinpä aloittaa Palomäen puhelinnumerolla. Vinkiksi urheilujournalisteille. Niin paljon hän nimittäin Olympiakomitean huippu-urheiludatan ja viestinnän asiantuntijan roolissaan työstää juuri sellaista materiaalia ja informaatiota, mistä olisi hyötyä monelle toimittajallekin.

Oli kyse sitten tilannekuvista, minkä pohjalta suomalaisen huippu-urheilun

resursseja jaetaan, eri lajien ja urheilijoiden menestysnäkymistä tai ihan vain urheilijoiden karsintatilanteesta matkalla seuraaviin olympialaisiin.

Puolet Palomäen työnkuvasta on viestintää, mutta puolet työstä on juuri sitä, mikä liittyy hyvin olennaisesti suomalaisen huippu-urheiluprosessiin.

– Olen tiivistänyt työnkuvani sillä tavalla, että työni on yksinkertaistettuna tarjota viisaammille työkaluja tehdä omaa työtään, Palomäki kiteyttää.

kartalla aivan jokaisesta tuloksesta – ja osaisi kymmenien ja kymmenien lajien kohdalla laittaa kaikkia tuloksia oikeaan perspektiiviin.

– Minun työni on tehdä se seuranta johtajaa ja tiimiä varten, tarjota heille työkaluja siihen, että he pystyvät sparraamaan lajeja paremmin ja auttamaan lajeja paremmin hyödyntämään tätä suomalaista urheilujärjestelmää.

Hyvin konkreettinen esimerkki tulosdatan käytöstä liittyy urheilijoiden apurahoihin tai lajeille jaettaviin huippu-urheilun tehostamistukiin.

– Jotta sitä pystyttäisiin kanavoimaan paremmin vaikuttavimpiin paikkoihin, sinne, missä on paras menestysnäkyvä, Palomäki toteaa.

Toisin sanoen esimerkiksi juuri apurahapäätökset eivät päädy olemaan mielivaltaisia, vaan taustalla on puhdasta data-analyysiä.

Palomäki kerää urheilijoista tulosdataa, suhteuttaa tuloksia kansainväliseen tasoon, tekee niiden pohjalta raportteja ja on sitten itsekin mukana keskusteluissa.

– Data ei ole siinä isäntä, vaan tarvittava renki.

Maan laajin kilpailukalenteri

Palomäki aloitti työssään täysipäiväisesti kesällä 2018. Pesti oli täysin uusi. Idea datan käyttämisestä oli tullut tulevalta entiseltä huippu-urheiluyksikön johtajalta **Mika Lehtimäeltä**, joka toimi vielä silloin Olympiakomitean huippuvaiheen johtajana.

Palomäki on vuosien varrella tehnyt pestistä omannäköisensä, luomalla muun muassa kaavoja erilaisten tulosten suhteuttamiseen kansainvälisessä viitekehityksessä.

– Perustason määrittäminen on se, mihin suuntaan olen vienyt tätä työtä.

Etenkin pienten marginaalien lajeissa tuloshajonta voi olla laajaakin. Siitä pitäisi pystyä määrittämään, missä yksittäinen urheilija menestyspotentiaallitaan oikeasti on.

Työnsä kautta Palomäellä on todennäköisesti kerättyä maan laajin kilpailukalenteri. Hän seuraa noin 60 lajia. Hyvin vaihtelevalla perusteellisuudella tosin.

Esimerkiksi ammunnan dataraportti päättyy Palomäen mukaan olemaan laajuudeltaan noin 160 PowerPoint-sivua, edustaen raporttien laajinta päätä.

Alavudelta lähtöisin oleva Palomäki, 36, on taustoiltaan urheilutoimittaja, ennen kaikkea Yleisradiosta ja *Urheilulehdestä*.

Miten paljon hän haikailee takaisin toiselle puolelle aitaa?

– Kun nyt on nähnyt sisältäpäin tätä urheilumaailmaa ja on päässyt syventy-

mään paljon lajeihin, olisi kieltämättä aika vahva työkalupakki toimittaa. Kyllä sen käyttäminen motivoisi.

Nykyisestä roolistaan katsoen hän myös huomaa, minkälaisia virhetulkintoja monissa urheiluartikkeleissa näkyy.

– Todella paljon Olympiakomiteasta tai suomalaisesta urheilusta ylipäättään kirjoitettavissa jutuissa ei ole hahmotettu, miten kokonaisuus toimii. Mutta en osaa pöyristyä siitä, koska olen ollut toimittaja ja olisin saattanut itse tehdä samanlaisen jutun.

"Minun työni on tehdä se seuranta johtajaa ja tiimiä varten, tarjota heille työkaluja siihen, että he pystyvät sparraamaan lajeja paremmin ja auttamaan lajeja paremmin hyödyntämään tätä suomalaista urheilujärjestelmää."

Ilkka Palomäki

Markkanen, Niskanen, Rovannerä...

Urheilutoimittajat pääsevät pian valitsemaan taas Vuoden urheilijaa. Palomäellä voisi nykyisen työnsä kautta olla tähän kysymykseen aivan omanlainen perspektiivi.

– Se on hyvin subjektiivinen asia. Jos vertaa vaikka **Lauri Markkasta** vaikkapa **Iivo Niskaseen** tai **Kalle Rovannerään**, niin se on ihan mahdollon sanoa, hän miettii.

Keskusteluun ei ole lopulta olemassa absoluuttista mittaria, jolloin vastauksen löytäisi Excel-taulukkoista.

– Markkanen pistää oikeasti sellaista keissiä pöytään, että globaaleissa joukkuepeleissä ei sitten **Jari Litmasen** Ajaxvuosien jälkeen ole ollut kukaan tuolla tasolla. Ja hän on omassa lajissaan täysin historiallisella tasolla suomalaisista, Palomäki miettii.

– Iivo ja Kalle, vaikka heidän lajinsa eivät niin kilpailtuja lajeja olekaan, niin jos olet kiistatta maailman paras siinä, mitä teet, niin se tasoittaa paljon sitä kansainvälistä kilpailuaspektia.

Laaja-alaisena urheilun seuraajana hänellä on kyllä toive tulevaan keskusteluun liittyen.

– Ainut mitä toivoisi, olisi se, että puhuttaisiin siitä, kuka ansaitsisi tulla valituksi, eikä argumentoitaisi liikaa, että kuka ei ansaitsisi tulla valituksi. ♦

Menestysnäkyvä

Asetelma on selkeä. Olympiakomitean huippu-urheiluyksikkö määrittää omassa kuvauksessaankin johtavansa ja koordinoivansa suomalaisen huippu-urheiluverkoston toimintaa – sitä monimuotoista himmeliä, mihin lajiliitot ja erilaiset toimintaympäristöt kuuluvat.

– Esimerkiksi siinä, että kaikki resurssit saadaan mahdollisimman vaikuttavasti suunnattua huippu-urheilun menestykseen, niin totta kai sen pitää perustua realistiseen tilannekuvaan, siihen, missä missäkin lajissa mennään ja minkä tyyppisiä juttuja sinne kuuluu, Palomäki avaa työtään.

Siinä kohtaa hänen roolinsa korostuu, koska ei ole realismia, että esimerkiksi huippu-urheiluyksikön johtaja olisi

VUODEN URHEILIJA

Vuoden urheilija -valinnalla on pitkät perinteet. Ensimmäisen kerran Vuoden urheilija valittiin vuonna 1947. Tammikuussa 2023 julkistetaan 76. Vuoden urheilija. Samalla palkitaan myös Vuoden joukkue, Vuoden valmentaja ja Vuoden nuori urheilija.

Pesäpalloa jo 100 vuotta!

Suomen Pesäpalloliitto ry

Urheiluopistosäätiö

**Menestystä ja
hyviä lyöntejä
tulevaisuu-
dessakin!**

**URHEILUTOIMITTAJAIN
LIITTO**

SUOMEN PURJEHDUS JA VENEILY
SEGELING OCH BÅTSPORT I FINLAND

SUOMEN PAINILIITTO

PRINTTI 150 MM-KUOPAILUT 23.-29.10.2023 TAMPERE

**Suomen Työväen
Urheiluliitto**

Urheilugaalan 2023 varsinaisten palkintoluokkien ehdokkaat

Suomen Urheilugaalan varsinaisten palkintoluokkien ehdokkaat julkaistiin joulukuun alussa. Urheilualan vaikuttajista koostuva palkintolautakunta on valinnut ehdokkaat kahteen palkintoluokkaan: läpimurto ja esikuva. Urheilugaalan Suuri raati äänestää voittajat näiden palkintoluokkien lisäksi myös kolmessa muussa palkintoluokassa: Suomen aktiivisin työpaikka, Suomen liikkuvien kunta ja Vuoden urheiluseura. Urheilugaala myöntää vuosittain vaihtelevan määrän myös erikoispalkintoja, joista ei äänestetä.

Kuva: Urheilugaala

LÄPIMURTO

Läpimurto tarkoittaa nousua viimeisen vuoden aikana lajinsa ehdottomalle huipulle.

SANTERI KIIVERI (s. 2000)

Santeri Kiiveri teki Pekingissä 2022 historiaa ensin voittamalla Suomen ensimmäisen paralympiamitalin alppihiihdossa, hopean superalppiyhdistetyssä. Kolme päivää myöhemmin voitettu suurpujottelun kultamitali teki hänestä Suomen alppihiihdon ensimmäisen olympia- tai paralympiakisavoittajan kautta aikain.

PEPPI KONSTERI (s. 2003)

Peppi Konsteri voitti vasta 18-vuotiaana arvostetun all events -kilpailun keilailun EM-kisoissa Tanskassa. Edellisenä vuonna voittamansa parikilpailun MM-pronssin ja vuoden 2022 Euroopan mestaruuden myötä Konsteri on osoittanut nousseensa lajin huipulle myös aikuisten sarjassa.

SINEM KURTBAJ (s. 1991) & AKSELI KESKINEN (s. 1999)

Sinem Kurtbay ja Akseli Keskinen pur-

jehtivat Nacra 17 -luokassa mitaleille vuonna 2022 sekä EM- että MM-kisoissa: Tanskassa heinäkuussa voitettu EM-hopea sai syyskuussa seurakseen MM-pronssin Kanadasta. Parin menestys toi Suomelle samalla ensimmäisen olympialuokkien purjehduksen MM-mitalin yhdeksään vuoteen.

ARTTURI LEHKONEN (s. 1995)

NHL:ssä vuodesta 2016 pelannut Artturi Lehtonen onnistui ottamaan urallaan vielä yhden tärkeän askeleen ylöspäin.

Colorado Avalanchen riveihin maaliskuussa 2022 siirtynyt Lehtonen ratkaisi Stanley Cupin mestaruuden voittomaaillaan Tampa Bayta vastaan finaalisarjan kuudennessa ottelussa. Finaalipaikan Coloradolle ratkaisseessa välieräottelussa Edmonton Oilersia vastaan Lehtonen teki jatkoajalla joukkueelleen voittomaalin.

ESIKUVA

Esikuvaa voi olla aktiivi tai jo uransa lopettanut huippu-urheilija, jonka asenne, käytös, esiintyminen ja teot sopivat kannustavaksi esimerkiksi koko Suomen kansalle ja erityisesti nuorille.

ILKKA HEROLA (s. 1995)

Jo nuorena urheilijana yhdistetyn hiihdon keulakuvaksi noussut Herola on esiintynyt esikuvallisen rohkeasti ja selväsanaisesti julkisuudessa. Hänen punnitut puheenvuoronsa ovat käsitelleet monipuolisesti niin oman urheilu-uran vaikeampiakin vaiheita kuin laajemmin omaa lajia, hiihtourheilua sekä urheilumaailman ilmiöitä. Herola valoi uskoa koko lajinsa tulevaisuuteen Suomessa voittamalla vuonna 2021 MM-hopean, yhdistetyn ensimmäisen suomalaisen arvokisamitalin 14 vuoteen.

WILMA MURTO (s. 1998)

Vuonna 2016 Murto teki vain 17-vuotiaana seiväshypyn nuorten maailmanennätyksen, mikä toi hänen osakseen koko suomalaisen yleisurheilukansan menestyspaineet. Näiden keskellä Murto osoitti esikuvallista sisukkuutta ja uskoa omaan tekemiseen, vaikka aikuisten arvokilpailuissa ei heti tullut suuren yleisön toivomaa menestystä. Työ tuotti tulosta ensin pistesijoina olympiakisissa 2021 ja MM-kisoissa 2022. Sitkeys palkittiin Münchenin EM-kisoissa, kun huikea kolmen Suomen ennätyksen kilpa toi Euroopan mestaruuden.

MATTI SUUR-HAMARI (s. 1986)

Suomalaisen lumilautacrossin suursankarin tarina moottoripyöräonnettomuudesta kaksien kisojen paralympia-voittajaksi antaa esikuvan, joka rohkaisee jokaista urheilijaa uskomaan omiin mahdollisuuksiinsa. Kolme maailmanmestaruutta ja lajiipireissä arvostetun X-Games-voiton saavuttanut Suur-Hamari on aina kannustanut niin uusia kykyjä kuin kovimpia kilpakumppaneitaan ja nauttii ansaittua arvostusta lajiyhteisössä ympäri maailman.

SUSIJENGI

Suomalaisissa pallolajeissa ennennäkemättömän ilmiön ympärilleen nostattanut miesten koripallomaajoukkue, Susijengi, on toiminut aktiivisena esikuvana

erityisesti nuorisolle. Yhdenvertaisuuden tukeminen ja rasismien vastaisuus ovat kuuluneet jo pitkään luontevana osana suomalaisen koripalloyhteisöön, jonka näkyvimmit toimijat ovat miesten maajoukkue ja sen kannattajajoukko. Yhdessä nämä ovat vahvistaneet urheiluun liittyvää myönteistä ja iloista yhteisöllisyyttä, joka vuonna 2022 näkyi upeasti myös miesten EM-kilpailuissa.

UUDEEN URHEILUSEURA

Vuoden urheiluseura -ehdokkaiden on kokonaisluonteensa oltaava loistavia. Vuosittain vaihtuvana valintakriteerinä on vuonna 2022 vapaaehtoiset seuratoiminnan voimavara. Voittaja palkitaan tittelin ja Unopokaalin lisäksi OP:n lahjoittamalla 10 000 euron stipendillä.

ILVES, TAMPERE

Yli 7000 jäsenen Ilveksessä harrastetaan jalkapalloa, jääkiekkoa, salibandya, futitalia ja ringetteä.

Seura järjestää monipuolista toimintaa kolmevuotiaiden lapsi-vanhempi-ryhmistä lähtien aina pääsarjatasoille ja Kunnossa Kaiken Ikää -ohjelman 70-vuotiaisiin asti. Ilves myös huomioi toiminnassaan muun muassa erityisryhmät sekä maahanmuuttajien integrointityön. Koko seuran toiminnassa on yli 2000 vapaaehtoisen verkosto, ja vapaaehtoistyön laajuutta kuvaa oma jalkapalloliiga, joka liikutti yli 4700 pelaajaa vuonna 2022. Seuralla on oma vapaaehtoisten koulutusjärjestelmä, jossa tuki kohdistuu erityisesti ryhmien aloitusvaiheeseen. Yksi Ilveksen tärkeimmistä vuosittaisista palkitsemisista on Harrastajapatsas.

LAHDEN HIIHTOSEURA

Suomalaisen talviurheilun keskeisellä toimijalla Lahden Hiihtoseuralla on yli 1100 jäsentä. Seuratyön painopiste on lasten ja nuorten ohjaamisessa, mutta tukea urheilijapolulla on tarjolla kansainväliselle huipulle saakka. Seuran urheilijat ovatkin voittaneet kaikkiaan yli sata olympia- ja MM-mitalia. Erityinen asema Lahden Hiihtoseuralla on Salpausselän kisojen järjestäjänä 100 vuoden ajalta. Seura on ollut myös järjestämässä hiihdon MM-kisoja Lahdessa seitsemän kertaa. Vapaaehtoistoiminta muodostaa 2000 hengen vahvan verkoston, jossa on mukana kokonaisia perheitä, ja pisimmillään talkoourat ovat jatkuneet yli 60 vuotta. Vapaaehtoisten palkitseminen on ollut aina merkittävässä roolissa kauden jälkeen.

LORDS OF DISCGOLF, HEINOLA

Frisbeegolfin erikoisseurassa on noin kaksi sataa harrastajaa, joiden vapaaehtois-

toistyö on ollut keskeisessä roolissa, kun Heinolaan rakennettiin DiscGolfPark World, eli "Kippis". Radalla pelattiin vuonna 2021 yli 60 000 frisbeegolfkierrosta, ja se on arvostettu maailman viidenneksi parhaaksi. Rata on maksutta kuntalaisten käytössä, ja siellä pelataan niin ammattitason kilpailuja kuin itse kehitettyä ja suuren suosion saavuttanutta Hupi-SM-kisaa. Vapaaehtoisten ydinryhmä jakaa seuran toimintavastuut, ja seurassa kiinnitetään erityishuomiota vapaaehtoisten hankintaan ja heidän kannustavaan huomiointiinsa. Tämän ansiosta Lords of DiscGolf on pystynyt tuottamaan ja ylläpitämään laajaa palvelukokonaisuutta ilman palkattuja työntekijöitä.

SUOMEN AKTIIVISIN TYÖPAIKKA

Suomen aktiivisin työpaikka -kilpailu on kartoitustyökalu työorganisaatioiden henkilöstöliikunnan arviointiin ja kehittämiseen. Yli 50 % kokonaispisteillä organisaatio ansaitsee Suomen Aktiivisin Työpaikka -sertifikaatin. Parhaiten menestyneet yritykset kisailevat Suomen Aktiivisin Työpaikka -tittelistä vuosittain Urheilugaalassa.

SONY MUSIC ENTERTAINMENT FINLAND OY

Sony Music Finland on 35 työntekijän yritys, joka tarjoaa henkilökunnalleen laajasti erilaisia liikuntapalveluita, viestii niistä tehokkaasti ja osallistaa henkilöstöä aktiivisesti toiminnan suunnitteluun.

Sony Music Finlandin henkilökunnan liikkumista ja hyvinvointia on myös edistetty laajemmin muun muassa onnistuneilla kampanjoilla, henkilökohdallisilla sparrauksilla sekä viikoittaisella hyvinvointitunnilla. Systemaattisen työn tulokset näkyvät henkilöstön liikunta-aktiivisuuden kasvuna.

VISMA REAL ESTATE

Visma Real Estate on noin 100 työntekijän kiinteistöhallinnoinnin yritys, jossa henkilökunnan liikkumista tuetaan monipuolisesti ja pitkäjänteisesti sekä työssä että vapaa-ajalla. Työergonomian huomioimisen ja liikkumista tukevien olosuhteiden lisäksi Visma Real Estaten henkilökunnalla on käytössään liikuntaan kannustavia ratkaisuja liikunta- ja virikeseteleistä aktiivisiin palaverikäytänteisiin. Henkilöstöliikunnan viestintä, kampanjat sekä liikuntamyönteinen ilmapäiri saavat henkilöstön liikkumaan niin työssä kuin vapaalla.

ARLA

Arlan 400 hengen yrityksessä henkilöstöliikunta on kiinteä osa työhyvinvoinnin ja henkilöstöhallinnon kokonai-

suutta. Erityisesti tukitoimet työmatkaliikkumiseen sekä työpäivän aikaiseen liikkumiseen ovat erinomaisella tasolla. Myös vuorotyötä tekeville on järjestetty liikuntamahdollisuuksia sekä ennen työpäivää että sen jälkeen. Arlan henkilökunnan osallistumisaste erilaisiin liikuntaryhmiin ja -kampanjoihin on poikkeuksellisen korkea. Työntekijöiden liikunnallista elämäntapaa tukevat myös tiivis työterveyshuollon yhteistyö sekä tavoittava hyvinvointiviestintä.

SUOMEN LIIKKUVIN KUNTA

Kuntaliiton, Suomen opetus- ja kulttuuriministeriön, aluehallintoviraston sekä Paralympiakomitean asiantuntijoiden valitsemat ehdokkaat ovat onnistuneet liikunnan avulla vahvistamaan esimerkiksi paikkakuntansa vetovoimaisuutta ja yhteisöllisyyttä. Tänä vuonna haettiin erityisesti kuntaa, jonka kuntalaisten liikunnallisen elämäntavan vahvistamisessa on huomioitu monimuotoiset liikunnan ja liikkumisen olosuhteet.

HARTOLA

Hartola on 2600 asukkaan pääjähämäläinen kunta, jossa liikunta ja liikkuminen kytkeytyvät luontevasti kuntalaisten hyvinvoinnin pitkäjänteiseen kehittämiseen. Aktiivinen yhteistyö järjestöjen ja seurojen kanssa mahdollistaa monipuoliset liikkumisen ja ulkoilun olosuhteet sekä niiden äärelle johtavat palvelut. Hartolassa liikuntamahdollisuudet ovat aidosti lähellä myös vähän liikkuvien kuntalaisten arkea ja elämää. Kunnassa toteutuvat resurssiviisas toiminta, reippaat kokeilut ja kekseliäs yhteistyö naapurikuntien kanssa.

KONTIOLAHTI

Kontiolahti on 15 000 asukkaan pohjoiskarjalainen kunta, jossa on onnistuttu esimerkillisesti yhdistämään kansainvälisen tason kilpailuolosuhteet ja kaikkien kuntalaisten liikuttaminen. Kontiolahden tekemisessä näkyy pitkäjänteinen suunnittelu sekä energinen ja kunnianhimoinen asenne. Kunnan vahvuuksia ovat erilaiset kumppanuudet,

kuntalaisten osallisuus sekä digitaalisuuden monipuolinen hyödyntäminen. Kontiolahdella päästään liikkumaan suoraan kotiovelta. Tarjolla on niin kylien kattavat lähiliikuntaolosuhteet kuin ympärivuotiset mahdollisuudet luontoliikuntaan.

ORIVESI

Orivesi on 9 000 asukkaan pirkanmaalainen kunta, jossa on oivallettu inspiroivasti, kuinka kaikki kuntalaiset saadaan liikkeelle. Yhdenvertaisuutta vauhdittavat rohkeat ja määrätietoiset panostukset palveluiden maksuttomuuteen, liikuntavälineisiin sekä kuljetuksiin. Erityisesti lasten ja perheiden liikuntaa helpottavat muksu- ja sporttibussit ovat sympaatinen paikallinen oivallus. Vireä järjestöyhteistyö on Orivedellä huippuunsa hiottua. Lähiliikunta- sekä retkeily- ja virkistysalueiden kehittämisessä on hyvää sykettä ja kunta on esimerkillinen seudullinen toimija. ♦

Olympiastadion tarjoaa elämykselliset puitteet yhteisiin kohtaamisiin niin tapahtumissa, kokouksissa, vierailuilla kuin liikunnan merkeissä. Sukupolvien ajan stadionilla on eletty suurella sydämellä – näin myös uudella aikakaudella.

Tervetuloa Olympiastadionille – fiiliksen takia!

OLYMPIASTADION
HELSINKI-FINLAND
www.stadion.fi

Lajiliittojen anomukset vuoden 2023 lajilistalle

Niillä lajiliitoilla, jotka eivät vielä ole mukana Vuoden urheilija -äänestyksen lajilistalla, on mahdollisuus anoa pääsyä vuoden 2023 lajilistalle. Lajiliiton tulee lähettää hallituksen hyväksymä vapaamuotoinen anomus Urheilutoimittajain Liittoon 30.4.2023 mennessä (toimisto@urheilutoimittajat.fi). Anomuksesta tulee ilmetä mm. lajin esittely, harrastuneisuus, kotimainen kilpailutoiminta ja kansainvälisyys. Vuoden urheilija -valiokunta käsittelee anomukset 31.8.2023 mennessä.

Vuoden urheilukirja julkistetaan 31.1.

Vuoden parhaalle kotimaiselle urheiluaiheiselle teokselle myönnettävä Vuoden urheilukirja -palkinto on jaettu vuodesta 1980 lähtien. Vuoden 2022 urheilukirja palkitaan **31. tammikuuta** 2023 klo 14.00 Urheilun ja liikunnan kulttuurikeskus Tahdossa, Helsingissä (Paavo Nurmen tie 1).

Palkinnosta päättää Suomen Urheilumuseosäätiön asettama raati, joka voi jakaa kilpailussa myös kunniamainintoja. Samassa yhteydessä on vuodesta 2016 lähtien valittu myös Vuoden urheilupostaus. Vuoden urheilukirja -valintaraatiin kuuluvat Esko Heikkinen (pj), Juha Kanerva, Kristiina Kekäläinen, Susanna Luikka ja Mika Wickström, jotka Luikkua ja Wickströmiä lukuun ottamatta ovat Urheilutoimittajain Liiton jäseniä.

Vuoden urheilukirja 2021 oli Antti Heikkisen kirjoittama *Latu*. ♦

Urheilugaala

Akkreditointi Urheilugaalaan 12.1.2023

Urheilugaala järjestetään **12. tammikuuta** 2023 Helsingin Jäähallissa (Nordenskiöldinkatu 11–13). Urheilugaala ja Urheilutoimittajain Liitto palkitsevat Urheilugaalassa huippu-urheilijoita, urheiluvaikuttajia, taustahahmoja, nuoria nousevia kykyjä sekä suomalaisen urheiluelämän moniosajia.

Media-akkreditointi Urheilugaalaan alkaa 12.12.2022 ja päättyy 5.1.2023. **Akkreditointilomake** löytyy gaalan verkkosivuilta: www.urheilugaala.fi/medialle.

Media-akkreditoinnit luovutetaan akkreditoituneille median edustajille

Helsingin Jäähallin Royal Clubin sisäänkäynnin median akkreditointipisteessä gaalapäivänä klo 14.30 alkaen.

Huom. Langattomien mikrofonien käyttö mediakeskuksessa on kielletty.

Lisätiedot: Urheilugaalan mediapalvelut, media@urheilugaala.fi. ♦

Vuoden urheilija -äänestys alkaa Onko sähköpostiosoitteesi ajan tasalla?

Vuoden urheilija -äänestys alkaa 12. joulukuuta 2022.

Äänestys tapahtuu sähköisesti Vuoden urheilija -verkkosivuilla (www.vuodenurheilija.fi).

Urheilutoimittajain Liiton A-jäsenet sekä liiton paikalliskerhojen B-jäsenet, joille on myönnetty myös liiton pressikortti saavat äänestyksen alkaessa sähköpostiinsa rekisteröintikutsun eli linkin Vuoden urheilija -äänestykseen. Jokaisen äänestäjän tulee ensin rekisteröityä, jotta pääsee äänestämään. Mikäli sähköpostiosoite puuttuu tai se on päivittämättä liiton jäsenrekisteriin, niin nyt on hyvä aika päivittää se kuntoon, jotta äänestys onnistuu. Ilmoitathan uuden sähköpostiosoitteen pikimmiten liittoon: toimisto@urheilutoimittajat.fi.

Huom. Kirjautuminen Vuoden urheilija -äänestykseen ei onnistu ilman liiton jäsenrekisterin kanssa ajan tasalla olevaa sähköpostiosoitetta.

Verkko on paperilehdelle mahdollisuus eikä uhka

Toimituksissa tapahtunut uudelleen asennoituminen on ollut digiajan suurin muutos

Verkko ja digitalisoituminen ovat printtimedialle mahdollisuus, jota ei kannata hukata. *Iltalehden* julkaisupäällikkö **Tuukka Matilainen** tunnistaa, että toimituksessa tapahtunut murros on ollut digiajan suurin muutos.

Teksti: **Tapio Ahlroth**

Kuva: **Tuukka Matilaisen kotialbumi**

Medialla ei ole enää entisenlaista erityisroolia, kun kulutustottumukset ovat kauttaaltaan muuttuneet digipuolelle. Eläkeläisetkin hallitsevat tablettien ja älypuhelimien käytön, kun esimerkiksi suoratoistopalvelut ja verkkopankki ovat kiinteä osa arkea.

– Lukijaa ei enää tarvitse opastaa paperilehdestä verkkoon. Digitaalinen maailma on tutumpi kuin kymmenen vuotta sitten, ja asiointi siellä on selviö.

Muutos voi olla pelottava asia. Matilainen aloitti oman työuransa *Iltalehdessä* uutistoimittajana vuonna 2007. Tuolloin painetun lehden asema oli vahva, eikä kenelläkään ollut aavistusta siitä, kuinka suuren roolin verkko tulevaisuudessa ottaisi.

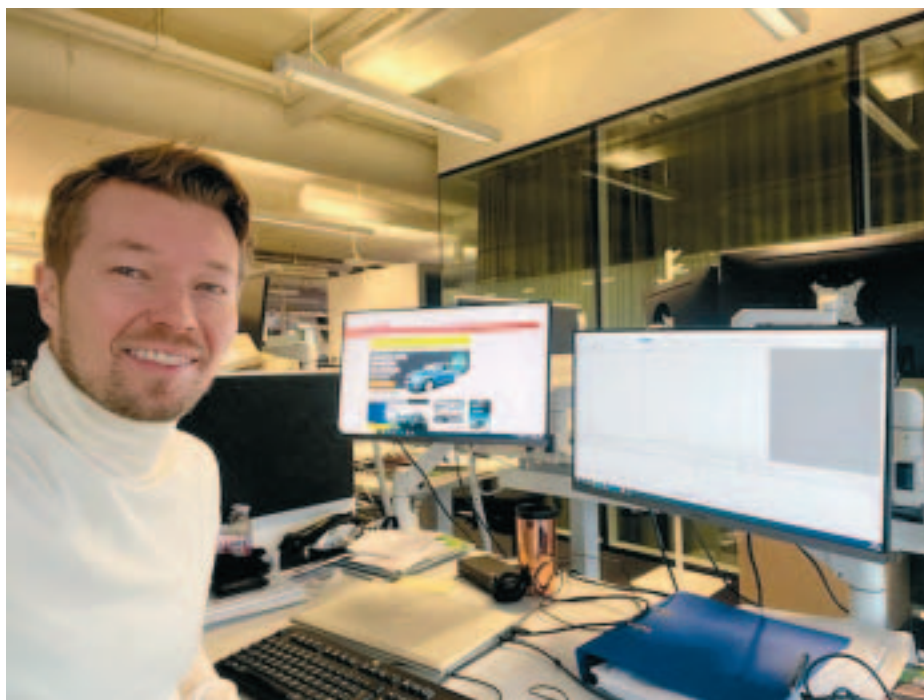
Printtilehden kultavuosina muutoksiksi luokiteltiin lähinnä lehden ulkoasu-uudistukset ja uudet juttumallit. *Iltalehti* on ollut perinteinen printtimedia. Nykyään sekin on monikanavainen: muun muassa live-lähettykset, podcastit ja radiouutiset ovat muokanneet toimittajien kenttää. Silti toimittajan perustyyö on ja pysyy.

Matilaisen mukaan digiajan suurimpia saavutuksia ovat asennemuutoksen aikaansaaminen ja sen ymmärtäminen, että muutos on pysyvää.

– Tästä kaikesta on jäänyt sellainen mentaliteetti, että mitä tahansa vielä tulee, se ei ole iso mörkö.

Analytiikka saa valistaa

Verkon analytiikan hyödyntäminen on tullut osaksi sanomalehtien päivittäistä

Varpaisjärveltä Pohjois-Savosta kotoisin oleva Tuukka Matilainen aloitti työuransa *Iltalehdessä* uutistoimittajana vuonna 2007.

"Analytiikka voi olla ikävää ja paljastavaa, jos se kertoo, että omat juttuideat eivät toimi, mutta se voi tuoda myös lisää motivaatiota ja onnistumisen elämyksiä saman tien."

Iltalehden julkaisupäällikkö
Tuukka Matilainen

työntekoa. Matilainen muistuttaa, että analytiikan on syytä olla hyvä renki eikä sille saa antaa isännän asemaa. Analytiikka ei saa liiaksi määrätä, mitä tehdään.

Julkaisupäällikkönä (tutumpi nimike muualla toimituspäällikkö) Matilainen on vastuussa *Iltalehden* osastoista paitsi urheilusta myös viihteestä, rikoksista ja autoista. Hän viittaa renki-isäntä-asetelmaan sanomalla, että vaikka viihteelliset jutut ovat suosittuja, tarjonta ei voi olla pelkkää viihdettä.

Oikein käytettynä analytiikalla on valistava vaikutus siihen, mihin suuntaan lehti ohjaa toimintaansa. Matilaisen mielestä analytiikka avaa uusia mahdollisuuksia oppia asioita lukijoista. Esimerkkinä toimitus on saanut lisätietoa siitä, mihin aikaan vuorokaudesta verkkosivuilla käy eniten liikennettä. Olennaista on osata jalostaa analytiikan tietoja omaan työhön.

Urheilun vinkkelistä analytiikka voi paljastaa kiinnostavimmat lajit. Vähäisen lukijamäärän keräävä painiuutinen ei kuitenkaan ole automaattinen viesti toimitukselle siitä, että painista ei kannata kirjoittaa.

– Voi miettiä, lähestyykö lajia muulla tavalla, kuten etsimällä henkilötarinoita. Tekemisen tyylin muuttaminen on usein ensimmäinen kysymys. Jos sekään ei onnistu tuomaan lukijoita, sitten on mietittävä seuraavat vaiheet.

Parhaimmillaan analytiikan tulkitseminen tuo uusia juttuideoita ja jo kerran julkaistun jutun näkökulmien avartamista. Kun nähdään, että juttu vetää lukijoita, aiheeseen voidaan palata jatkojutun muodossa toisesta näkökulmasta.

Matilainen muistaa, että printin valta-

kaudella toimituksissa käytiin keskusteluja "tämä on tärkeä juttu tehdä, koska tämä on tärkeää" -pohjalta. Verkon analytiikan aikakaudella tällaisia keskusteluja ei enää tarvitse käydä.

– Analytiikka voi olla ikävää ja paljastavaa, jos se kertoo, että omat juttuideat eivät toimi, mutta se voi tuoda myös lisää motivaatiota ja onnistumisen elämyksiä saman tien.

Lukijalle pitää selittää

Matilaisen mielestä kehitys on ollut toisaalta nopeaa, toisaalta ei. Kymmenen vuotta sitten vasta alettiin opetella analytiikkaa ja herättämään kiinnostusta siihen. Murrospisteet ovat olleet vauhdikkaita, kun uudet työkalut ja tekemisen tavat on otettu käyttöön.

Iltalehden verkkosivusto perustettiin jo 1990-luvulla, joten ensiaskeleet digitalisoitumiseen oli otettu hyvissä ajoin. Matilaisen mukaan 2010-luvulle siirtyminen toi mukanaan tekemisen tapojen uudistamisen. Alkuvaiheessa ei ollut näkymää, miten mainosmyynti alkaa vetää verkossa.

– Samat taistelut on varmasti käyty kaikissa toimituksissa. Siinä on paljon inhimillisiä piirteitä, koska printtimedian perintö on ollut vahva, ja yhtäkkiä piti ajatella koko ala uusiksi.

Matilainen sanoo, että vuosina 2014–2015 *Iltalehdessä* alkoi olla selvää, että verkkoa ei enää tehdä printin ehdoilla.

Urheilutoimituksissa on havahduttu siihen, että livelähetykset ja tekstipohjaiset live seurannat tavoittavat suuren yleisön. Perinteiselle raportoinnille ja yhteenvedoille on silti edelleen olemassa vahva paikkansa, kunhan juttujen kärjet hiotaan teräviksi ja kiinnostavat yksityiskohdat nostetaan reippaasti otsikoihin.

Urheilutapahtumissa lopputulos on usein lukijaa eniten kiinnostava asia. Ottelun sisältämän draaman tuominen tekstimuodossa juttuun on vaikeampaa.

– Varsinkin korona- ja sota-aika ovat osoittaneet, että asioiden selittämiseksi on vinha tilaus.

Onko vauhti liian kovaa?

Sanomalehtimaailman suuret mullistukset panevat miettimään, miten varsin konservatiivisina pidetyt lehden lukijat pysyvät kyydissä mukana. Kumpi kehittyy nopeammin, lehti vai lukija? Me neekö lehti uudistuksineen niin kovaa vauhtia eteenpäin, että se vieraannuttaa lukijansa?

Tuukka Matilainen muotoilee vastuksensa niin, että molemmat opettavat toisiaan. Lehden on oltava ajan hermolla siitä, mitä lukijat haluavat. Yhtä lailla lehden on itse keksittävä uusia kiinnostavia juttuja.

– Aiemmin verkossa toimi todella hyvin silppumainen, nopea ja lyhyt uutisrullatarjonta. Viimeisten viiden vuoden

aikana lukijat ovat kuitenkin alkaneet paljon enemmän vaatia syventäviä, pitkiä juttuja, joissa pituus ei ole itseisarvo. Uutisrulla pyörii edelleen siinä sivussa, mutta rinnalle ovat tulleet printtityyliset sisällöt, joita voi nautiskella pidemmän aikaa.

Lähtilevauisuuden suurimpana haasteena Matilainen pitää uuden nuoren sukupolven tavoittamista. Esimerkiksi somepalvelut pirstaloituvat koko ajan. Kun ei ole ennustajan lahjoja, on jotenkin muutoin pyrittävä arvioimaan, mikä jää hetken huumaksi ja missä trendeissä lehtitalon on hyvä olla mukana.

Lähimenneisyydessä on tapahtunut niin paljon ja niin suuria uudistuksia,

että samanlaista päräyttävää vuosikymmentä tuskin on nyt tulossa. Tekeminen kehitys jauhaa koko ajan ja tuo printtimediallekin uusia kokeilemisen mahdollisuuksia. Matilaisen mielestä nykyisistä työkaluista ei kuitenkaan ole otettu kaikkea irti, ja niistä riittää iloa.

Kehityksen esteenä julkaisupäällikkö näkee vain yhden asian. Mutta se on sitäkin konkreettisempi.

– Resurssien riittävyys, onko meillä tekijöitä tarpeeksi. Intoa ja tahtoa löytyy.

Paperilehteä Matilainen ei ole kuoppaamassa. Hän sanoo, että paperilehti elää ja hengittää vahvasti niin kauan kuin sille löytyy hyvä yleisö ja sen tekeminen on liiketoiminnallisesti järkevää. ♦

"Aiemmin verkossa toimi todella hyvin silppumainen, nopea ja lyhyt uutisrullatarjonta. Viimeisten viiden vuoden aikana lukijat ovat kuitenkin alkaneet paljon enemmän vaatia syventäviä, pitkiä juttuja, joissa pituus ei ole itseisarvo. Uutisrulla pyörii edelleen siinä sivussa, mutta rinnalle ovat tulleet printtityyliset sisällöt, joita voi nautiskella pidemmän aikaa."

Iltalehden julkaisupäällikkö Tuukka Matilainen

LIKKUMISEN ILOA YMPÄRI VUODEN LÄHELLÄ FISKARSIN RUUKKIA!

MONIPUOLISET HARJOITTELUPUITTEET
HARRASTAJILLE, URHEILUJOILLE, VALMENTAJILLE,
SEUROILLE, LIITOILLE JA PERHEILLE. TERVETULOA!

KISAKESKUS.FI

LASTEMME VALMENTAJILLA ON ELÄMÄ TEHTÄVÄNÄ

Kasvavan, liikkuvan ja kehittyvän juniorin taustalta löytyy aina koko joukko mahtavia aikuisia – kuten valmentajia. Ja jotta kaikilla valmentajilla, lajista riippumatta, olisi entistä paremmat valmiudet ja välineet myös henkiseen valmennukseen, koostimme sivuillemme paketin ammattitason tietoa: tutustu Henkinen pelikenttä -työkaluun, syvenny teoriaan ja nappaa käytännön vinkit.

mehilainen.fi/henkinenpelikentta

URHEILU
MEHILÄINEN

Osaako nuori herra vaihtaa kirjoituskoneeseen värinauhan?

Kuva: Jaakko Heiskanen

Sanomalehden synnyttämisessä maailmaan on joka päivä omat tuskansa, eikä mikään oleellinen ole oikeastaan muuttunut siitä, kun astuin toimitukseen 1970-luvulla. Toki synnyttämisen tuska iskee hieman eri tavoin kuin joskus ennen, mutta lopujen lopuksi päivät ovat muistuttaneet toisiaan ihan ensimmäisestä työpäivästäni lähtien.

Silloinen juttuihinsa aineksia etsinyt, jäsennellyt ja oleelliset tiedot lehteen kirjoittanut sanomalehtimies on toki nykyisin journalisti, mutta työ on oikeastaan samanlaista kuin silloin aiemminkin. Tosin en usko ensimmäisen työtehtäväni osuvan enää koskaan vastaan. Savon Sanomissa oli pakinoita kirjoittava, lehtifuusion kautta entiseksi jääneen lehden entinen päätoimittaja, vanhan ajan herrasmies liivipuvussaan. Hän älysi toimituksen käytävällä reippaan näköisen nuoren miehen ja pyysi toteuttamaan hänelle vuosikymmenet hankalaksi osoittautuneen homman.

"Osaako nuori herra vaihtaa värinauhan kirjoituskoneeseen? En ole vielä itse joutunut opettelemaan moista, vaikka täällä onkin lähes kaikki muuttunut vanhoista ajoista", virkkoi eläkettä odotteleva, mutta silti innolla kolumninsa kirjoittava päätoimittaja, joka ei kaiken lisäksi halunnut itsensä muistuttavan musteen tahraamia kollegoitaan.

Vaihdoin värinauhan nopeasti saaden tietysti sormeni mustiksi. Vanha päätoimittaja toivotti selvästi kyvykkääksi osoittautuneen nuoren alalle tervetulleeksi. *"Kun luet juttusi läpi, niin yliviivaa kaikki sanat, jotka eivät muuta lauseen merkitystä. Niin saat hyvää tiivistä tekstiä. Toki onhan teillä urheilutoimituksessa aina liian kiire",* mietti hän.

Menin urheiluun tervehtimään jo tuiksi tulleet miehet, eikä maailma ollut enää minulle sen jälkeen entisensä. Olin päässyt urheilutoimittajaksi, työhön, johon olin aina halunnut.

Kun taitoin ensimmäisiä sivujani, oli painopisteenä tapahtumien raportointi. Otteluita ja kilpailuja ei oltu analysoitu vielä puhki, kun lukija sai lehden käteensä. Ratkaisevan kunnarin lyöjä tai tuore 80 metrin keihäsmies piti haastatella, mutta tärkeintä oli välittää tuloksia. Esimerkiksi KuPS:n mestaruussarjan peli oli vielä aamulla lukijalle uutinen, kun Yleisradion Urheiluruutukin

oli ohjelmistossa pitkään vain sunnuntaisin.

Työ maakuntalehdessä oli ankaraa: tulokset kerättiin puhelimitse, luettiin kaukokirjoittimen tekstiä, avattiin kirjekuoria, punnittiin materiaalin uutisarvoa, mutta yleensä julkaisupäätökset olivat nopeita ja helppoja. Sivuja tehtiin lisää tarpeen mukaan, sillä pienikin kylä tapahtuma oli uutisen arvoisin. Esi miehet muistuttivat, että eihän lehteä kukaan tilaa, ellei siinä ole tuoreita uutisia ja joka kylältä.

Kun tilaa oli, niin juttuja riitti, levikit kasvoivat huikkea vauhtia, ja ilmoitusmillit olivat nousussa.

Hyppy uudelle vuosituhannelle on ollut valtava loikkaus. Itsenäisten lehtien talous petti, ja alkoi mediayhtiöiden keskittyminen. Uutiset ovat yhä pitäneet pintansa lehdissä. Tosin useimmat uutiset on kerrottu verkossa ja katseltu ruudulta monta kertaa, ja taittovuorossa tietää toimittavansa armottoman vanhaa tuotetta.

Kirstyneet dead linet tietävät, että isoin osa entisistä raportinomaisista jutuista on käynyt tarpeettomiksi: uutiset, tulokset ja kaikki olennainen sisältö on heti kuluttajalla. Onneksi urheilutoimituksissa on uskallettu aloittaa uusien työtapojen etsiminen.

Suomalainen urheilumedia on luonut

nahkaansa vauhdikkaasti. Uutisten välittämisen sijasta tai oikeastaan vanhan perustyön lisäksi on tuotu palstoille laadukkaat taustajutut ja urheilun analyysit. Nykyään vastataan ilahduttavan usein lukijan kysymykseen, miksi joukkueemme tai urheilijamme ei päässyt parhaaseensa tulokseen.

Fair Play-lehden sivuilla on haastateltu muutaman vuoden aikana useita urheilutoimituksia. Tulojen vähentyessä toimitukset ovat kutistuneet, mutta haasteisiin on pyritty vastaamaan: toimituksiin on järjestetty entistä enemmän aikaa ihmisten tapaamiseen, uutisten haravoimiseen ja taustojen analysointiin, kun taittovastuuta on siirretty keskuspyytään.

Urheilutoimittaja tuottaa parasta materiaalia, kun hän on kenttien laidalla tai kilparadoilla tapaamassa ihmisiä, haastattelemassa taustajuttuihin tärkeitä ihmisiä eikä suinkaan keräämässä kuva-ruudulta materiaalia otteluselostukseen.

En halua karttaa tulospörssin taittoaakaan, mutta omaleimaisen, oman alueen kuluttajalle suunnatun jutun ja hyvien kuvien varaan meidän täytyy luottaa kilpailussa vapaa-ajasta.

Markus Karjalainen
Savon Sanomien urheilutoimittaja
Urheilutoimittajain Liiton hallituksen jäsen

AIPS-kongressin paneelikeskusteluissa aiheena oli myös sukupuolten välinen epätasa-arvo urheilumediassa. Parantamisen varaa löytyi sekä naiskollegojemme lukumäärän nostamisesta että siinä, miten tuomme naisurheilijoiden saavutukset esiin. Enemmän urheilun ja tuloksen kautta, vähemmän ulkonäköä, äitiyttä tms. korostaen.

Gianni Merlo viidettä kertaa AIPS:n puheenjohtajaksi kriittisistäkin äänenpainoista huolimatta

Kansainvälisen urheilutoimittajakongressin äänestyksissä ei nähty muitakaan yllätyksiä

Teksti: Kari Linna Kuvat: AIPS/Carlo Pozzoni ja Nina Jakonen

Reilun kahden ja puolen vuoden covid-tauon jälkeen 105 maan delegaattit kokoontuivat Roomassa 3.–6. lokakuuta. Lentokentällä on vastassa armeija-asuinen mies. Odotamme tunnin verran muutamaa samoihin aikoihin laskeutunutta vierasta. Viro, kaksi kenialaista ja Suomi on joukkueemme, kun hyppäämme auton kyytiin. Lasku paikalliseen ajokulttuuriin ei ole pehmeä. Vauhtia ja puolivaarallisia tilanteita riittää. Siinä vaiheessa emme tienneet, ettei kuski ole varma, mihin ajaa. Se käy ilmi hotellin vastaanotossa, jossa ei tiedetä kongressista tai meistä. Vaatimaton hotelli, jolla vain sattui olemaan samantapainen nimi kuin oikealla määränpäällämme.

Lopulta löydämme perille iltakahdeksan maissa. Käy ilmi, että kongressi oli alkanut jo iltopäivällä. Kutsussa maanantai oli merkitty pelkästään matkus-

tuspäiväksi ja lentoliput hankittu sen mukaan. Osa ohjelmasta jäi näkemättä. Tervetuloa Italiaan.

Vanha johto jatkaa, mutta ei ilman parranpärinää

Gianni Merlo sai yksimielisen jatkon – ainoana ehdokkaana – Kansainvälisen urheilutoimittajaliiton puheenjohtajaksi viidennelle kaudelle. **Esat Yilmaer** Turkista ja **Jura Ozmec** Kroatiasta valittiin myös yksimielisesti uudelleen ensimmäiseksi varapuheenjohtajaksi ja pääsihteeriksi.

Merlon jatkokautta ei silti siunattu pelkällä hymistelyllä, vaan hän sai myös aikamoista kritiikkiä. Tämä palaute ja tiettyjen delegaattien rohkea osallistuminen puolustamaan tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta oli uutta. Varsinkin Hollannin, Irlannin, Maltan ja Norjan edustajat avautuivat puheenvuorois-

saan vaatimaan nykyaikaisempaa otetta liiton toimintakulttuuriin.

Eräs sattuma kongressissa alleviivasi, mitä kriitikot tarkoittivat. Italian olympiakomitean puheenjohtaja **Giovanni Malagò** kävi haastateltavana, ja tavan mukaan lopuksi otettiin valokuvat. Malagò ja Merlo olivat keskustelun ajan lavalla kahdestaan, mutta kuvausta varten kutsuivat pari ”kaunista naista” mukaansa poseeraamaan. Näillä naisilla ei varsinaisesti ollut asian kanssa tekemistä – kunhan olivat koristeena. Tilanteeseen palattiin puheenvuoroissa myöhemminkin ja taas Merlo joutui selittelemään.

Vaikka kongressin vaalitulosissa ei ollut mitään yllättävää, saatiin kulu- maan tuntikaupalla aikaa. Ensin piti äänestää siitä, miten äänestetään. Varapuheenjohtajistoon neljään paikkaan oli viisi ehdokasta. Äänestetäänkö tasan neljää vai saako valita yhden ja neljän

väliltä vapaasti. Huutoäänestys aakkosjärjestyksessä maa kerrallaan Albania, Azerbaidžan, jne. kaikki 105 delegaattia valitsemallaan kielellä (AIPS:ssa käytössä englanti, ranska, espanja ja arabia). Ja sama toiseen kertaan, hyväksytäänkö Kiinan ehdotus vaihtaa ehdokkaansa määräajan päättymisen jälkeen. Johtokunnan esitykset menivät läpi selvähköillä enemmistöillä. Jakolinja karkeasti sanottuna oli, ettei laajempaa valinnanvapautta kannattanut Eurooppa pärjännyt muulle maailmalle.

Paneeleissa esillä tulevaisuuden haasteet ja naisten asema

Giovanni Malagòlta kuulin Italian isännöimistä vuoden 2026 talviolympialaisista. Hänen mukaansa kehitys menee siihen suuntaan, että kaikkia lajeja ei järjestetä yhdessä paikassa, vaan hajautetusti. Seuraavien talvikisojenkin mitalit jaetaan Milanossa ja Cortinassa. Uutta tulee olemaan se, että hiihdossa naiset ja miehet kilpailevat eri paikoissa.

Journalismi ja robotit -paneelin johtopäätös oli tavallaan itsestäänselvyys: tekoäly on plussaa, mutta ei voi korvata ihmisälyä. Otsikolla ”Sukupuolten välinen epätasa-arvo urheilumediassa – miten kuvaamme naisurheilijoita ja naisia urheilussa” naisurheilujournalistit debatoivat lavalla. Parantamisen varaa löytyi sekä naiskollegojemme lukumäärän nostamisesta että siinä, miten tuomme naisurheilijoiden saavutukset esiin. Enemmän urheilun ja tuloksen kautta, vähemmän ulkonäköä, äitiyttä tms. korostaen.

Qatarin MM-jalkapallon mediajärjestelyistä kuultiin laaja esitys. Tulikuuma ihmisoikeusnäkökulma ei varsinaisesti agendaan kuulunut,

mutta ei siitä mediapäällikkö mitään maininnutkaan. AIPS oli saanut kuraan niskaansa siitä, että miksi sen palkintogaala piti järjestää Dohassa. Puheenjohtaja Merlo puolusti paikkavalintaa parhaansa mukaan, mutta perustelut eivät kaikkia vakuuttaneet. Pisimmälle meni Tanska, joka ehti jo ilmoittaa eroavansa koko AIPS:sta. Lisää Tanskan sittemmin päivittyneestä tilanteesta oheisessa kinalojetussa.

”Gaalailallinen” Rooman olympiastadiolla

Ohjelmassa oli myös tutustuminen ikuisen kaupungin olympiastadioniin, jossa viiden renkaan merkeissä kilpailtiin vuonna 1960. Sen jälkeenkin paikka on todistanut monia historiallisia hetkiä, onhan se peräti kolmen jalkapallojoukkueen (AS Roma, Lazio, Italian maajoukkue) kotikenttä. Jos stadion menneisyydestään kertovine näyttelyineen oli-kin vaikuttava paikka, siellä tarjottu ”gaalailallinen” ei yltänyt samalle tasolle. Pari sataa vierasta ympäri maailman kutsukoodin mukaan pukeutuneina nauttivat seisaaltaan käytävällä lihapullaa ja raviolia.

Kongressipäivät olivat todella pitkiä ja täysiä, kun myös tauot ja ruokailut oli syytä käyttää tehokkaasti. Mukanani Suomea edustaneen pääsihteeri **Nina Jakosen** kanssa koimme, että parasta antia oli (jälleen) yhteiset keskustelut ja tuumailut pohjoismaisten ja Viron kollegojen kanssa. Viimeisenä iltana illastimme juuri tällä porukalla ja sparrasimme toinen toisiamme pystyäksemme vastaamaan urheilujournalismin tulevaisuuden haasteisiin.

Seuraava maailmankongressi järjestetään ensi vuonna Etelä-Korean Soulissa. AIPS:n satavuotisjuhla on Pariisissa vuonna 2024. ♦

AIPS-kongressissa saatiin katsaus tuleviin Pariisin kesäolympialaisten 2024 mediajärjestelyihin.

Tanskan kokous oli fiasko AIPS:sta erolla uhoamiselle nolo loppu

Flemming Olesen

Tanskan urheilutoimittajain liitosta kuului kesällä kumia. He eroavat AIPS:sta! Taustalla oli 22:n jäsenen avoin kirje hallitukselle. He eivät voineet hyväksyä, että Tanskan liitto oli osa organisaa-tiota (AIPS), joka liitettiin Qatarin (AIPS:n palkintoseremonia järjestettiin Dohassa).

Rivien välistä oli luettavissa, että he jättäisivät Tanskan liiton, jos hallitus ei ryhdy toimiin.

Hallitus päätti järjestää ylimääräisen kokouksen päättämään, tuleeko Tanskan jatkaa AIPS:n jäsenenä. Kokous pidettiin 28. syyskuuta Kööpenhaminassa – ja se oli katastrofi. Ainakin juttua varten haastatteleman **Flemming Olesenin** mielestä, jolla on vuosikymmenten kokemus sekä Tanskan liiton että AIPS:n tehtävistä.

Kokouksessa paikalla oli vain 14 jäsentä 420:stä. Muutamalla oli valtakirja, joten yhteensä 23 ääntä oli edustettuna. Säännöt vaativat 2/3 enemmistön, joten 15 ääntä riittäisi AIPS:stä poistumiseen.

Vain 11 äänesti eron puolesta. Mitään eroa kesän uutisoinnista huolimatta ei siis koskaan tapahtunut.

Mitä mietti tästä Olesen?

– Olihan se suorastaan naurettavaa, ettei yksikään 22:sta kirjeen lähettäneestä ollut paikalla. Seitsemästä hallituksen jäsenestä oli paikalla kaksi. Mielestäni on demokraattinen ongelma, että 14 henkilöä (no, 23 ääntä) voi päättää, millainen pitäisi olla 420 henkilön tulevaisuus.

Mitä sitten olisi pitänyt tehdä, koska Qatar on kuitenkin niin pinnalla oleva puheenaihe?

– Olin ehdottanut liiton puheenjohtajalle, ettei pitäisi ylimääräistä kokousta, vaan menisi AIPS:n kongressiin jonkun kirjeen kirjoittajan kanssa. Selittäisi, mihin on tyytymätön. Kuuntelisi argumentteja puolesta ja vastaan. Sitten voisimme keskustella asiasta maaliskuun varsinaisessa vuosikokouksessamme.

– Minusta tuntui, että heidän nyt valitsemansa tapa oli eräänlainen ”poistuminen takaoven kautta” – ja siksi matkustin kokoukseen neljä tuntia junalla ja vastustin ehdotusta jättää AIPS. Ja vielä neljä tuntia junalla takaisin Aalborgiin.

– Suurin osa 22 kirjeenkirjoittajista asuu Kööpenhaminassa tai sen lähellä. He olisivat voineet mennä kokoukseen bussilla tai polkupyörällään. He olisivat voineet äänestää Tanskan pois AIPS:stä, jos he olisivat vain liittyneet kokoukseen. Nyt asia on jäissä. Mitään ei tapahdu tällä hetkellä, mutta odotan, että aihe otetaan uudelleen esille maaliskuussa vuosikokouksessamme. Ehkä äänestämme silloin vielä uudestaan, miettii Olesen. ♦

Sami Kolamo kävi paikan päällä Qatarissa joulukuussa 2021, kun siellä järjestettiin MM-kilpailujen esikisoina toiminut Fifa Arab Cup.

Qatarin MM-kilpailut jäävät historiaan ”Kaikkien aikojen pohjanoteeraus”

Teksti: **Esko Hatunen**
Kuvat: **Sami Kolamon kotialbumi**

Jalkapallon MM-kilpailuja Qatarissa on kritisoitu etukäteen ja tapahtuman aikana enemmän kuin ehkä mitään muuta vastaavaa tapahtumaa.

Tätä juttua kirjoittaessa jalkapallon MM-kilpailut Qatarissa ovat täydessä vauhdissa. Futisfanit ympäri maailma seuraavat otteluja ristiriitaisin tuntein. Osa kannattajista ei välitä järjestävän maan ongelmista tuon taivaallista.

Tanskassa kritiikki on ollut ankaraa. Maan yleisradioyhtiön kuvaustiimi joutui vaikeuksiin jo MM-kilpailujen aattona, kun Qatarin salainen poliisi yritti estää tv-ryhmän työskentelyn takavarikoimalla kamerakaluston.

Tanskan jalkapalloliiton puheenjohtaja **Jesper Møller** uhkasi maan jopa vetäytyvän kansainvälisestä jalkapalloliitosta Fifasta, jos Qatarin ongelmia ei pysty-

tä ratkaisemaan. Hän suorastaan raivosi MM-kilpailujen aikana pidetyssä lehdistötilaisuudessa Fifalle. Jalkapallon katojärjestö uhkasi sanktioilla tanskalaisia pelaajia, jos nämä käyttäisivät seksuaalivähemmistöjen oikeuksia kunnioittavia *One love* -hihanauhoja peleissään.

Fifa on toki jo pyrkinyt joillakin toimenpiteillä myös edistämään sitä, ettei jatkossa kisoja annettaisi epädemokraattisiin ihmisarvoja polkeviin maihin.

– Fifa on ottanut käyttöön YK:n lanseeraaman *Human Right Risk Assessment* -käsikirjan, jonka perusteella tulevia kisaisäntiä pyritään arvioimaan ihmisoi-
keuksiin liittyvien riskitekijöiden osalta, mediatutkija **Sami Kolamo** sanoo.

Lisää läpinäkyvyyttä

Sami Kolamo on tutkinut Fifaan liittyvää korruptiota ja siihen liittyviä väärinkäytöksiä jo ennen kuin kansainvälisen liiton rikollinen toiminta tuli kaikkien tietoon vuoden 2015 korruptiotutkimuksissa. Tuolloin paljastui, että esimerkiksi Qatarin kisaisännöys ratkesi miljoonien dollarien lahjusten avulla.

Sittemmin Fifan kisaisännän valintaprosessista on tehty läpinäkyvämpää.

– Äänestyksiin osallistuvat kansalliset liitot Fifan hallituksen sijaan. Kunkin kansallisen liiton edustajan antama ääni näkyy kaikille näytöltä, Kolamo kertoo.

Hän huomauttaa kuitenkin Fifan nykyisen puheenjohtaja **Gianni Infantinon** järjestelleen lähipiiriinsä hänelle myötämielisiä henkilöitä, kuten myös liiton pääsihteeri **Fatma Samoura**.

Kolamo on ihmetellyt myös sitä, että Infantino muutti perheineen ennen

MM-kilpailuja asumaan Qatarin pääkaupunkiin Dohaan.

Kolamo nostaa yhdeksi jalkapallon MM-kilpailujen järjestelyihin liittyväksi ydinongelmaksi Fifan vaatimukset MM-kilpailuja järjestävälle maalle ja kisakaupungeille. Ne on kirjattu hakukirjaan (bid book), jossa määritellään miten Fifan ja sen sponsoreiden immateriaalioikeuksiin liittyvät pykälät ohjaavat MM-kilpailujen aikaisen kaupunkitilan rakentamista. Lisäksi Fifa on oikeutettu järjestävässä maassa MM-kilpailujen suhteen verovapaaseen toimintaan ja MM-kilpailujen mediaoikeuksia vahditaan äärimmäisen tarkasti. Fifa ei tingi näistä ehdoista.

– Esimerkiksi Brasilian MM-kisoissa 2014 kuntien ja kaupunkien budjetit ohitettiin niin, että koulujen, sairaaloiden ja sähköjakeluinfra sijasta rahat käytettiin stadionien rakentamiseen.

Kolamon mukaan MM-kilpailujen tapahtumaformaatti on hyvin vaativa, eikä sitä pystytä demokraattisissa maissa helposti toteuttamaan, sillä ihmiset lähtisivät osoittamaan mieltään kaduille. Siksi Fifan Infantino on suorastaan hykerrellyt, kun Qatarissa tätä ongelmaa ei ole ollut.

– Qatarin kisat on kuin elokuvan kuulisi, jossa kaikki on valmiiksi käsikirjoitettu paitsi itse pelit ja niiden lopputulokset. Tapahtumaformaatin osalta Fifa ei anna myöskään myönnytyksiä köyhemmille maille. Se ei tee mitään eroa niiden ja rikkaiden maiden välillä.

Pitkän linjan tutkija

Sami Kolamo opiskeli vuosituhatosen alussa maantiedettä Oulussa ja pelasi samaan aikaan myös jalkapalloa kakkosdivisioonassa. Hän huomasi, että Suomessa oli tutkittu vähän, miten urheilu ja maantiede liittyivät toisiinsa. Kolamo teki sotkamolaiseen pesäpalloon liittyvän pro gradu -tutkielman (*Urheilu, maantiede ja paikan tunne. Esimerkkinä Sotkamon Jymyn pesäpallomenestys*).

Hän pääsi vuonna 2006 Saksan Leipzigissa pidettyyn jalkapallotutkijoiden konferenssiin ja huomasi sen osallistujalistassa olevan alan kärkinimiä koko maailmassa.

– Tapsin Brightonin yliopiston sosiologian professori **Alan Tomlinsonin** Berliinissä seminaarin jälkeen. Hän oli siellä *Columbo*-takki päällä varjostamassa **Sepp Blatteria** ja tekemässä gonzo-journalismia, Kolamo muistelee.

– Istuimme oluen ääressä Brandenburger Torin kohdalla. Tomlinson kytäsi koko ajan hotellia, jossa Blatter vietti aikaansa ja kertoi, että lähtee varjostamaan Blatteria saman tien, kun tämä lähtee liikkeelle.

Tomlinson kertoi Fifaan liittyvästä korruptiosta. Kolamo oli lukenut aiheesta jo useamman kirjan, mutta brittitutkija vahvisti hänen näkemyksiään siitä, että Fifan arkityötä tekevät komiteat olivat korruptoituneet.

– Esimerkiksi silloinen Brasilian jalkapalloliiton puheenjohtaja **Ricardo Teixeira** oli mukana seitsemässä komiteassa. Yksi pahimmista roistoista, **Chuck Blazer**, oli mukana viidessä eri komiteassa. Myös maanosaliittojen johtoon valittiin henkilöitä, jotka olivat Fifa-myönteisiä.

Vuonna 2007 Kolamo kirjoitti artikkelin kansainvälisen jalkapalloliiton korruptiosta, jonka jälkeen hänen väitettiin liioittelevan ongelmia. Vielä tuohon aikaa Suomessa ei uskottu, että kattojärjestössä voi olla niin rikollista toimintaa. Kolamon katsottiin pilaavan lajin maineen kirjoitteluillaan.

– Väitöskirjani julkaistiin vuotta ennen Fifan mätäpaiseen puhkeamista. Siinä vaiheessakin oli vielä sellaista tietämättömyyden kritiikkiä minua kohtaan. Sitten vuonna 2015, kun Fifan korruptio tuli julkisuuteen, alkoi tulla soittoja, että tätä asiaa voisi avata vähän enemmänkin.

Kontaktien ja verkostojensa kautta Kolamo varmistui, että Fifan korruptiota kannattaa tutkia nimenomaan tapahtumaformaatin tuottamisen kautta.

Näin hän sai mukaan mediatutkimuksen näkökulman.

Jalkapallon MM-kilpailuissa kaupunkitilaa tuotetaan hyvinkin kameratietoisesti. Se tarkoittaa sitä, että jokainen tv-lähetyskin päätyvä kuva on tarkkaan mietitty. Tv-kuva luo illuusion Fifan näkökulmasta ihanteellisista MM-kilpailuista, joissa jokainen fani kannattaa vilpittömän iloisena omaa joukkuettaan ja tarvittaessa kehuu kisajärjestelyjä.

– Esimerkiksi Qatarissa on ollut maksettuja faneja, mikä vahvistaa väitöskirjassani ollutta näkökulmaa kameratietoisuudesta ja siitä, että kisaisäntä ja Fifa haluavat tietäntyyppistä ihannefanitutta.

Totaalinen pohjanoteeraus

Qatarin MM-kilpailujen aikana Fifan toimia ja sen puheenjohtajan sanomisia on seurattu mediassa hyvin tarkkaan. Päivää ennen MM-kilpailujen avausotetta pitämässään lehdistötilaisuudessa Gianni Infantino sai median edustajat hämillään yli tunnin kestäneessä monologissaan, jossa hän sanoi muun muassa seuraavaa.

– Tänäpä olen qatarilainen, olen arabi, olen afrikkalainen, olen homo, olen liikuntarajoittunut, olen siirtotyöläinen.

Tuo ja moni muu asia unohtui sittemmin, kun MM-kilpailut pääsivät käyntiin. Toki moni vannoutunutkin futisfani oli päättänyt olla katsomatta turnausta.

Myös Sami Kolamo on jättänyt MM-kilpailut väliin, mutta hän seuraa mielenkiinnolla turnauksen ympärillä tapahtuvaa uutisointia. Erityisesti hän tarkkailee tapahtumia ja asioita, jotka rikkovat Fifan ennakkoon suunnittelemaa käsikirjoitusta.

– Qatarin kisat ovat totaalinen pohjanoteeraus. Toki oli jo pitkään tiedossa, että tästä kisaisäntävalinnasta tulee ongelmia. Infantino olisi voinut ottaa isännöyden pois Qatarilta koska tahansa, jos olisi halunnut.

Tulevista kisajärjestäjistä on tiedossa vuoden 2026 Yhdysvaltain, Kanadan ja Meksikon yhdessä järjestämä tapahtuma. Vuoden 2030 MM-kilpailuja ovat havittelemassa Marokko, Espanja, Portugali ja Ukraina yhteishakemuksella kuten myös Etelä-Amerikan valtioista Argentiina, Chile, Paraguay ja Uruguay. Myös Kolumbia hakee MM-kilpailuja yhdessä Ecuadorin ja Perun kanssa. Näiden lisäksi on selvinnyt, että Saudi-Arabia, Kreikka ja Egypti ovat lyöneet hynttyyt yhteen kisaisännyyttä tavoittelakseen. Valinta tehdään vuoden 2024 Fifan konferenssissa. On varmaa, että hakuprosessi joutuu tarkempaan syyniin kuin ehkä koskaan MM-kilpailujen historiassa. ♦

←
Lusailin stadion oli vielä joulukuussa 2021 keskeneräinen. Stadionilla pelattiin MM-kilpailujen avausottelu ja siellä pelataan myös finaali.

Miten ihmeessä MM-jalkapalloa pelataan Qatarissa?

"Surullinen ja absurdi tilanne"

MM-jalkapalloa on nyt pelattu väärään aikaan ja väärässä paikassa. Qatarin MM-kilpailuihin liittyviä ongelmia avattiin Urheilutoimittajain Liiton Syysseminaarissa juuri ennen MM-turnauksen alkua.

Teksti: **Matti Lehtisaari** Kuvat: **Katja Tähjä** ja **Niklas Günsberg**

Jalkapallon MM-kilpailut keskellä talvea, aavikon keskellä ja maassa, jossa ei ole oikeastaan minkäänlaista lajikulttuuria. Äkkiseltään pätkähullu yhdistelmä, jota olemme kuitenkin saaneet viime viikot seurata. MM-kilpailuja on pelattu Qatarissa joulun jo pian lähestyessä.

MM-kisastadionien rakennustöitä ovat varjostaneet räikeät ihmisoikeusrikkomukset. Tuhannet ihmiset ovat menettäneet henkensä, jotta jalkapallosirkus voisi pyöriä.

Qatarin MM-kilpailuihin liittyviä vakavia ongelmia pohdittiin Urheilutoimittajain Liiton marraskuisessa Syysseminaarissa. Seminaarissa puhunut Ihmisoikeusliiton pääsihteeri **Kaari Mattila** vieraili Qatarissa vuonna 2016.

– Surullinen ja absurdi tilanne. Kun kävelin siellä ja näin aavikolle rakennetut stadionit, niin mietin, että kävisikö kansainvälinen paine niin kovaksi, että tähän absurdiin teatteriin olisi saatu stoppi. Mutta niin ei käynyt, taustalla olivat liian isot rahat, Mattila totesi.

Mattila katsoo, että arvokilpailut vain pönkittävät autoritääristen johtajien julkisuuskuvaakin niin kotimaassaan kuin muuallakin.

– Pitkään ajateltiin, että arvokisat tällaisissa autoritäärisissä maissa voisivat auttaa ihmisoikeustilannetta. Tutkimusten perusteella käy päinvastoin ja lähinnä tuetaan maita, joissa demokratiavaje on huomattava, Mattila huomautti.

Qatarin MM-kilpailut eivät ole suinkaan ainoa urheilutapahtuma, jonka taustalla on poljettuja ihmisoikeuksia, korruptiota ja muuta likaista peliä. Jääkiekon MM-kilpailuja oli tarkoitus pelata Valko-Venäjällä Minskissä, mutta lopulta paine nousi niin kovaksi, että Minsk joutui luopumaan MM-kilpailuista.

←
Ihmisoikeusliiton pääsihteeri **Kaari Mattila** toivoo, että mediassa ihmisoikeusasioista puhuttaisiin muutenkin kuin vain megaluokan urheilutapahtumien yhteydessä.
– Tarvitaan proaktiivista toimintaa eikä vain reagoitua tapahtuneisiin asioihin.

– Toivottavasti jatkossa ei enää olisi tarvetta pyöritellä mielessään, boikotoidako vai saako katsoa, kuten nyt Qatarin MM-kilpailujen aikana on jouduttu miettimään, kiteyttää Ihmisoikeusliiton kampanjasuunnittelija Tommy Lindgren.

– Hieno päätös ja näyttö siitä, että jos painetta on, niin näinkin voidaan tehdä. Jääkiekko on toki pieni laji. Jalkapallossa tähän ei löytynyt valmiutta, Mattila vertaili.

Toimittajat tarkassa seurannassa Qatarissa

Qatarin synkkä varjopuoli on pakottanut median ja toimittajat ympäri maailmaa miettimään suhtautumistaan MM-kilpailuihin. Qatarin matkustaneet toimittajat ovat tiiviissä seurannassa, koska maahan saapuneet ovat ladanneet puhelimeensa tarkkailuun suunnitellut sovellukset.

– Qatar on tiedusteluvaltio. Jokaista askelta seurataan, eikä kenenkään kannata leikkiä mitään sankarijournalistia, Mattila kuvaili.

Qatar on pyrkinyt rajoittamaan MM-kilpailuihin saapuneiden toimittajien ja kuvaajien työskentelyä etenkin varsinaisten kisa-alueiden ulkopuolella. Esimerkiksi Yleisradio teki linjauksen lähettää Qatariin kaksi ulkomaantoimittajaa, jotka raportoivat yhteiskunnallisista asioista. Yle Urheilu on joutunut perustelemaan, miksi MM-otteluita on esitetty Ylen kanavilla. Monien mielestä otteluita ei tulisi esittää lainkaan.

Mattila näkee, että nykyisin urheilutoimittajat ovat aiempaa valveutuneempia tarkastelemaan ihmisoikeuskysymyksiä ja osaavat lähestyä asioita parhaiten tuntevia tahoja.

– Aiemmin kysymyksiin joutuivat vastaamaan urheilijat tai urheiluvallmentajat, vaikka heidän on vaikea tietää asioiden taustoista, Mattila sanoi.

Mutta onko yksittäisen television kat-

sojan valinnoilla lopulta mitään merkitystä?

– Yksittäisen ihmisen katsominen Suomessa ei juurikaan muuta Qatarissa sorrettujen tilannetta, mutta näkyy lähetysten katsojaluvuissa. On sekin jonkinlainen viesti, jos katsojaluvut ovat ihan muuta kuin ovat olleet muiden kisojen yhteydessä, Mattila mietti.

Tulevaisuus Qatarissa täysi kysymysmerkki

Kuuhunta Qatarin ympärillä on ollut niin voimakasta, että maan työläinsäädäntöä on rukattu parempaan suuntaan. Toisaalta Qatarin hallituksen mukaan ihmisoikeusvalitukset ovat olleet mustamaalasta.

– On täysi kysymysmerkki, mitä tulee tapahtumaan jatkossa. Seuranta pitää jatkaa, tilanne on aika huolestuttava. Toimeenpano ja näytöt puuttuvat, emme tiedä, miten pysyviä lainsäädäntöön tehdyt muutokset ovat. Ihmisoikeudet eivät etene aina lineaarisesti, joskus tulee takapakkia, joskus tulee edistystä, Mattila arvioi.

Kaari Mattila toivoo, että mediassa ihmisoikeusasioista puhuttaisiin muutenkin kuin vain megaluokan urheilutapahtumien yhteydessä.

– Tarvitaan proaktiivista toimintaa eikä vain reagoitua tapahtuneisiin asioihin.

Ihmisoikeudet mielletään muualle maailmaan kuuluviin ongelmiin, mutta meillä Suomessakin riittää tehtävää. Ihmisoikeusliitto käynnisti Älä riko urheilua -kampanjan, jonka viesti on, että ihmisoikeudet kuuluvat urheilun ytimeen.

Älä riko urheilua -kampanja

Ihmisoikeudet kuuluvat urheilun ytimeen. Älä riko urheilua -kampanja herättelee kaikkia urheilun ja liikunnan ystäviä entistä parempaan urheilumaailmaan, jossa jokainen voisi urheilla turvallisesti ja omana itsenään.

URHEILU ON RIKKI, JOS ...
... lapsen oikeuksia ei turvata

... rasismiin ei puututa
järjestelmällisesti kaikessa toiminnassa

... vammaisilla ihmisillä ei ole yhdenvertaista mahdollisuutta urheilla

... sukupuolten tasa-arvo ei toteudu

... seksuaali- ja sukupuoli-vähemmistöt eivät voi urheilla omana itsenään

... sen parissa ei puututa häirintään ja väkivaltaan kaikissa tilanteissa

... urheilijoiden sanan- ja mielipiteenvapautta rajoitetaan

... sen areenoja rakennetaan ilman ihmisoikeuksia

Kyseessä on maailmanlaajuisestikin ainutlaatuinen ja ensimmäinen kattavasti urheilun ihmisoikeuksia käsittelevä kampanja Suomessa. Älä riko urheilua -kampanja on osa Ihmisoikeusliiton työtä urheilun ihmisoikeuskysymyksissä.

Lue lisää:
www.alarikourheilua.fi

Kampanjasuunnittelijana toimii muusikkona ja toimittajana tunnetuksi tullut **Tommy Lindgren**. Lindgren toivoo, että urheilumaailmasta tulisi tulevaisuudessa oikeudenmukaisempi.

– Toivottavasti jatkossa ei enää olisi tarvetta pyöritellä mielessään, boikotoidako vai saako katsoa, kuten nyt Qatarin MM-kilpailujen aikana on jouduttu miettimään, kiteyttää Lindgren. ♦

– Vastuullisen median toimittajien toimintaa ohjaavat Journalistin ohjeet. Minulle sääntöjen tunteminen on rohkeamman toiminnan mahdollistaja, ei estäjä, sanoo Ylen journalististen standardien ja etiikan päällikkö Timo Huovinen.

Qatarin ongelmat ovat avanneet monien silmät

Ottelujen näyttäminen ei ole este epäkohtiin puuttumiselle, arvioi Ylen Timo Huovinen

Kolme vuotta sitten Qatarin pääkaupungissa Dohassa pidettiin yleisurheilun maailmanmestaruuskilpailut. Ihmisoikeusasiat herättivät tuolloin vain jonkin verran keskustelua. Kilpailupaikan kuumuutta kritisoitiin hieman enemmän. Yle oli tuolloin paikalla ison orkesterin voimin ja välitti kilpailujen tunnelmat suomalaisiin talouksiin.

Teksti: **Tommi Roimela** Kuva: **Nina Jakonen**

Nyt Qatarissa on menossa jalkapallon maailmanmestaruuskilpailut. Jättisuuri tapahtuma on aukaissut silmiä Qatarin epäkohtiin, ja pieni Lähi-idän maa on saanut valtavasti kritiikkiä. Yle välittää paljon pelejä, mutta kilpailut selostetaan ja kommentoidaan koti-Suomesta. Yle on lähettänyt kilpailuihin vain kaksi toimittajaa, joiden vastuulla on uutisoida ihmisoikeusasioista.

Onko muutoksen syynä vain se, että yleisurheilun MM-kilpailut tai Qatarissa jo aiemmin järjestetyt eri lajien arvokilpailut ovat vain lilliputteja MM-jalkapalloon verrattuna? Vai onko Qatar muuttunut kolmessa vuodessa huonompaan suuntaan? Vai onko aika yksinkertaisesti muuttunut niin, että ihmisoikeuksien merkitys urheilun yhteydessä on tullut entistä tärkeämmäksi? Miksi Ylelle Qatar 2019 kelpasi, mutta Qatar 2022 aika nihkeästi?

– Silloin 2019 tilanne oli Qatarissa vielä huonompi. Mutta nyt aika on muut-

"Silloin 2019 tilanne oli Qatarissa vielä huonompi. Mutta nyt aika on muuttunut. Me olimme MM-yleisurheilun aikaan hölmöjä."

Ylen journalististen standardien ja etiikan päällikkö Timo Huovinen

tunut. Me olimme MM-yleisurheilun aikaan hölmöjä, Ylen journalististen standardien ja etiikan päällikkö **Timo Huovinen** totesi Urheilutoimittajain Liiton Syyseminaarimatalla, jossa hän oli yhtenä alustajana mukana.

– Se, että meillä ei nyt ole toimittajia juurikaan paikalla, on meidän hienovääräinen boikottimme futiskisoihin, Huovinen jatkoi.

MM-kilpailujen näyttäminen tuo varjopuolet esiin

Ylessä ei siis Qatarin arvoja tai arvottomuutta ihmisoikeuskysymyksissä hyväksytä. Miksei sitten maata, jossa seksuaalivähemmistöjä ei hyväksytä lainkaan ja naisten asema on kammottava, hyllytetty kokonaan? Nyt Yle kuitenkin antaa MM-jalkapallolle tuntikausia lähetyssaikaa marras- ja joulukuussa.

– Kisojen näyttäminen ei estä vaikeiden aiheiden tai kisojen varjopuolien käsittelemistä journalistisesti, Huovinen huomautti.

– Myöskään useat ihmisoikeusjärjestöt eivät suosittele boikottia, vaan toivovat Qatarin ongelmien käsittelyä ja esille nostamista.

Asiassa on selvä logiikka. Koska MM-kilpailut joka tapauksessa pelataan, tuskin niiden boikotointi televisiossa parantaisi esimerkiksi siirtotyöläisten asemaa. MM-kilpailujen näyttäminen ja ongelmien esille tuominen ihmisten tietoisuuden lisäämiseksi voi parantaa tilannetta Qatarissa.

– Vaikutamme siihen, mihin voimme vaikuttaa – kuitenkin näyttämällä kisat, Huovinen muotoili.

– Katsoja ei näe niitä pätkiä, jotka jäävät leikkauspöydälle – niitä on runsaasti, hän jatkoi.

MM-kilpailujen ajan Qatar saa julkisuutta. Selvää kuitenkin on, että se ei ole sellaista positiivista julkisuutta kuin maa toivoi siinä vaiheessa, kun Kansainvälinen jalkapalloliitto Fifa MM-kilpailut Qatarille myönsi. Maan ongelmia on

käsitelty turnauksen alla ja turnauksen aikana todella paljon.

– Mutta käsitelläänkö näitä ongelmia enää kisojen jälkeen? Huovinen kysyi.

Kysymys on erinomainen ja tärkeä. Toivoa sopii, että Qatarin siirtotyöläisiä, seksuaalivähemmistöjä ja naisia ei uudestaan unohdeta heti, kun maailmanmestari on selvillä.

Vakavien asioiden käsittely kuuluu DNA:han

Qatarin MM-kilpailut on mielenkiintoinen paketti urheilujournalismin näkökulmasta. Väärässä paikassa väärään aikaan järjestettävä jättitapahtuma on kenties saanut urheilujournalistit ajattelemaan aiempaa journalistisemmin. Viimeistään Qatarin esimerkki on osoittanut, että urheilujournalismi on paljon muutakin kuin maalien ja koukkaamisjäähyjen raporttoimista.

– Yksi tehtävistäni Ylellä on nostaa esille eettisiä kysymyksiä journalismista, mutta toisaalta niiden kysymysten käsittelyn pitäisi olla meillä toimittajilla DNA:ssa, Huovinen muistutti.

Huovisen mukaan kovinkaan ihmeellisestä asiasta ei lopulta ole kyse. Journalistin sääntökirjakin on olemassa.

– Vastuullisen median toimittajien toimintaa ohjaavat Journalistin ohjeet. Minulle sääntöjen tunteminen on rohkeamman toiminnan mahdollistaja, ei estäjä, Huovinen näki.

Qatar saattaa aukaista urheilujournalistien silmiä ja maailmankuvaa, mutta sen saman se saattaa tehdä liki kaikille urheilutoimijoille. Qatarin kohdalla on helppoa nähdä, että urheilu ei ole vain urheilua.

– Minua inhottaa sanonta, että urheilu ja politiikkaa ei pidä sekoittaa keskenään, Huovinen mainitsi.

Niin. Koska kyllähän se niin on, että usein urheilu nimenomaan on politiikkaa. Siksi erilaisia arvokilpailuja on viime vuosina ollut Qatarin lisäksi muiden muassa Venäjällä, Valko-Venäjällä, Kiinassa ja Brasiliassa. ♦

"Myöskään useat ihmisoikeusjärjestöt eivät suosittele boikottia, vaan toivovat Qatarin ongelmien käsittelyä ja esille nostamista."

Ylen journalististen standardien ja etiikan päällikkö Timo Huovinen

Media on saanut Petter Kukkoselta vastaukset kysymyksiinsä. Hänen puhelimensa on ollut auki aina. – Toimittajien kanssa työskennellessä kyse on ollut mielestäni molemminpuolisessa kunnioituksessa toistemme työtä kohtaan. Kun minulta on kysytty lajistamme ja urheilijoistamme tai valmennuksesta, niin olen halunnut vastata kysymyksiin.

”Kritiikkiä olisi voinut tulla enemmänkin”

Teksti: **Markus Karjalainen**

Kuvat: **Petter Kukkonen kotialbumi ja Kathleen Weiß**

Yhdistetyn miesten maajoukkueen pitkäaikainen päävalmentaja **Petter Kukkonen** lopetti Suomen Hiihtoliiton palkkalistalla, mutta hän ei ollut pitkään toimettomana. Kirjoittamisesta innostunut ex-valmentaja aloitti joulukuun alussa myös projektityössä Jyväskylän Laajavuoren liikuntakeskuksen kehittäjänä.

Jo valmennusaikanaan Kukkonen julkaisi esikoiskirjansa, mutta saannotava ei loppunut siihen. Kukkonen helmikuussa ilmestynyt toinen kirja on otsikoitu dramaattisesti *Pettymyksen anatomia*. Siinä Kukkonen kertoo maajoukkueensa kasvutarinaa lähes nollapistestä takaisin MM-mitalistien joukkoon kymmenen kauden aikana.

Sanavalmiin Kukkonen uuden kirjan viimeinen luku huipentuu pettymykseen, sillä Suomi ei saanut olympiamitalia Kukkonen toistaiseksi viimeiseltä valmentajakaudelta Pekingistä 2022. Hän tilitti odottamattoman huonoksi jäänyttä menestystä itseään ruoskien. Kukkonen kertoi Pekingissä sisäisen liekin hiipumisesta ja pohti, ettei hän haluaisi olla pilaamassa urheilijoiden uria.

Kukkonen vieraili marraskuussa Urheilutoimittajain Liiton Syysseminaarissa kertomassa kirjallisuusharrastuksesta, mutta myös toimittajille taustaa huippu-urheilijoiden valmennuksesta.

41-vuotias Kukkonen pohti jo hieman etäisyyttä lajistaan ottaneena onnistumistaan median ja koko suuren tv-yleisön edessä.

– Tärkeintä on olla kaikille rehellinen: olen ollut aina itselleni rehellinen, mutta myös urheilijoille ja ihan kaikille ihmisille, mietti Kukkonen, jonka oma urheilu-ura ei lähtenyt maailmancupin jämäsiijoja korkeampaan liitoon.

Kukkonen siirtyi pian valmentajaksi ja tuli Viron maajoukkueen kautta Suomen päävalmentajaksi tilanteessa, jossa laji oli pudonnut kauas vuosituhatien alun huippupäivistä. Kukkonen linja oli, että hän toi tosiasiat esiin ja lähti perustelevaan, millaisin opein nuoret suomalaiset tavoittavat maailman kärkeä.

– Olen oppinut, että mitään ei kannata kierrellä ja kaarrella tai kertoa puolittuuksia. Huomasin vuonna 2012 Suomen päävalmentajana aloittaessani, että ainoa oikea tapa on tuoda asiat esille selaisenaan. Siten kuin kaikki on tapahtunut. Esimerkiksi Suomen Hiihtoliitossa

on sattunut vuosien varrella asioita, jotka haluttiin peittää medialta.

– Ikävät jutut kuitenkin nousivat esille, ja näin vahingot vain kasvoivat, kun niitä ei kerrottu tuoreeltaan heti oikein. Suomessa ja meidän lajissamme piirit ovat niin pienet, että totuuden tuominen heti julki oli paras tapa toimia. Halusin toimia urheilutoimittajienkin kanssa ainoalla oikeaksi katsomallani tavalla heti niin, kertoi Kukkonen.

Puhelin on ollut aina auki

Kukkonen ensimmäinen tulikoe median ja myös lajiliiton sekä useiden valmentajien kanssa oli vuonna 2013 Val di Fiemmen MM-kilpailuissa, kun yksi hänen joukkueensa urheilijoista oli rikkonut yhteisiä pelisääntöjä lähdettyään ”viihteelle”.

– Yökerhoreissut levisivät nopeasti, ja päätin, että kyseistä urheilijaa ei valita MM-kisojen jälkeiseen Salpausselän

maailmancupin joukkueeseen. Sain siitä melkoisen palautevyöryn. Moni entinen valmentajakin totesi, että olin hoitanut asian väärin.

– Mielestäni taas toimin aivan oikein. Kun Ylen haastattelussa Lahdessa minulta kysyttiin urheilijan hyllytyksestä, niin pakkohan asiaan oli vastata totuudenmukaisesti. Kerroin tapahtuneesta, koska asian oikea laita olisi tullut nopeasti ilmi.

Kukkosen valitsema tie alkoi kuitenkin saada luottamusta.

– Olen pohtinut maailman asioita itseskeni. Arvopohjani valinta oli itseltään selvä.

Media on saanut Kukkonselta vastaukset kysymyksiinsä. Hänen puhelimensa on ollut auki aina.

– Toimittajien kanssa työskennellessä kyse on ollut mielestäni molemminpuolisessa kunnioituksessa toistemme työtä kohtaan. Kun minulta on kysytty lajistamme ja urheilijoistamme tai valmennuksesta, niin olen halunnut vastata kysymyksiin.

– Kyse on ollut myös urheilijoiden kasvattamisesta kansainväliseen ympäristöön: yhdistetyn kaltaisessa lajissa on toimittava median kanssa yhteistyössä. Vaikka joskus on ollut kiirettäkin, niin voin sanoa, että olen vastannut aina myönteisesti haastattelupyyntöihin, sanoo Kukkonen.

Rohkea kannanotto pukukikkailuun

Kukkosen mielestä koko urheilun pitäisi olla läpinäkyvää. Rukan maailmancupissa vuonna 2020 Kukkonen nosti esille useiden muiden maajoukkueiden sääntöjen manipuloinnin. Kaikki näkivät, että vaikka lajin tähtiurheilijoiden mäkihyppy-puvut olivat läpäisseet sääntötarkastuksen, tv-kuviinkin välittyi todellisuus väljistä ja ilmassa kantavista puvuista. Kansainvälinen hiihtoliitto FIS pillastui Kukkosen puheista.

– FIS antoi minulle varoituksen huonosta käyttäytymisestäni. Mielestäni minun piti puuttua havaitsemaani vääryyteen. Itselleni oli henkinen voimavara, että uskalsin puhua asioista. Sain itselleni tapauksesta lisäarvoa. Ehkäpä lajia seuraavat ihmisetkin saivat lisäarvoa. Petkuttaminen kääntyy itseään vastaan.

Kukkonen tunsi, että hänen täytyy laittaa itsensä peliin.

– Olisi ollut kaikkien etu, että sääntöjä olisi noudatettu. Samalla laji sai varmasti lisää tarvitsemaansa julkisuutta, mutta urheilujärjestelmän nuiva suhtautuminen harmitti. Suomalaiset olivat puolellani, mutta astuin kipeästi lajin päättäjien varpaille. Minun piti vain hengittää syvään ja miettiä, kuinka pystymme vastaamaan tällaiseen kilpailuun puhtain keinoin.

Kukkosen mukaan mäkihypyn välinekikkailuun on vaikea puuttua, kun mittaustilanne on hankala.

– FIS:n mittaustilanne ei ole riittävän läpinäkyvä vielä.

Kukkosen sanoma kantautui mediaan, joka selvitti asiaa monelta suunnalta.

– Nähdäkseni FIS ei ole korjannut asiaa, sillä muutosvastarinta on kova, kun huippumaat varjelevat omaa menestystään.

Urheilutoimittajien kanssa Kukkonen on selvinnyt hyvin.

– Minulle ei jäänyt mitään erityisen negatiivista mieleen. Sitä auttoi varsin pieni lajimme, joka sai usein olla mediayhteyksien ulkopuolella aika rauhassa. Kun yhdistetty alkoi nostaa päätään ja saada taas lupaavia tuloksia, oli muutos ja murros molemminpuolista. Urheilutoimittajat alkoivat kiinnostua taas yhdistetystä ja tehdä hyviä taustajuttuja ja varmasti ajatella entistä enemmän työtään ja tavoitteitaan. Olisi meitä voinut kritisoida hieman enemmänkin, naurahti Kukkonen.

Yhdistetty olympialajien leikkauslistalla?

Syysseminaarissa Kukkonen kertoi, että yhdistetty on lajina ahtaalla Kansainvälisen olympiakomitean (KOK) silmissä. Yhdistetty on ollut talviolympialaisten ohjelmassa alusta lähtien eli vuodesta 1924 Chamonix'n olympialaisista lähtien. Perinnelaji on kuitenkin vaarassa menettää olympiastatuksensa, kun KOK aikoo tuoda uusia lajeja olympialaisiin. Silloin entisiä täytyy karsia.

– Olen huolissani yhdistetyn kohtalosta.

KOK:n haluama muutosten paine näkyy jo seuraavissa olympialaisissa eli vuoden 2026 Milanossa järjestettävissä talviolympialaisissa.

– Olympialaisten kasvu on ollut nopeaa. Tärkeiden lajien joutuminen leikkauslistalle on nyt tavallista. Yhdistetysä urheilijoiden määrän rajoittaminen näkyy jo niin, että naiset eivät päässeet mukaan Milanoon lainkaan ja miesten kiintiö pudotettiin 36 kilpailijaan. Aikaisemmin mukaan pääsi yhdistetyssä 55 urheilijaa, kertoo Kukkonen.

– Lisäksi on ollut esillä, että neljän miehen viestijoukkue supistettaisiin pariviestin tapaiseksi lajiksi. On myös suunnitelmia, että jokaisesta maasta hyväksyttäisiin vain kaksi urheilijaa olympialaisiin.

Petter Kukkosen mukaan syy on yksiselitteisesti raha, mihin KOK tuijottaa ohi perinteisten urheilulajien arvojen.

– 36 urheilijaan meneminen on askel heikompaan suuntaan. Yhdistettyyn haluttiin tehdä muutoksia ja saatiin se säilymään olympialaisissa. Laji on kuitenkin polarisoitunut kolmen huipun Norjan, Itävallan ja Saksan sekä muutaman muun lajia harjoittavien maiden leireihin. Hallitsevat maat ovat tuihonneet pitkälti vain omaa etuaan ajatellen, ja nykyisiin supistamispainaisiin on ajautettu osittain siksi.

– Yhdistetty ei ole päässyt levitämään isojen maiden ulkopuolelle. Tilanne on hieman kuin mäkihypyssä, jossa on muutama todella vahva maa muiden jäädessä murusille. Yhdistetyssä ja mäkihypyssä on vaikeuksia saada kahdeksaa joukkuetta maailmancupin kisoihin, kun samaan aikaan naisten ampumahiihdon nelihenkiseen viestiin lähtee 25 joukkuetta. Ero omaan lajiini on valtava, vertaa Kukkonen kahta suksilajia.

– Toivottavasti yhdistetty kehittyy ja säilyttää olympiastatuksensa. Laji pitää saada leviämään uusiin maihin ja saada tasokkaita kilpailijoita. Siten pysyisimme pelissä mukana. ♦

→
Petter Kukkonen toimi Suomen yhdistetyn maajoukkueen päävalmentajana vuodesta 2012 lähtien.

TULE SELLAISENA KUIN OLET

Taitoluistelukin EM-kilpailut | 25.-29.12.2023 | Espoo Metro Areena

ticketmaster®

18+

VEDONLYÖNNIN JA URHEILUN

ENNAKOT, UUTISET JA PELIVIHJEET

KÄY TUTUSTUMASSA OSOITTEESSA

veikkaus.fi/veikkausuutiset

VEIKKAUS

Apua pelaamisen hallintaan pelaamaltilla.fi

Urheilutoimittaja, seuraa ainakin näitä viittä muutosta juuri nyt

Media ei ole immuuni maailman muutoksille. Se, mitä toimituksen seinien ulkopuolella tapahtuu, vaikuttaa suoraan tai välillisesti niihin, joita työssämme seuraamme. Myös siihen, mitä medialta odotetaan ja miten sisältöjä kulutetaan. Tämän osoittivat viimeistään Qatarissa pelattavat jalkapallon MM-kilpailut.

Mutta mitä ensi vuonna kannattaa seurata, arvokilpailujen myöntämisperusteiden lisäksi? Tässä viisi ehdotusta.

1) *Miten pelko talouden taantumasta vaikuttaa urheiluun?*

Talouden laskusuhdanne vaikuttaa myös urheiluseuroihin, urheilua harrastaviin ja ammattuurheilijoihin. Miten harjoituspaikkojen ja liikuntatilojen ylläpitokustannusten nousu näkyy eri lajeissa ja eri puolella Suomea? Nousevatko tilavuokrat, harrastusmaksut tai lippujen hinnat? Miten käy sponsorien panostuksen ja valtion ja kuntien tuen, kun taloutta on väistämättä tasapainotettava?

2) *... ja miten se vaikuttaa urheilun kuluttamiseen?*

Tuoreen Kansalaispulssin mukaan puolet suomalaisista säästää jo menoistaan. Missä vaiheessa säästölle siirtyvät myös osallistuminen harrastuksiin ja tapahtumiin tai suoratoistotilaukset, jotka on hankittu urheilun takia?

3) *Miten median digitalisoituminen etenee?*
Varsinkin nuoret ja nuoret aikuiset

kuluttavat sisältöä yhä useammin lyhyinä videoina tai audiona. He suosivat alustoja, jotka suosittelevat helposti ja tarkasti uutta kulutettavaa. Miten media sekä urheilun ja liikunnan toimijat pysyvät mukana tässä muutoksessa? Mille voidaan sanoa ei, mille on pakko sanoa kyllä?

4) *Mihin suuntaan alustayhtiöt siirtyvät nyt?*

Suuret alustayhtiöt ovat kasvaneet jo vuosia. Nekin karsivat kulujaan, mikä vaikuttaa yhtiöiden strategiaan. Strategiset muutokset vaikuttavat alustojen käyttäjiin ja mediasisältöjen näkyvyyteen.

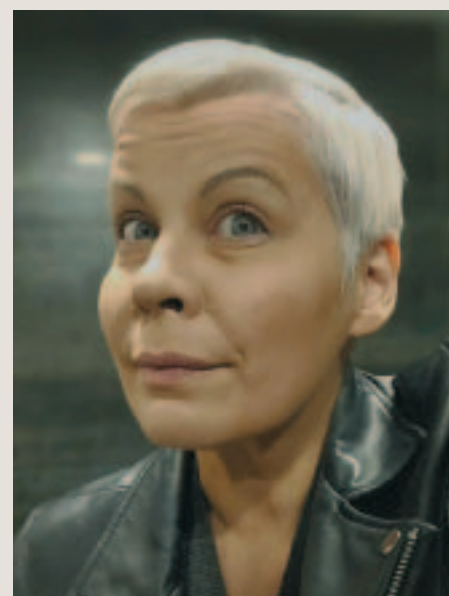
Esimerkiksi Facebookin, Instagramin ja WhatsAppin omistava Meta vähentää 11 000 työpaikkaa. Vähennykset kohdistuvat erityisesti Facebookiin ja sellaisiin toimijoihin, jotka ovat tehneet yhteistyötä mediatalojen kanssa.

Miten tämä vaikuttaa esimerkiksi perinteisen median juttujen jakamiseen, tykkäämiseen ja jutuista käytävään keskusteluun? Vähentykö näkyvyys ja sosiaalisen median kautta tuleva liikenne? Jos, onko sillä meille väliä?

5) *Kuinka kilpailu suoratoistoyhteisöstä vaikuttaa urheiluun?*

Kun talous sakkaa, kilpailu suoratoistomarkkinoilla kiristyy. Isot yhtiöt haluavat pitää nykyiset tilaajansa ja löytää uusia, vaikka osa kotitalouksista väistämättä harkitsee, kannattaako palveluista maksaa, ja jos, niin kuinka paljon ja kuinka monesta.

Kilpailu suosituimpien lajien lähetysoikeuksista kiristyy, mutta samalla kansainväliset jätit hakevat yleisöä myös pienemmistä lajeista. Amazon otti valikoimiinsa nuorten lupausten koripallosarjan, ja Netflix on toistuvasti kertonut kiinnostuksestaan urheilun livelähetyksiä kohtaan. Mitä Suomessa tapahtuu, sekä lajien näkyvyydelle että lajien seurannalle?

Silja Tenhunen
Ylen strategia-asiantuntija, joka keskittyy työssään toimintaympäristön seurantaan

Löydät meidät Facebookista
facebook.com/urheilutoimittajat

Seuraa meitä Twitterissä
twitter.com/urheilutoimitus

Löydät meidät Instagramissa
instagram.com/urheilutoimittajat

Timo Pasanen (vas.) ja Toni Degerlund ovat Uusimaan urheilutoimituksen parivaljakko.

Omaleimaista ja erilaista

Porvoossa ilmestyvä Uusimaa hallitsee reviiriään. Seitsemänä päivänä viikossa ilmestyvän lehden urheilutoimituksesta vastaavat tasavertaisesti **Timo Pasanen** ja **Toni Degerlund**.

Teksti: **Harri Laiho** Kuva: **Hanna Pasanen**

Maailmasta tuskin löytyy montaa urheilutoimitusta, joiden arkea ja työtä määrittävät sellainen lajiyhdistelmä kuin jääpallo ja amerikkalainen jalkapallo. No, eihän niitä löydy kuin yksi: *Uusimaa*.

Jääpalloon ja jenkki-futikseen tavallaan kiteytyykin 128-vuotiaan sanomalehden yksi valttikorteista nyt ja tulevaisuudessa. Kyse on paikallisuudesta ja revii-ristä, kyse on omaleimaisuudesta. Kukaan ei tule Porvooseen kilpailemaan Akilleksen ja Butchersin ympärillä tapahtuvien asioiden uutisoinnista. Eikä myöskään naisten salibandyn kestonenestyjästä PSS:stä.

– Kyllä meidän asemamme on Itä-Uudenmaan urheilussa merkittävä. Me olemme alueen ainoa seitsemänpäiväinen lehti. Meillä on kaksi vakituista urheilutoimittajaa, muilla urheilusta kirjoittavat freelancerit, vertaa *Uusimaa*-lehden toinen urheilutoimittaja Toni Degerlund.

– Ei meillä ole kilpailijaa.

Vaikka pääkaupunki on vain 50 kilometrin päässä, ei valtakunnallisessa jätissä *Helsingin Sanomissa* juurikaan uloteta lonkeroita Porvooseen saakka. Paikallisessa uutisoinnissa ei ole kilpailijaa edes radioaalloilta.

Porvoon kaksikielisyys toki vesittää *Uusimaan* monopoliaseman myös urheilujournalismissa.

Degerlund ja hänen kollegansa Timo Pasanen eivät tunnista arjessa muuten kielirajoja, mutta selvää on, ettei *Uusimaa* ole kaikkien äidinkielenään ruotsia puhuvien ihmisten ykkösmedia. Pasanen mukaan kieli vie myös osan mainos-euroista *Uusimaalta Östnylandille*.

Mutta *Östnyland* ilmestyy vain kahdesti viikossa. Urheilua on joka päivä.

– Tiedän monia sellaisia ruotsinkielisiä henkilöitä, jotka lukevat *Uusimaata* nimenomaan urheilusivujen ansiosta, Pasanen kertoo.

Osasto ilman pomoa

Kahden henkilön urheilutoimitus seitsemänä päivänä viikossa ilmestyvässä sanomalehdessä on pieni. *Uusimaassa* homma on saatu kuitenkin toimimaan.

– Se vaatii hyvää organisointia ja keskinäistä sumpelmista, mutta on kaksi kuitenkin enemmän kuin yksi, Degerlund naurattaa.

Joka toinen viikonloppu on töitä, joka toinen viikonloppu vapaata. Kun viikonloppuvuoro osuu kohdalle, vapaa-päiviä ovat yleensä torstai ja perjantai. Tarvittaessa Degerlund ja Pasanen saa-

vat lähinnä juuri viikonloppuihin apua lehden avustajalta.

Kun molemmat ovat töissä, Degerlund ja Pasanen sopivat päivä- ja ilta-vuorot keskenään tarpeiden mukaan.

– Tähän on aika hyvin tottunut. Elämänrytmi pyörii töiden mukaan, Pasanen sanoo.

Arki pyörii tasavertaisesti ja itsenäisesti, sillä *Uusimaan* urheilutoimituksessa ei ole pomoa.

"Kyllä meidän asemamme on Itä-Uudenmaan urheilussa merkittävä. Me olemme alueen ainoa seitsemänpäiväinen lehti. Meillä on kaksi vakituista urheilutoimittajaa, muilla urheilusta kirjoittavat freelancerit."

Uusimaa-lehden urheilutoimittaja
Toni Degerlund

Degerlund ja Pasanen saavat tukea siitä, että päätoimittaja **Marko Enberg** ja uutispäällikkö **Eero Pulkkinen** ovat vahvoja urheilumiehiä. Enberg oli ennen päätoimittajan pestiään *Uusimaassa* nimenomaan urheilutoimittaja.

Enberg ja Pulkkinen ideoivatkin usein aiheita yhdessä Degerlundin ja Pasasen kanssa. Varsinkin Enbergin laajat verkostot tuovat urheilutoimitukselle apua ja uutisia. Samalla Degerlund ja Pasanen kiittävät pomojaan siitä, että he luottavat urheilutoimittajien tietävän, mikä lukijoita puhuttaa ja kiinnostaa.

Degerlund on kiitollinen myös siitä, että hänelle on annettu lupa sivuprojekteihin. Viimeksi hän oli mukana kirjoittamassa tänä vuonna ilmestynyttä *Helmarit: Naisfutiksen kivinen tie huipulle* -kirjaa.

Uusimaa on osa Etelä-Suomen Mediaa, joka puolestaan kuuluu Keskisuomalainen-konserniin.

Konserniyhteistyön ansiosta myös muiden lehtien jutut ovat *Uusimaan* urheilutoimituksen käytettävissä. Se antaa selkänäojaa esimerkiksi valtakunnallisissa aiheissa ja arvokilpailuissa.

Uusimaa ei ole yhteistyössä vain otavana osapuolena. Lehti on seurannut tarkkaan muun muassa Porvoon suuren pojan **Robert Heleniuksen** ja keskimatkojen porvoolaistähden **Sara Lapalaisen** (o.s. Kuivisto) uraa. He ovat

kansallisesti sen tason nimiä, että jutut kiinnostavat isompiakin lehtiä. Kolme neljä kertaa vuodessa kohdalle osuu puolestaan vuoro, jolloin *Uusimaa* tekee koko konsernin käyttöön isomman yhteisjutun.

Erilaiset työtavat

Pasanen on työskennellyt *Uusimaan* palveluksessa 12 vuotta. Urheilumies on Porvoossa vahvasti kotikonnuillaan.

Degerlund kuvaa kollegaansa viimeisen päälle sporttimieheksi, jolla on omakohtaista kokemusta muun muassa jääpallosta, golfista ja tenniksestä. Ne kaikki tuovat Pasaselle vahvat verkostot.

Pasanen on aikoinaan pelannut jääpallolla Akilleksessa ja ollut seuratoiminnassa muutenkin mukana. Nykyään vastaan tulee haastateltavia, jotka ovat vanhojen pelikavereiden lapsia tai jopa lapsenlapsia.

Pasanen tuntee Porvoon seudun urheilupiirit – hän on käytännössä osa niitä. Hän tietää, että joskus on kirjoitettava sellaisistakin aiheista, joista tutut seuratoimijat eivät välttämättä pidä, esimerkiksi seurojen talousasioista. Sen suurempaa sopeutumista vaihdos urheilun toimijasta urheilutoimittajaksi ei ole hänen mukaansa vaatinut.

– Osaan erottaa asiat. Tiedän, mikä on uutinen ja miten se lyödään eetteriin.

Lajijakoa kahden miehen urheilutoimituksessa ei tunneta. Vaikka vahvuudet pyritään huomioimaan ja vaikka jääpallo on Pasasen leipälaji, Degerlund kirjoittaa Akilleksesta yhtä lailla suve-reenisti.

Pasanen kehuu Degerlundia puolestaan vahvasta journalistisesta taustasta, joka auttaa löytämään uutisista sen olennaisen. Degerlund on entinen radioammattilainen, jolla on Pasasen mukaan tekniikka hallussa.

Erilaiset taustat tekevät kaksikon työtavoistakin osin erilaiset. Degerlund tuo perinteisen kirjoittavan journalismin rinnalle myös uusi tapoja, kun hän rikastaa juttujaan toisinaan podcasteilla. Niissä kyseistä juttua varten tehty haastattelu on kuunneltavissa lähes kokonaisuudessaan. Podcastit löytyvät myös Suplasta.

– Kun olin jonkun aikaa Ylellä radiohommissa, se tulee luuytimestä, että haastatteluni ovat aika lailla valmista kamaa julkaistavaksi sellaisenaan, Toni Degerlund sanoo.

– Minulle se olisi liian steriili tapa haastatella. Minä luotan lehtiöön, kynään ja muistiini, Timo Pasanen kertoo. ♦

Kuva: Unplash

Jäsenkyselyn tulokset

Liiton tärkein tehtävä on alan arvostuksen ylläpitäminen ja kehittäminen

Urheilutoimittajain Liitto toteutti syyskuussa liiton A-jäsenille kyselyn, jossa selvitettiin jäsenistön ajatuksia ja toiveita liiton toiminnasta. Liiton toiminta on vastannut jäsenten odotuksia kiitettävästi. Liiton tärkeimpänä tehtävänä koetaan alan arvostuksen ylläpitäminen ja edistäminen. Liiton tärkeimpänä viestintäkanavana pidetään *Fair Play* -lehteä, jota myös luetaan aktiivisesti.

Jäsenkyselyyn vastanneista suurin osa (77,2%) on työskennellyt alalla yli 20 vuotta. Jäsenet kokevat liiton tarpeellisenä sekä toiminnassaan asiantuntevana, luotettavana ja jäsentensä eduista huolehtivana.

– Jäsenyyden kannalta tärkeimmät tekijät ovat halu kuulua ammattilaisten yhteisöön sekä liiton pressikortti. Iso osa piti jäsenyyttä myös itsestäänselvyytenä. Vastajat pitivät tärkeinä myös ajan

tasalla pysymistä sekä liiton viestintää ajankohtaisista aiheista ja alan kehityksestä, kertoo liiton pääsihteeri **Nina Jakonen**.

”Liiton kautta pääsee näkemään, mitä kulloinkin on urheilujournalismissa ajan harjalla ja hermolla. Kollegojen kanssa keskustelut tukevat työn tekemistä.”

”Olen kiinnostunut urheilutoimittajan työstä. Liittoon kuuluminen pitää parhaiten selvillä alan asioista ja pääsee tutustumaan ja verkostoitumaan urheilutoimittajien kanssa.”

”Kollegoiden tapaaminen, ajankohtaiset koulutukset, verkostoituminen, hyvä Fair Play -lehti.”

"Paljon töitä ulkomailla tekemänä AIPS-kortti on välttämätön. Olen kuulunut liittoon 1990-luvun alusta, ja jäsenyys pitää minut ajan tasalla mitä alalla tapahtuu Suomessa."

"Oppiminen, kehittyminen ammatissa, verkostoituminen, alan trendeissä ja kehityksessä pysyminen, inspiroituminen."

"Suuresti muuttuvassa urheilutoimittajan toimenkuvassa ja etenkin avustajien töiden väheneminen vaikuttavat siihen, että haluan pysyä muutoksista johtuvien ongelmien kanssa samalla viivalla."

"Urheilutoimittajien yhteisö, niin päätoimiset kuin osa-aikaiset. Nyt jos koskaan on tärkeää tukea kaikkia alalla olevia media-alan pirstaloituessa ja vakityöpaikkojen vähetessä. Yhä useampi joutuu hakemaan tienestää monesta paikasta, alalta ja välillä "alan vierestä"."

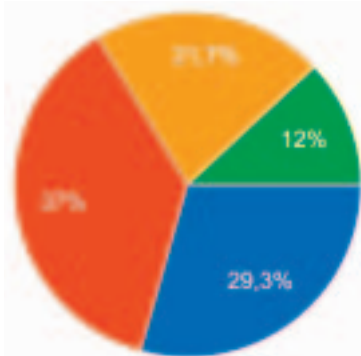
Urheilutoimittajain Liiton toiminta on vastannut A-jäsenten odotuksia kiitettävästi. Liiton toiminnassa oltiin tyytyväisiä *Fair Play* -lehteen, aktiiviseen viestintään sekä liiton järjestämiin tapahtumiin ja koulutustilaisuuksiin. Kehitettävääkin löytyy: tapahtumia toivottiin myös pääkaupunkiseudun ulkopuolelle, uudistusta kaivattiin A- ja B-jäsenyyksiin sekä entisestään lisää arvostusta alan aktiivisille toimijoille.

*"Koulutustarjonta on ajankohtaista ja laadukasta, samoin Fair Play -lehti. Jäsenetuja kaipaavat enemmän. Ansi-
oituneiden jäsenten nostaminen esille palkitsemisineen on tärkeää."*

"Itselle liiton tekemä työ alan ja toimijoiden eteen on jäänyt hiukan hämäräksi. Joistain konkreettisista jutuista voisi viestiä esim. suoraan sähköpostiin. Kaipaisin myös enemmän kannanottoja ja kannustusta syvällisemmän journalismin puolesta, liittyen alan arvostukseen ja ammattietiikan vaalimiseen. Kevyille ja nopeille jutuille on aina tarvetta, mutta valitettavan moni mieltää urheilumedian/toimittajan työn Valavuoren Twitch-lähetyksien ja Twitterissä möykkäämisen tapaiseksi toiminnaksi mitä kuka tahansa voi tehdä ilman koulutusta ja vailla vastuuta."

"Liiton yleislinja on linjakas. Nuoren polven urheilutoimittajien joukossa on turhan paljon niitä, jotka jäävät tyytymättöminä sivuun. "Vanhassa polvessa" puolestaan löytyy liikaa väkeä, jolle jäsenyyden tärkein elementti on ilmainen sisäänpääsy urheilutapahtumiin."

Miten käytät lehteä?

- Luen koko lehden kannesta kanteen
- Luen yli puolet lehdestä
- Luen muutaman jutun kokonaan
- Selailen lehden läpi

"Hyviä steppejä eteenpäin, koulutusta ja taas koronan jälkeen vihdoin live-verkostoitumista tarjolla. Enemmän rohkeita kannanottoja alasta kaipaisin. Kaipaan uskallusta koko alalle lisää kykyä itsekriittisyyteen. Liiton pitäisi uskaltaa lausua asiassa, jos alalla menet kateissa."

"Urheilujournalismi tarvitsee paljon enemmän tasa-arvon edistämistä ja ajatuksia kuplan ulkopuolelta. Kuplautuminen on todellinen uhka koko alalle. Näitä asioita pitäisi ajaa Fair Play -lehdessä ja liiton koulutuksissa. Tarvitaan asiantuntijänäkemystsi eri alojen ihmisiltä."

Vastaajat pitivät liiton tärkeimpänä tehtävänä alan arvostuksen ylläpitämistä ja edistämistä. Ammattietiikan vaaliminen ja edistäminen sekä ammatillisen yhteenkuuluvuuden edistäminen nousivat myös kyselyssä kärkeen. Samoin Vuoden urheilija -äänestys.

Liitto on onnistunut tehtävissään hyvin. *Fair Play* -lehti ja Vuoden urheilija -äänestys saivat kiitosta yli 60 % vastaajista. Samoin alan arvostuksen ylläpitäminen ja edistäminen koettiin onnistuneeksi. Kiitosta saivat myös liiton monipuoliset koulutukset. Parannettavaa sen sijaan löytyi liiton tarjoamista jäseneduista sekä tasa-arvon edistämisestä.

Vastaajat kokivat liiton tärkeimmiksi jäsenpalveluiksi ja -eduiksi pressikortin, koulutukset ja tapahtumat, Vuoden urheilija -äänestyksen sekä *Fair Play* -lehden. Koulutusapurahaa ei kokenut juuri kukaan tärkeäksi jäseneduksi.

– Pressikortti on alan aktiivisten ammattilaisten tärkeä työväline. Se osoittaa, että kortin haltija on alalla työskentelevä urheilujournalisti, kertoo Jakonen.

Koulutuspuolella tärkeimmäksi koettiin tilaisuudet, joissa voi tavata muita

jäseniä. Vaikka korona-aika onkin pikkuhiljaa väistymässä, vastausten perusteella hybriditilaisuudet ovat tulleet jäädäkseen.

– Liiton koulutustilaisuuksiin toivottiin ennen kaikkea koulutusta kielenhuollosta, valo- ja videokuvaamisesta, sosiaalisesta mediasta sekä yrittäjyyteen liittyvistä koulutussisällöistä. Osa toiveista on jo toteutettukin, mutta tämän tyyllisiä koulutuksia kaivataan edelleen. Toiveet otetaan huomioon, kun lähdetään suunnittelemaan vuoden 2023 koulutuksia.

– Vastaajien koulutustoiveissa olivat esillä myös alan tekninen kehitys, tilastointi, tiedonhaku, toimittajalle hyödylliset työkalut/metodit sekä alan ajankohtaiset kysymykset. Eli koulutusta suoraan alan ytimestä, jatkaa Jakonen.

Urheilutoimittajain Liiton viestintää seurataan ylivoimaisesti eniten *Fair Play* -lehden kautta. Lehden lisäksi liiton verkkosivut koetaan tärkeäksi viestintäkanavaksi, ja sosiaalisen median kanavista tärkeimmäksi nousi liiton Facebook-sivut.

Fair Play -lehti sai kiitosta

Jäsenkyselystä saatiin arvokasta palautetta myös *Fair Play* -lehden kehittämiseen. Vastaajista 86,9 % on joko erittäin tyytyväinen tai melko tyytyväinen *Fair Play* -lehden nykyiseen sisältöön. Lehteä luetaan huolella, sillä 66,3 % lukijoista lukee lehden kannesta kanteen tai yli puolet lehdestä.

Fair Play -lehdessä eniten kiinnostavat henkilöjutut sekä ajankohtaiset urheilujournalismiin liittyvät jutut. Lukijoita riittää myös Yksi meistä -juttusarjalle sekä pääkirjoitukselle. Vähiten kiinnostivat jutut kansainvälisistä kongresseista sekä paikalliskerhokuulumiset ja Vieraskynä-palsta.

– On hienoa huomata, että lehden sisältöön panostaminen on nostanut lehden arvostusta, kiittelee liiton pääsihteeri.

Alla on lueteltu joitakin syitä kuulua Urheilutoimittajain Liittoon. Valitse 1-3 oman jäsenyytesi kannalta tärkeintä tekijää.

– Jatkossa lehteen toivottiin entistä enemmän juttuja alan ajankohtaisista asioista, ilmiöistä ja innovaatioista, alan tulevaisuudenkuvista, yksittäisten juttujen prosesseista ja ihan sieltä urheilujournalistin arjesta. Ja tietenkin edelleen monipuolisesti erilaisia henkilöjuttuja. Ne ovat aina olleet suosittuja myös sosiaalisen median kanavissa.

Fair Play -lehden ulkoasuun vastaajat ovat tyytyväisiä. Ainoastaan lehden kuvituksiin ja kuvien laatuun toivottiin parannusta. Printtilehden toivotaan säilyvän jatkossakin ja kirjoittajien joukkoon toivottiin lisää kirjoittajia ja enemmän naistoimittajia.

Fair Play -lehden rooli liiton viestinnässä koettiin erittäin merkittäväksi. Lehti nostaa liiton arvostusta, taustoittaa liiton ja alan ajankohtaisia asioita sekä jakaa alan ammattiin kuuluvaa tietoa.

– Urheilujournalismin viestijänä lehdellä on iso rooli alan ainoana jul-

kaisuna. Vastaajat kokivat, että lehden avulla pidetään alan kysymyksiä esillä ja kyetään suoraan vaikuttamaan alan puheenaiheisiin. Lehti pitää myös jäsenistön ajan hermolla. Tämä on hienoa kuulla, sanoo lehden päätoimittajanakin toimiva Jakonen.

– Osa vastaajista haluaa ehdottomasti pitää kiinni lehden printtiversiosta, kun taas osa oli sitä mieltä, että lehden viestintää voisi siirtää yhä enemmän verkkosivuille ja muihin liiton sähköisiin kanaviin. Selkeää vastausta ei jäsenkyselystä saatu, joten jatkamme edelleen printtilehden toteuttamista.

Kyselyssä kysyttiin myös ajatuksia *Fair Play* -lehden maksullisuudesta. Vastaajista 43,5 % oli valmis vuosimaksuun, mutta yli puolet (56,5%) ei halunnut lehdellemme vuosimaksua. Vuosimaksun summasta suurin osa ei osannut sanoa mitään. Eniten kannatusta sai 15–20 euron vuosimaksu.

– Lehden tuotantokulut ovat ennen kaikkea postituskulujen takia viime vuosina nousseet, joten meillä oli tärkeää selvittää myös jäsenten ajatukset mahdollisesta lehden vuosimaksusta, kertoo Jakonen.

– Ainakin toistaiseksi printtilehti pysyy A-jäsenille maksuttomana.

Vastaajista printtilehden haluaa edelleen 58,7 %, kun taas 26,1 % oli sitä mieltä, että lehti voi olla jatkossa pelkästään sähköisessä muodossa. 15,2 % ei osannut sanoa kantaansa. Lehtijuttujen siirtämistä pelkästään liiton verkkosivuille vastusti reilusti yli puolet vastaajista.

Kyselyyn vastanneiden määrä oli kohtuullisen hyvä, sillä vastausprosentti oli 29,4.

Kiitos kaikille kyselyyn osallistuneille! Vastaajien kesken arvotut kirjapalkinnot on toimitettu voittajille. ♦

Vuoden
URHEILIJA
Ä Ä N E S T Y S

12.-30.12.2022

www.vuodenurheilija.fi

**Vuoden urheilija,
Vuoden valmentaja,
Vuoden joukkue ja
Vuoden nuori urheilija
julkistetaan
Urheilugaalassa
12.1.2023**

Pressikortti vuosille 2023–2025

Urheilutoimittajain Liiton nykyisen pressikortin voimassaolo päättyy 31.3.2023. Lue huolella ohjeet uudesta pressikortista vuosille 2023–2025.

Liiton A-jäsen

Tammi-helmikuun aikana kaikkien liiton A-jäsenten jäsenedellytykset tarkistetaan. Lähetämme tarvittaessa lisäkysymykset suoraan A-jäsenelle. Mikäli A-jäsenedellytykset täyttyvät, saat jäsenmaksulaskun maaliskuussa sähköpostiisi. Maksamalla jäsenmaksun sähköinen pressikortti aktivoituu. Pressikortin saa ladata kännykkään erillisen sovelluksen kautta. Mikäli haluat jatkossa muovisen pressikortin, se tulee tilata erikseen liitosta 28.2. mennessä (toimisto@urheilutoimittajat.fi). Merkkää viestin aiheeksi ”Tilaan muovisen pressikortin/oma nimesi”. Muovisen pressikortin hinta on 15 euroa. Saat tilauksen jälkeen pressikorttilaskun sähköpostitse. Muovinen pressikortti toimitetaan postitse.

Paikalliskerhon B-jäsen

a) Sinulle on myönnetty liiton pressikortti 2020

Paikalliskerhojen B-jäsenille, joille on jo aiemmin myönnetty liiton pressikortti, lähetetään kysely sähköpostitse

se tammi-helmikuun aikana. Vastaa siis kyselyyn huolella. Kyselyssä kysytään myös, haluaako sähköisen vai muovisen pressikortin. Ne, jotka oikeasti työssään tarvitsevat pressikorttia, voivat tilata pressikortin myös vuosille 2023–2025. Pressikortin saamisen pääkriteerinä on säännöllinen sivutoimisuus urheilujournalismin parissa. Kun olet vastannut kyselyyn ja pressikorttikriteerit täyttyvät, saat pressikorttilaskun sähköpostitse. Pressikortti myönnetään kahdeksi vuodeksi kerrallaan. B-jäsenen pressikortin hinta on 40 euroa. Maksamalla paikalliskerhon jäsenmaksun ja liiton pressikorttimaksun, sähköinen pressikortti aktivoituu. Muovinen pressikortti toimitetaan postitse.

b) Sinulla ei ole liiton pressikorttia

Paikalliskerhojen B-jäsenet, joilla ei ole liiton pressikorttia, voivat hakea pressikorttia liiton verkkosivujen kautta. Pressikortin saamisen pääkriteerinä on säännöllinen sivutoimisuus urheilujournalismin parissa. Täytä siis lomake huolella osoit-

teessa www.urheilutoimittajat.fi/jasenedut/pressikortti. Pressikorttihakemus tulee lähettää 31.1. mennessä. Erillinen työryhmä käsittelee hakemukset ja kaikkiin hakemuksiin vastataan sähköpostitse. Pressikortti myönnetään kahdeksi vuodeksi kerrallaan. B-jäsenen pressikortin hinta on 40 euroa. Kun pressikorttihakemus on hyväksytty, saat pressikorttilaskun sähköpostitse. Maksamalla paikalliskerhon jäsenmaksun ja liiton pressikorttimaksun, sähköinen pressikortti aktivoituu. Muovinen pressikortti toimitetaan postitse.

Urheilutoimittajain Liitto suosittelee kaikkia pressikorttiin oikeutettuja siirtymään sähköisen pressikortin käyttöön.

Pressikorttietu kuuluu ammattimaisesti urheilujournalismin alalla toimiville liiton A-jäsenille (sisältyy jäsenmaksuun), vapaa- ja kunniajäsenille sekä erillisestä hakemuksesta paikalliskerhojen B-jäsenille, jotka toimivat sivutoimisesti säännöllisesti urheilujournalismin parissa. Liiton opiske-lijajäsenille pressikortti ei kuulu. ♦

facebook

Löydät meidät Facebookista
facebook.com/urheilutoimittajat

twitter

Seuraa meitä Twitterissä
twitter.com/urheilutoimitus

BILANSSI

EST. 1971

REHELLISTÄ PUHETTA HYVILLE YRITYKSILLE

Haluatko olla osa urheilujournalistien verkostoa?

Liity Urheilutoimittajain Liiton jäseneksi!

Kuva: Unplash

Haluatko kuulua urheilujournalistien yhteisöön? Haluatko kehittää osaamistasi ja verkostoitua kollegoiden kanssa? Liity Urheilutoimittajain Liiton jäseneksi!

Urheilutoimittajain Liitto koostuu urheilujournalistit yh-teen, tarjoaa alan koulutusta ja auttaa jäseniään kehittämään osaamistaan, verkostoitumaan ja saamaan arvostusta. Liitto ylläpitää suomalaista urheilun ja urheilujournalismin arvostusta palkitsemalla Vuoden urheilujournalistin, Vuoden urheilujutun, Vuoden digitaalisen hitin, Vuoden sykähdyttävimmän urheiluvalokuvan ja Vuoden tiedottajan sekä jakamalla Elämäntyö urheilutoimittajana -tunnustuksen liiton omassa palkitsemistilaisuudessa, Urheilujournalismin illassa. Liitto valitsee myös vuosikymmenten perinteellä Vuoden urheilijan.

Jäsenyys tuo monia etuja

Urheilutoimittajain Liiton jäsenet ovat urheilusta kirjoittavia, kuvaavia ja sitä selostavia urheilujournalisteja. Liiton jäsenyys perustuu ammattiin, ei esimerkiksi koulutukseen. Jäseninä on myös alan opiskelijoita.

Liiton **A-jäseniä** ovat ammattimaisesti päätyönään urheilujournalismin parissa toimivat henkilöt. Liiton **opiskelijajäseniä** ovat journalistiseen, urheiluun liittyvään ammattiin opiskelevat henkilöt. Liiton paikalliskerhojen **B-jäseniä** ovat urheilujournalismin parissa säännöllisesti sivutoimisesti työskentelevät henkilöt.

Jäsenenä saa monia etuja, mm.:

- A-jäsenenä saat pressikortin, jolla osoitat olevasi ammattimainen urheilujournalisti käyttäessäsi sitä työtehtävissäsi
- B-jäsenenä voit hakea pressikorttia erillisellä hakemuksella
- A-jäsenenä voit hakea monissa urheilun suur tapahtumissa akkreditointiin vaadittavan kansainvälisen urheilutoimittajien liiton (AIPS) AIPS-pressikortin, joka on voimassa aina kaksi vuotta kerrallaan
- jäsenenä saat kotiisi/työpaikalle laadukkaan Fair Play -lehden, jonka

monipuolinen sisältö keskittyy urheilujournalismiin ja alan ajankohtaisiin aiheisiin

- jäsenenä voit osallistua liiton tarjoamiin koulutuksiin ja tapahtumiin pääsääntöisesti maksutta tai edulliseen hintaan
- jäsenenä olet oikeutettu osallistumaan vuosittain Vuoden urheilija -äänestykseen
- jäsenenä voit hakea koulutusapurahaa ja saat liiton neuvottelemia alennuksia (mm. vakuutukset)

A-jäsenen jäsenmaksu on 62 euroa/vuosi. **Opiskelijajäsenten jäsenmaksu** on 32 euroa/vuosi. **B-jäsenten jäsenmaksu** on paikalliskerhokohtainen.

Tutustu Urheilutoimittajain Liittoon ja **liity jäseneksi** liiton verkkosivuilla: <https://urheilutoimittajat.fi/liity-jaseneksi>. ♦

Jo 30 vuotta journalistien
unelmia toteuttamassa.

Journalistien apurahat jakaa
JOKES.

www.jokes-saatio.fi

Journalistisen kulttuurin edistämissäätiö

*Urheilutoimittajain Liitto
toivottaa kaikille
Menestyksellistä
Uutta Vuotta 2023!*

Reilun pelin puolesta!

ammattiliitto
pro

liitypro.fi proliitto.fi

Tapahtumarikas koulutussyksy!

Urheilutoimittajain Liiton koulutustapahtumat pääsivät jälleen syksyllä täyteen vauhtiin koronapandemian jälkeen. Vuoden viimeinen koulutustilaisuus järjestetään 16. joulukuuta, jolloin pureudumme Urheilutoimittajapäivillä alan ajankohtaisiin asioihin. Kevään koulutustilaisuuksista tiedotamme heti vuoden vaihteen jälkeen.

Teksti ja kuvat: **Nina Jakonen**

TUTUSTUMISKÄYNTI URHEILUN JA LIIKUNNAN KULTTUURIKESKUS TAHTOON

Tutustumiskäynti uudistuneeseen Urheilumuseoon eli nykyiseen Urheilun ja liikunnan kulttuurikeskus Tahtoon toteutettiin 23. syyskuuta. Koulutustilaisuudessa päästiin jälleen pintaa syvemmälle, kun oppaanamme toiminut Tahdon tietopalvelukoordinaattori **Matti Hintikka** pääsi vauhtiin ja kertoi arkiston, kirjaston ja tietopalvelun tarjoamasta annista urheilutoimittajille. Tutustumiskäynti päättyi Tahdon monipuoliseen näyttelykierrokseen.

KIELENHUOLTOKOULUTUS

Kaikille urheilujournalismista kiinnostuneille järjestettiin kielenhuoltokoulutus hybriditapahtumana 20. lokakuuta Olympiastadionilla. Koulutuksessa pohdittiin, millaiseen jargoniin ja kuluneisiin sanontoihin urheilutoimittajat sortuvat ja miten suomen kieleen livah-taneisiin vierasperäisiin urheilutermeihin pitäisi suhtautua. Kouluttajana toimi suomen kielen maisteri **Ville Eloranta**, joka on *Helsingin Sanomien* toimittaja ja kielenhuoltaja.

10 käsikäy pyyntöä

1. Älä hae vaihtelua hinnalla millä hyvänsii.
2. Hehkuta säästeliäästi.
3. Varo anglismeja.
4. Ole tietoinen "urheilukielipin" sudenkuopista.
5. Älä tuki tekstiäsi tiivillä tulostiedolla.
6. Älä kuormita johtolauseita sekalaisilla asioilla.
7. Selitä enemmän termejä, lyhenteitä ja lähteitä.
8. Älä odota, että lukija on jo valmiiksi ajan tasalla.
9. Ota etäisyyttä aiheeseesi.
10. Varo halmoistamista.

TUTUSTUMISKÄYNTI HELSINKI INTERNATIONAL HORSE SHOW -TAPAHTUMAAN

Tutustumiskäynti Helsinki International Horse Show -tapahtumaan toteutettiin 20. lokakuuta. Koulutustilaisuudessa päästiin tutustumaan ainutlaatuisen lajin saloihin ja mielenkiintoisiin urheilijatarinoihin **Noora Pentin** ja **Stella Hagelstamin** johdolla. Rion olympialaisissakin ratamestarina toiminut brasilialainen **Guilherme Jorge** kertoi puolestaan viiden tähden kansainvälisen radansuunnittelun avainasioista.

Oppaanamme toiminut Helsinki International Horse Show -tapahtuman lehdistöpäällikkö ja Ratsastajainliiton viestintäpäällikkö **Kati Hurme** vei meidät tutustumiskäynnin päätteeksi kurkistamaan myös kulissien taakse Suomen suurimpaan jokavuotiseen areenatapahtumaan.

SYSSEMINAARIMATKA TALLINNAAN

Sysseminaarimatka Tallinnaan toteutettiin 17.–18. marraskuuta teemalla etiikka ja ihmisoikeudet. Seminaarissa pääsimme kuulemaan ajankohtaisia ja mielenkiintoisia alustuksia jalkapallon MM-kilpailuista Qatarissa. Alustuksista vastasivat Tampereen yliopiston mediatutkimuksen dosentti **Sami Kolamo**, Ihmisoikeusliiton pääsihteeri **Kaari Mattila** ja kampanja-asiantuntija **Tommy Lindgren** ja Ylen journalististen standardien ja etiikan päällikkö **Timo Huovinen**. Seminaarin päätteeksi kuulumme yhdistetyn maajoukkueen ex-päävalmentaja **Petter Kukkosen** valmentajapolusta sekä valmentajien arvostuksesta meillä ja maailmalla. Anti oli jälleen kerran pintaa syvemmältä!

Tallinnassa pääsimme tutustumiskäynnille Viron yleisradioon, jossa oppaanamme mielenkiintoisella ja kattavalla kierroksella toimivat **Maarja Värvi**, **Janar Vilde** ja **Rivo Saarna**.

TULOSSA

UUODEN URHEILIIJA -ÄÄNESTYS ALKAA 12.12.

Vuoden urheilijan valinta on jälleen yksi urheiluvuoden kohokohdista. Vuoden urheilija -äänestys alkaa joulukuussa, jolloin äänestyslista julkaistaan vuoden viimeisessä Fair Play -lehdessä (12.12.). Vuoden urheilija -äänestykseen voivat osallistua kaikki liiton jäsenet, joille on myönnetty liiton pressikortti.

Lue lisää sivuilta 6–13.

URHEILUTOIMITTAJAPÄIVÄT 16.12.

Urheilutoimittajain Liitto järjestää valtakunnalliset Urheilutoimittajapäivät **16. joulukuuta** 2022 klo 12.00–16.00 Haaga-Helian auditoriossa Helsingissä. Ohjelmassa on mielenkiintoisia puheenvuoroja sekä ajankohtaisia katsauksia urheilujournalismista.

URHEILUJOURNALISMIN ILTA 16.12.

Urheilutoimittajain Liitto järjestää Urheilujournalismin illan **16. joulukuuta** 2022 klo 19.00 Bottalla Helsingissä. Illan aikana jaetaan liiton omat palkinnot eli palkitaan Vuoden urheilujournalisti, Vuoden urheilujuttu, Vuoden digitaalinen hitti, Vuoden sykähdyttävän urheiluvalokuva ja Vuoden tiedottaja sekä jaetaan Elämäntyö urheilutoimittajana -tunnustus.

LAJIEN PARHAAT URHEILIJAT JULKISTETAAN 9.1.

Lajien parhaat urheilijat julkistetaan **9. tammikuuta** 2023. Lajeja, joista Urheilutoimittajain Liitto valitsee vuoden päätteeksi lajin parhaan ja joista Vuoden urheilijaa voi äänestää, on 81. Lisäksi lajilistalla on cheerleading, joka otetaan huomioon Vuoden joukkue -ehdokaslistaa laadittaessa, mutta siitä ei valita lajin parasta yksilöä. **Lue lisää** sivulta 13.

URHEILUGAALA 12.1.

Urheilugaala järjestetään **12. tammikuuta** 2023 Helsingin Jäähallissa. Urheilugaalassa palkitaan mm. urheilutoimittajien äänestämä Vuoden urheilija sekä kolme muuta Urheilutoimittajain Liiton nimissä jaettavaa palkintoa: Vuoden valmentaja, Vuoden joukkue ja Vuoden nuori urheilija. **Lue lisää** sivuilta 24–26.

Tarkemmat lisätiedot Urheilutoimittajain Liiton tulevista tapahtumista ja koulutustilaisuuksista seuraavassa Fair Play -lehdessä ja liiton sähköisissä viestintäkanavissa.

JÄSENEDET

Urheilutoimittajain Liiton A-, B- ja opiskelijajäsenyys oikeuttaa erilaisiin jäsenetuihin:

PRESSIKORTTI (A- JA B-JÄSENET)

Urheilutoimittajain Liiton A-jäsenet saavat pressikortin liittyessään liiton A-jäseneksi. Paikalliskerhojen B-jäsenet voivat hakea pressikorttia liitosta erillisellä hakemuksella. Pressikortin voimassaolo perustuu jäsenmaksuun (A-jäsenet) ja pressikorttimaksuun (B-jäsenet). Pressikortilla voi osoittaa ammatillisen asemansa erilaisissa työtilanteissa. Pressikortti oikeuttaa ilmaiseen sisäänpääsyyn useimpiin kansallisiin urheilutapahtumiin. Poikkeuksena ovat ainoastaan jääkiekon SM-liigan ottelut ja tapahtumat, joihin täytyy erikseen akkreditoitua. **Huom.** Nykyinen pressikortti umpeutuu 31.3.2023. **Lue lisää** sivulta 49.

KANSAINVÄLINEN LEHDISTÖKORTTI (A-JÄSENET)

Urheilutoimittajain Liiton A-jäsenet voivat hakea kansainvälisen urheilutoimittajien liiton (AIPS) lehdistökortin. AIPS-kortti on voimassa kaksi vuotta kerrallaan. AIPS-kortti myönnetään vain jäsenmaksunsa suorittaneille liiton A-jäsenille.

KOULUTUKSET JA SEMINAARIT (A-, B- JA OPISELIJAJÄSENET)

Urheilutoimittajain Liitto ja paikalliskerhot järjestävät jäsenilleen erilaisia koulutustilaisuuksia ja seminaarimatkkoja, joista suurin osa on maksuttomia. Yksityiskohtaiset kuvaukset koulutusten sisällöistä sekä ilmoittautumismakkeet löytyvät liiton verkkosivuilta.

FAIR PLAY -LEHTI (A-, B- JA OPISELIJAJÄSENET)

Urheilutoimittajain Liiton jäsenet saavat maksutta neljä kertaa vuodessa ilmestyvän liiton Fair Play -jäsenlehdet. Fair Play -lehdet löytyvät myös liiton verkkosivuilta.

KOULUTUSAPURAHAA (A-JÄSENET)

Urheilutoimittajain Liiton A-jäsenet voivat hakea liiton koulutusapurahaa ammatilliseen kouluttautumiseen. Apurahaa voi saada oman ammattitaidon kehittämiseen ja syventämiseen tähtääviin opintoihin (ei perustason opintoihin) sekä yleissivistävään itsensä kehittämiseen. Apurahaa voi hakea kaksi kertaa vuodessa – toukokuun tai marraskuun loppuun mennessä. Koulutusapurahaa saavan jäsenen on toimitettava Fair Play -lehden juttu apurahan käytöstä.

UUODEN URHEILIIJA -ÄÄNESTYS (PRESSIKORTTIIN OIKEUTETUT JÄSENET)

Urheilutoimittajain Liiton Vuoden urheilija -äänestys-oikeus on ainoastaan liiton pressikorttiin oikeutetuilla jäsenillä. Samalla voi äänestää myös Vuoden joukkuetta, Vuoden valmentajaa ja Vuoden nuorta urheilijaa.

IF:N JA KALEVAN VAKUUTUKSET (A-, B- JA OPISELIJAJÄSENET)

If tarjoaa liiton jäsenille mahdollisuuden päästä mukaan kattavaan If Etuohjelmaan ja saada sitä kautta alennusta vakuutuksista. If Etuohjelma palkitsee myös, kun vahinkoa ei satu: vahingottomilta vuosilta kertyy If Omavastuurahaa. Omavastuurahalla voi pienentää omavastuuta, jos vahinko sattuu. Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva tarjoaa liiton jäsenille Primus-henkivakuutusedun, joka on sekä liiton jäsenille että heidän perheilleen tarkoitettu jäsenetu. Vakuutus antaa turvaa sairauden ja tapaturman aiheuttaman kuoleman varalle. Henkivakuutuksen jäsenetu on 47,3 %. Uusiin Primus-henki- ja -tapaturmavakuutuksiin saa veloituksetta lisäetuna myös 2000 euron Selviytymisturvan.

Lisätiedot kaikista jäseneduista liiton verkkosivuilta:
www.urheilutoimittajat.fi.

KALEVA

Lätkässä etymologiaan

Mistä sanat tulevat? Tämä kysymys kiinnostaa laajasti. Myös urheilujournalismia voi elävöittää tiedoilla urheiluun liittyvien sanojen alkuperästä eli etymologiasta. Mikä on esimerkiksi *lätkän* alkuperä? Entä kuinka kauan meillä on puhuttu *futiksesta*? Mistä tulevat *voitto* ja *tappio*?

Vastauksia tällaiseen kysymyksiin löytyy nyt Kotimaisten kielten keskuksen julkaisemasta *Suomen etymologisesta sanakirjasta*. Sanakirja on verkossa vapaasti käytettävissä. Se sisältää aiemmin kirjoitettuja teokset *Suomen sanojen alkuperä* ja *Stadin slangin etymologinen sanakirja* sekä **Klaas Ruppelin** tätä kokonaisuutta varten laatiman *Etymologisen täydennysosan*.

* Suomen etymologinen sanakirja (SES) <https://kaino.kotus.fi/ses/>

* Suomen etymologisen sanakirjan esittely https://www.kotus.fi/sanakirjat/suomen_etymologinen_sanakirja

Lämässä lätkään

Lätkä tarkoittaa kiekkoa tai levyä, myös jääkiekkoa. Sana liittyy läiskimiseen ja lätkimiseen sekä yhdistyy litteään viittaaviin *lättä*-sanoihin.

Lämäri eli *lämy* on lyöntilaukaus. Taustaltaan *lämäri* kuuluu lyömistä ja läimäisemistä merkitsevän murren *lämäyttää* yhteyteen. Samaan joukkoon kuulunee *lämässä*-ilmaus, joka viittaa lätkässä olemiseen, rakastumiseen.

* *Lätkä* (SES) https://kaino.kotus.fi/suomenetymologinensanakirja/?p=article&etym_id=ETYM_72934224dacd11ceb78b6b4609d61b1d&word=1%C3%A4tk%C3%A4

* *Lämäri* (SES) https://kaino.kotus.fi/suomenetymologinensanakirja/?p=article&etym_id=ETYM_53be0cd95639676a82145b6c1bb19051&word=1%C3%A4m%C3%A4ri:1

Yli sata vuotta futista

Etymologisesta sanakirjasta käy ilmi muun muassa slangisanojen historia eli se, milloin sana on slangiin tullut.

lut. Lätkä näyttäisi olevan stadin kielessä 1940-luvun uudissana. *Futis* on stadissa vanhempaa perua, 1910-luvulta. Sen sijaan *fudis*-muoto olisi 1940-luvulta. Monet urheilusanoista ovat huomattavan iäkkäitä. Esimerkiksi jääkiekosta ja jalkapallosta kovin tuttu *paitsio* saattaa olla peräisin samasta vanhasta sanavartalosta kuin *paeta* ja *pako*. Sanavartalon merkitys on ehkä liittynyt sivussa tai syrjässä olemiseen.

* *Futis* (SES) https://kaino.kotus.fi/suomenetymologinensanakirja/?p=article&etym_id=ETYM_a02edb052ac3b3e28f06593b98887f68&word=futis

* *Paitsio* (SES) https://kaino.kotus.fi/suomenetymologinensanakirja/?p=article&etym_id=ETYM_40f9fd75f241b6ed6c9aebf17d4a9cc5&word=paitsio

Voittoja ja tappioita

Voitto on johdettu *voittaa*-verbistä, joka puolestaan on johdettu *voida*-verbistä. Samasta *voida*-verbistä on johdettu myös esimerkiksi substantiivit *voima* ja *voimailu*.

Tappio taas juontunee verbistä *tapata*. Taustalla on ruotsin *tappa*, joka tarkoittaa hävittämistä, menettämistä ja kadottamista.

Vaikuttaa siis siltä, että *voitto* on omaa tuotantoamme. Mutta *tappio* onkin tuontitavaraa Ruotsista.

* *Voitto* https://kaino.kotus.fi/suomenetymologinensanakirja/?p=article&etym_id=ETYM_494009d6ad36e1ca1b05e7cc98ab48f&word=voitto

* *Tappio* https://kaino.kotus.fi/suomenetymologinensanakirja/?p=article&etym_id=ETYM_fe9e072dbf18b8cc250416db37b9ca51&word=tappio

Kieli pelittämään -palstalla käsitellään urheiluun liittyviä kieliasioita monenlaisista näkökulmista. Palstan sisällöistä vastaavat Kotimaisten kielten keskuksen asiantuntijat. Kotimaisten kielten keskus: www.kotus.fi.

Liitto jakaa koulutusapurahaa ammatilliseen kouluttautumiseen kaksi kertaa vuodessa

Urheilutoimittajain Liiton koulutusapurahaa voivat hakea liiton A-jäsenet. Henkilökohtaista koulutusapurahaa voi käyttää ammatilliseen kouluttautumiseen.

Apurahaa voi saada oman ammattitaidon kehittämiseen ja syventämiseen tähtääviin opintoihin (ei perustason opintoihin) sekä yleissivistävään itsensä kehittämiseen. Tällaisia voivat olla esim. kielioopinnot, ammatillinen täydennyskoulutus, opintojen loppuunsaattaminen, kielenhuoltokurssi, alan tutkimustyö, alan julkaisut, videokuvauskurssi tai digikuvauskurssi.

Apurahaa ei myönnetä laitehankintoihin, eikä sitä voi käyttää työmatkoihin tai opiskelupaikan ja kodin välisiin matkoihin tai elinkustannuksiin. Apurahaa ei myöskään myönnetä jo toteutuneisiin tai meneillään oleviin hankkeisiin. Koulutuksen pitää tukea ja kehittää jäsenen ammattitaitoa ja journalistista osaamista.

Hakuohjeet

Apurahaa voi jatkossa hakea kaksi kertaa vuodessa – vuosittain marraskuun tai toukokuun loppuun mennessä. Apurahaa haetaan sähköisellä lomakkeella liiton verkkosivujen kautta: www.urheilutoimittajat.fi/jasenedut/koulutusapuraha. Hakemus tulee perustella hyvin. Mahdollinen apuraha maksetaan toteutuneiden kulujen perusteella. Hakijan jäsenmaksun tulee olla maksettuna.

Apurahan käytöstä on tehtävä selvitys liittoon. Selvityksen liitteeksi tulee liittää koulutusapurahan osalta alkuperäiset kuitit kuluista.

Koulutusapurahaa saavan on toimitettava Fair Play -lehteen juttu apurahan käytöstä tai opinnäytteestä koulutustilaisuuden jälkeen. Aikataulusta on sovittava etukäteen lehden päätoimittajan kanssa (toimisto@urheilutoimittajat.fi). ♦

Yhden miehen orkesteri

Teksti: Esko Hatunen Kuva: Kimmo Seppälä

Kymen Sanomien urheilutoimituksessa vakituksia päätoimisia urheilutoimittajia on vain yksi. **Lassi Kalin** pitää työstään, vaikka paikallismediassa riittää kiirettä ja yleisö on välillä vaativaa.

Kotkan ja Haminan seudulla ilmestynvä *Kymen Sanomat* on eteläisen Kymenlaakson seitsemänpäiväinen sanomalehti. Lassi Kalin on työskennellyt lehdessä vuoden 2021 alusta ja jäi lehden ainoaksi päätoimiseksi urheilutoimittajaksi syksyn 2022 alussa.

– Vapaapäivinäni minua tuuraa toimittaja, joka on puoliksi urheilussa ja puoliksi yhteiskuntatoimittajana.

Työvuorolistassa on kahden viikon kierto. Vuorot ovat iltavuoroja maanantaisin ja keskiviikosta sunnuntaihin. Viikonloppuvapaan sattuessa kohdalle

töitä on tiistaista torstaihin. Arkisin iltavuoro on kahdesta vartin yli kymmeen, perjantaisin puoli kahdesta puoli yhteentoista ja viikonloppuisin puolesta päivästä puoli yhteentoista. Lehti menee painoon klo 22.45.

– Työni on monipuolista ja joka päivä oppii jotakin uutta. Asenteeni on, että jokainen haastateltavani on lajinsa suurin tähti. Jos menen haastattelemaan kotkalaista jääkiekkoilijaa, ajattelen hänen olevan **Sidney Crosby**, ja jos haastateltava on jalkapallovalmentaja, hän on **Jürgen Klopp**.

Kotkalaista urheiluyleisöä pidetään

←

Lassi Kalin pitää työskentelystä toimituksessa, vaikka osittainen etätyökin on mahdollista.
– Toimituksen työpiste on parempi, ja tulee tunne, että olen töissä. On myös helpompi olla vapaalla, kun se yhdistyy selkeämmin kotiin.

paljon aikaa, että se on pois jostakin muusta. Mutta sanoisin, että sen kaltaiselle sisällölle on tilausta.

Kalinin mielestä paikallismediassa voi tehdä samanlaisia sisältöjä kuin suurissakin valtakunnallisissa toimituksissa, kun lokalisoii aiheet ja näkökulmat.

Tapahtuma-alalta urheilutapahtumiin

Kalin valmistui tradenomiksi Laurea-ammattikorkeakoulusta vuonna 2015 ja työskenteli sen jälkeen viitisen vuotta tapahtuma-alalla. Kokemuksesta on ollut hyötyä urheilutoimittajan työssä.

– Tapahtuma-alalla niin kuin urheilujournalismissakin stressinsietokykyyn pitää olla hyvä. Lisäksi paksusta nahkasta on molemmissa hyötyä. Samankaltaisuuksia on myös siinä, että tietää, milloin kiire loppuu.

"Työni on monipuolista ja joka päivä oppii jotakin uutta. Asenteeni on, että jokainen haastateltavani on lajinsa suurin tähti."

Urheilutoimittaja Lassi Kalin

intohimoisena ja fanaattisenaakin, ainakin jalkapallon ja koripallon osalta. *Kymen Sanomien* urheilusivujen lukijat odottavat myös sisällöiltä paljon.

– Yleisö on vaativampaa kuin ehkä ajattelemmekaan. Meidän pitää kyetä tarjoamaan laadukasta sisältöä. Sille on tilausta.

Analytiikan mukaan *Kymen Sanomissa* luettuja urheilusisältöjä ovat syventävät henkilöjutut, joissa on tuore näkökulma. Juttu kertoo esimerkiksi, miten joku urheilija on päätenyt seutukunnalle tai mitä urheilijan elämään kuuluu urheilun ulkopuolella. Kiinnostusta herättävät myös joukkuelajien syventävät analyysit, joissa kerrotaan miksi ja miten tilanteeseen on päädytty tai mitkä ovat mahdollisuudet jatkossa.

– Teimme huomiota herättäneet naisten ja miesten Korisliigaennakot videolle. Toki paikallismedian resursseilla videoiden tekeminen kunnolla vie niin

Kalin haki kavereidensa kannustamana Haaga-Helian vuoden mittaiseen urheilujournalismin erikoistumisopintoihin. Sieltä hän valmistui keväällä 2021. Hän kuuli, että *Kainuun Sanomien* urheilun kesätoimittaja oli peruuttanut tulemissa ja haki rohkeasti paikkaa.

– Silloinen vastaava päätoimittaja **Päivi Bisi** kysyi, mitä tiedän pesäpallosta, joka on *Kainuun Sanomien* urheilussa tärkeä laji Sotkamon Jymyn ansiosta. Kerroin, etten tiedä mitään, mutta jos hän kysyisi saman kysymyksen seuraavana päivänä, niin lupasin tietää kaiken, Kalin muistelee ensimmäistä urheilutoimittajan työn rekrytointiprosessiaan.

Päätoimittaja oli tyytyväinen vastaukseen, hakemukseen ja Kalinin motivaatioon, ja niin kesä vierähti Kajaanissa.

Pestin päätyttyä hän palasi hetkeksi takaisin tapahtuma-alalle. *Kymen Sanomista* otettiin yhteyttä ja kysyttiin, olisiko hän kiinnostunut lyhyestä pestistä lehdestä.

– Olin aikaisemmin laittanut Kotkaan avoimen hakemuksen. Minulla oli silloin vakituinen työ tapahtuma-alan tuottajana, ja kerroin, että irtisanoudun, jos tarjolla on vähintään puolen vuoden työ. Sieltä tarjottiin yhdeksän kuukauden määräaikaista sopimusta, ja minut vakinaistettiin, kun *Kymen Sanomien* pitkäaikainen urheilutoimittaja **Jukka Lehtoranta** jäi eläkkeelle tänä syksynä.

Syvään päätyyn

Reilussa puolessatoista vuodessa Lassi Kalin on saanut valtavasti kokemusta urheilutoimittajan työstä. Silti välillä tuntuu, että tietämys loppuu kesken.

– Paikallismediassa urheilulajien kirjo on varmasti kaikissa maakunnallisissa lehdissä aivan järjetön. Melkein viikoittain täytyy googlata, mikä tämä laji on tai mitä tässä lajissa tapahtuu. Parhaiten siinä tilanteessa selviää, kun myöntää, ettei tunne lajia. Urheilijat ja laji-ihmiset ovat kyllä auttaneet sellaisissa tapauksissa mielellään.

Yhtenä itselleen outona lajina Kalin mainitsee racketlonin, vaikka laji paljastuikin pelinä suhteellisen yksinkertaiseksi. Myös ampumaurheilu on osoittautunut monimutkaiseksi ja -syiseksi urheilumuodoksi, kun sen eri lajeihin ja niiden nyansseihin on perehtynyt syvällisemmin.

Ainoana päätoimisena urheilutoimittajana täytyy huolehtia omasta jaksamisesta niin fyysisesti kuin henkisesti.

– Kun olen vapaalla, täytyy olla vapaalla. Työpuhelin menee äänettömälle ja työläppäri kiinni.

Kalin myöntää kuitenkin seuraavansa urheilua myös vapaa-ajallaan ja erityisesti paikallisten palloilulajien tuloksia silloin, kun hän ei ole työvuorossa. Työ- ja vapaa-ajan erottamista helpottaa myös se, että hänellä on asunto sekä Kotkassa että Helsingissä ja myös etätyöskentely on mahdollista.

Tulevaisuudestaan Kalin ei pysty vielä tarkemmin sanomaan kuin sen, että urheilutoimittajan työ on motivoivaa ja kivaa.

– Nyt olen Kotkassa ja toimitan urheilusisältöä eteläkymenlaaksolaisesta urheilusta *Kymen Sanomiin*. Ehkä videoiden tekeminen on jotakin sellaista, mikä kiinnostaa tulevaisuudessa, Kalin päättää. ♦

TULEVAISUUDEN
URHEILUVAIKUTTAJILLE
URHEILUTOIMITTAJAN
OPINNOT KESKELLÄ
HELSINKIÄ.

HEO

Ilmoittaudu mukaan
osoitteessa **www.heo.fi**

Luova. **Luotettava.** Akateeminen.

Palloliiton viestintäpäällikkö **Taru Nyholm** kävi kertomassa oululaisille seuroille ja paikalliskerhon jäsenille, miten mediavieraat otetaan huomioon jalkapallon maaotteluissa. Monessa pienemmässä tapahtumassa toimittaja on oman onnensa seppä.

Huuhkajien ja Helmareiden ottelut ovat merkittäviä urheilutapahtumia, joista tiedottaminen on tarkkaan suunniteltua ja se aloitetaan hyvissä ajoin.

Toimittajien on helppo toimia, kun asiat tapahtuvat totutussa järjestyksessä.

– Avaamme sivuillemme akkreditoinnin, jonka kautta median edustajat voivat ilmoittautua tapahtumaan. Tiedottamisessa käytämme STT:n järjestelmää, joka on ihan hirveän hyvä, Nyholm kertoo.

Nyholm nostaa esimerkiksi Huuhkajien perjantaina pelattavan pelin, jota varten maajoukkue kokoontuu leirille jo maanantaina. Tiedote leirin mediaohjelmasta julkaistaan sunnuntaina.

– Ohjelmassa kerromme, milloin on mahdollista tehdä haastatteluja, missä ja miten, ja milloin pääsee valokuvaamaan joukkuetta.

Myös median työskentelyolosuhteet itse pelissä on otettu huomioon. Haastattelut tapahtuvat usein kentän laidalla, mutta työtila pitää olla tarjolla sekä ennen ottelua että ottelun jälkeen. Kuivassa ja lämpimässä työtilassa toimittajille on käytössä toimivat nettiyhteydet, ruokaa ja juomaa, ainakin mikäli kaikki sujuu suunnitelmien mukaan.

Monet median edustajat ovat Nyholmille tuttuja vuosien varrelta.

– Meillä on mielestäni aika mutkattomat suhteet meidän tapahtumissamme käyviin median edustajiin. Vuorovaikutus on välitöntä.

Nyholmin mukaan myös uudet toimittajat otetaan huomioon. Perusohjeet annetaan tarkasti, kuten esimerkiksi se, mistä sisäänkäynti stadionille tapahtuu.

Oma lukunsa ovat tietenkin arvokilpailut, joita Suomi on päässyt pelaamaan kahtena viime kesänä, Huuhkajat 2021 ja Helmarit 2022.

– Käytännössä joka päivä medialla on mahdollisuus haastatella tai kuvata joukkuetta. Helmarin kisoissa Suomen

Oulun Seudun Urheilutoimittajien syyskuun lopulla järjestämään koulutustilaisuuteen osallistui vajaat 30 seuraihmistä ja paikalliskerhon jäsentä. Taru Nyholm veti koulutusillan Oulun jäähallin Kärppäklubilla.

Viestintää ja vieraanvaraisuutta

Teksti: **Matti Ahola**
Kuva: **Tinja Huoviala**

"Avaamme sivuillemme akkreditoinnin, jonka kautta median edustajat voivat ilmoittautua tapahtumaan. Tiedottamisessa käytämme STT:n järjestelmää, joka on ihan hirveän hyvä."

Palloliiton viestintäpäällikkö
Taru Nyholm

joukkueella oli media-aktiviteetitapahtuma joka päivä.

Palloliitto kokoaa tapahtumia varten mediapankin, mistä löytyvät tiedot turnauksesta, Suomen pelaajista ja vastustajista. Jaossa voi olla myös valokuvia tietoineen. Yksi tiedotettava asia on, mistä eri kanavista voi seurata Suomen joukkueita.

– Teemme medialle mahdollisimman helpoksi kisojen, pelaajien ja joukkueen seuraamisen.

Oulusta katsottuna jalkapallon A-maaottelut, arvoturnauksista puhumattakaan, ovat suur tapahtumia, joita pohjoisessa harvoin nähdään. Sen sijaan Oulun seudulla järjestetään monien pienempien lajien SM-kilpailuja, joiden tiedotus saattaa olla aivan lapsenkengissä. Valitettavasti joskus näkee, ettei mediaa ole otettu paikan päällä millään tavalla huomioon, vaikka kyseessä olisi olympialajin SM-kilpailut. Osin tästä syystä OSUT halusi järjestää viestintäkoulutusta alueen seuroille.

Oulun Lohien toiminnanjohtaja **Tarja Karppinen** nosti mainiosti esille myös seurojen näkökulman asiaan. Seura järjesti elokuussa CSIT-uintimestaruuskilpailut (CSIT on kansainvälinen työ- ja amatööriurheiluliitto). Miten ottaa media huomioon, jos sitä ei kilpailussa edes ole? ♦

Historiallinen käännekohta

HELSINKI 1952 – KANSAINVÄLISTYVÄ PÄÄKAUPUNKI

Laura Kolbe, Samu Nyström, Jari Kupila
Minerva Kustannus
2022
240 sivua

Helsingin kesäolympialaiset vuonna 1952 olivat tapahtuma, joka kuuluu Suomen historian merkkipaaluun. Professori **Laura Kolbe**, dosentti **Samu Nyström** ja toimittaja **Jari Kupila** muistelevat Helsingin olympiavuotta syksyllä ilmestyneessä kirjassa *Helsinki 1952 – kansainvälistyvä pääkaupunki*.

Kolben, Nyströmin ja Kupilan tavoitteena ei ollut tehdä perinteistä urheilukirjaa, koska Helsingin olympialaisista on kirjoitettu jo useita sellaisia teoksia. Tekijät halusivat tarkastella Helsinkiä ja olympialaisten merkitystä isommassa kuvassa. Olympialaisista toki kerrotaan, mutta enemmän keskitytään siihen, miten monin eri tavoin olympialaiset muokkasivat Helsingin kaupunkikuvaa.

Historiallisessa valossa elettiin suurta muutoshetkeä, raskeasta sota-ajoista vielä toipuneessa Suomessa kaikki alkoi kääntyä viimeinkin paremmaksi. Olympialaisten isona perintönä oli Helsingin henki, maamme pääkaupunki sai uuden roolin maailman pääkaupunkien joukossa.

Kolbe kirjoittaa, miten olympia-aate innosti suomalaiset toimimaan ”markoista piittaamatta” yhdessä ja yhtenäisenä jalon asian puolesta. Vuotta 1952 leimasi voimakas tunnela: Helsinki halusi näyttää koko maailmalle kykynsä kehittyä moderniksi suurkaupungiksi. Menestyksekkäästi järjestetyt olympialaiset paransivat omalta osaltaan Suomen ja Neuvostoliiton välisiä suhteita.

Kupila muistelee osuudessaan, miten **Paavo Nurmen** avajaisjuoksu villisti kaikki paikalle saapuneet 70 000 katsojaa. Kenenkään muun suomalaisen kuva ei nouse Helsingin olympialaisista esille niin vahvasti kuin Nurmen juoksusta taltioidut kuvat ja uutisfilmit.

Nurmi vangitsi kaikkien huomion niin tiukasti, ettei olympiatulen varsinaista sytyttämistä huomattu kuvata. Nurmi toki toi soihdun stadionille, mutta **Hannes Kolehmainen** kipaisi ylös torniin sytyttämään itse kisatulen. Nurmen sytyttämä tulimalja sammutettiin, kun avajaiset päättyivät.

Nyströmin osuudessa piipahdetaan olympiavuoden muissakin Helsingissä järjestetyissä suurissa urheilutapahtumissa. Vauhtuurheilun juhla, äitienpäivän viikonlopun Eläintarhan ajot houkuttelivat tuona keväänä paikalle ennätyselliset yli 70 000 katsojaa. Pahoilta onnettomuuksilta onneksi välttyttiin, vaikka kisaradalle oli päässyt vuotamaan öljyä.

Tekstien rinnalla lukuisat kuvat kertovat omaa tarinaansa vuoden 1952 Helsingistä. Kirja on jatko-osa Helsingistä jo aikaisemmin tehdyille historioteoksille. Aiemmat osat kuvasivat vuosien 1918, 1939 ja 1945 tapahtumia. Vuodesta 1952 kertovaa kirjaakin kelpaa suositella kaikille historiasta kiinnostuneille eikä vain urheilun ystäville.

Matti Lehtisaari

Pakolaisperheen tyttärestä koripallotähdeksi

AWAK KUIER

Riikka Smolander-Slotte
Otava 2022, 192 sivua

Vuonna 2017 Kotkan Peli-Karhujen 15-vuotias superlupaus **Awak Kuier** nousi suuren maailman tietoisuuteen, kun hän esitteli näyttävää donkkaustaan New Orleansissa järjestetyllä Basketball Without Borders -leirillä. NBA julkaisi videon Twitterissä, ja Kuierin nimi oli hetkessä kaikkien huulilla.

Huhtikuun 16. päivä 2021 sama nuori nainen tekee suomalaista koripallohistoriaa, kun hänet varataan ensimmäisenä suomalaisena Yhdysvaltain naisten koripallon ammattilaissarjaan WNBA:han Dallas Wingsin joukkueeseen. Tästä hetkestä alkaa myös **Riikka Smolander-Slotten** tarina liikunnallisesti lahjakkaasta, mutta ujoista työstä, joka on kulkenut pitkän tien Kairosta Kotkaan ja sieltä Helsingin kautta maailmalle.

Kuierin perhe saapui Kotkaan maaliskuussa 2003. Alku oli hankalaa, ja suomen kieli tuntui sekavalta, mutta isä **Bior** ja äiti **Margaret** päättivät selviytyä. Kotona käytiin kamppailua siitä, onko perheen ainoaan tyttären sopivaa viilettää koripallokentällä sen sijaan, että olisi kotona auttamassa äitiään. Äiti tuskastui, mutta isä piti päänsä ja tytär sai jatkaa koripalloharrastustaan.

Jo 10-vuotiaana 180-senttiseksi venähtänyt Kuier sai ensikosketuksensa lajiin 11-vuotiaana. Siihen asti hän oli pääosin pelannut pihapelejä perheensä kanssa. Pituuden lisäksi Kuierin lahjakkuus huomattiin varhain. Tyttö oli nopea oppimaan, mutta äärettömän ujo. Juniorivuosien valmentajasta **Heidi Laineesta** tulikin hänelle tärkeä tukipilari, joka auttoi myös arkisissa asioissa.

Kuierin urheilu-ura eteni nousujohteisesti, ja 16-vuotiaana hänet valittiin jo naisten maajoukkueeseen. Samoihin aikoihin maajoukkuevalmentaja **Pekka Salminen** sai houkuteltua hänet HBA:han ja Helsinkiin.

Awak Kuier on elämäkerta, missä ihmiset itse päähenkilön ympärillä ovat saaneet yhtä ison, ellei isomman roolin kuin itse päähenkilö, mutta ratkaisu tuntuu hyvin luonnolliselta. Eihän näin nuorelta urheilijalta voi vielä odottaa syvempää analyysiä omasta elämästään ja urakehityksestään.

Smolander-Slotte nostaa kirjassaan myös taitavasti esille monta yhteiskunnallisesti merkittävää teemaa Kuierin tarinan kautta. Tämä ei ole vain yhden poikkeuksellisen nuoren koripalloilijan kasvutarina, vaan tämä on myös tarina erilaisuudesta, rasismista sekä nuoren naisen menestyspaineista.

Awak Kuier kuvailee itseään eteläsudanilaiseksi mutta suomalaisiksi koripalloilijaksi. Hiljaisesta, vähän varautuneesta ja vaikeasti tavoitettavasta nuoresta on tullut oikeiden ihmisten auttamana rohkea, ennakkoluuloton ja sopeutumiskykyinen maailmantähti, joka haluaa olla esimerkkinä muille. Uskon, että kirja voi olla inspiraation lähde monille nuorille – perhetaustasta, elämäntilanteesta tai ihonväristä huolimatta. Kirjan sanoma on yksinkertaisen kaunis: mikään ei ole mahdotonta.

Ann-Christine Karhu

Mestaruuksia ja potkuja

MARTTI KUUSELA – PALLO- POIKANA MAAILMALLA

Martti Kuusela ja Erkko Meri
Readme 2022, 488 sivua

Kuusas on pitkä matka. Ja varsinkin Rovaniemen Kokintieltä sekä kaupungin jalkapallokentiltä. Sieltä on lähtöisin jalkapallovalmentaja **Martti Kuusela**, 77.

Kuusela valmensi 1979–2008 urallaan kuudessa maassa ja 11 seurassa yli kolmenkymmenen maan pelaajia. Ainakin 13 muuta ulkomaan pestiä oli lisäksi tutkassa. Vain toteutumatta jäänyt pesti Iranin maajoukkueessa jäi harmittamaan. Jos näistä seikkailuista ei saa kirjaa aikaan, niin mistä sitten.

Pelaajana Kuuselan seuroja olivat RoPS, MP, OTP, HIFK, HJK, Haka, Ilves ja FinnPa. Teoksen suurin mielenkiinto löytyy kuitenkin valmennuspuolelta. Ura alkoi Grankulla IFK:ssa – tai oikeastaan alokkaana Savon prikaatissa – jonka jälkeen seurasivat HJK, Kööpenhaminan B 1903, Belgian Beerschot, Unkarin Kispest Honved, Kreikan Proodeftiki, Kyproksen Apollon Limassol, FinnPa, kreikkalaiset Panionis ja Aris sekä lopuksi TPS ("harharetki Turkuun"). Suomen A-maajoukkuetta Kuusela valmensi 1982–1987. Menestystä tuli, kuten mestaruudet Unkarissa ja Suomessa (HJK). Mutta vielä enemmän karttuivat kokemukset.

Kuusela sanoo halunneensa valmentajaksi lämpimiin paikkoihin, koska Rovaniemen kelit tarjosivat lapsena vilustumisia. Lämpöä löytyi, liikaakin. Hikisiä paikkoja kuumaverisissä etelän jalkapallokulttuureissa. Kerran Kuusela toi miehistönsä Pajulahden urheiluopistolle leirille, koska silloisessa sijaintimaassa ei voinut päivisin edes harjoitella.

Suomalaiset jalkapallovalmentajat eivät ole suuria menestysotsikoita ulkomailla saaneet aikaan. Sinne ei ole päästy, haluttu tai uskallettu? Kuusela on yksi harvoja poikkeuksia, jonka tie aukeni Saksan vaativasta valmentajakoulutuksesta, josta verkostot avautuivat.

Kuuselaa tituleerattiin Unkarissa hiihtovalmentajaksi, johon löytyy jopa löyhiä perinteitä. Aiempi maajoukkuvalmentaja **Olavi "Ola" Laaksonen** (1921–2004, päävalmentaja 1962–1974) hiihdatti maajoukkuemiehiä Eerikkilän urheiluopistolla, mitä monet eivät joko tiedä tai usko. Koiranleuat väittävät, että opiston vintiltä löytyy edelleen suksia.

Potkujakin Kuuselalle sateli useampaan kertaan, mutta upeat muistot menestyksistä ja ottelut esimerkiksi ManUa vastaan (kaksi maalin tappiota) sekä mielenkiintoiset anekdootit ovat kirjan parasta antia.

Kuuselasta ei tullut ajatuksissa ollutta pappia, sotilasta, diplomaattia eikä toimittajaa, vaan "vain" jalkapallovalmentaja. Jälkeenpäin tuskin kaduttaa, vaikka äiti oli neuvonut hakeutumaan oikeisiin töihin. Kirjan opetus on, että kannattaa lähteä rohkeasti ulkomaille, vaikka olo suomalaiskansalliseen tapaan kotikissana uunin pankolla saattaa tuntua paljon turvallisemmalta. Ansiomerkkejä ja muita huomionosoituksia Kuuselalle on myönnetty lähes kaikki, mitä jalkapallovalmentaja voi saada.

Jos kuka, niin Martti Kuusela on kirjansa ansainnut. Kirjassa olisi toki kaivannut koottua seuraluetteloa ja tärkeimpiä merkkipaaluja kirjan loppuun.

Reijo Suikki

Leijonakuningattareksi syntynyt

**NOORA RÄTY – LEIJONA-
KUNINGATAR**, Marika Lehto
WSOY 2022, 352 sivua

Suomen menestyneimmän naisjääkiekkoilijan **Noora Rädyn** elämäkerta alkaa siitä, mihin ura maajoukkueessa loppui, Espoon Metro Areenan valmentajien kopista. Rätty oli jo pidemmän aikaa aavistanut, että hänen paikkansa olympiajoukkueessa saattaa olla uhattuna. Välit päävalmentajaan, **Pasi Mustosen**, eivät olleet hyvät, mutta Rätty koki olevansa elämänsä kunnossa ja valmiina olympialaisiin vaikka kolmosveskariksi.

Pari päivää myöhemmin Mustonen ilmoitti lehdistötilaisuudessa, että Rädylle oli tarjottu kotiin jäävän varamaalivahdin paikkaa – hän korvaisi ykkösmaalivahdiksi valitun **Anni Keisalan**, mikäli Keisala sairastuisi. Koko urheilutoimittajakunta pyöritteli silmiään eikä ollut uskoa korviaan.

Kirjan julkaisuhetkellä selvisi lisäksi, että 16 maajoukkuepelaajaa olivat nimettöminä valittaneet Mustosen epäasiallisesta käytöksestä pelaajajyhdistykseen. Asiaa tutkii nyt Suomen urheilun eettinen keskus SUEK.

Dramaattisen alun jälkeen kirjassa palataan Rädyn varhaislapsuuteen ja juniorivuosiin Jäähönkä Flyersissä. **Marika Lehdon** minä-muodossa kirjoittamassa elämäkerrassa kuuluu vahvasti Rädyn ääni.

Heti alkumetreillä tehdään selväksi, että tässä puhuu maailman paras maalivahti. Rädyn määrätietoisuus, vahva kilpailuhenkisyys ja oman lahjakkuutensa korostaminen vyöryvät päälle. Itseään täynnä, joku voisi ilkeästi sanoa, ja hyvin epäsuomalaista, varsinkin joukkueurheilijalta.

Onneksi tarina antaa myös tilaa välillä hengittää. Rätty aloitti jääkiekon poikajoukkueessa, eikä hänellä ollut yhtään naispuolista esikuvaa. Rädyn ansiosta tämän päivän tyttöillä on, eikä heidän tarvitse kokea olevansa erilaisia niin kuin Rätty, joka ihmetteli äidilleen, milloin hänelle kasvaa munuset, kun kaikilla muillakin oli.

Kiinnostavinta antia ovat Rädyn yliopistovuodet Minnesotassa sekä kaudet kiinalaisessa Vanke Rays -seurassa, joka ensin pelasi Kanadan liigassa, CWHL:ssä. Liiga lopetettiin keväällä 2019 ja joukkue siirtyi pelaamaan Venäjälle.

On myös mielenkiintoista lukea perustelut sille, miksi Rätty päätti anoa valtion urheilija-apurahaa, vaikka hän tulojensa puolesta olisi pärjännyt hyvin ilmainkin. Järjestelmä tarjoaa tällaisen porsaanreiän, ulkomailla hankittuja tuloja kun ei tarkisteta.

Ja miksi hän päätti jäädä Venäjälle pelaamaan Shenzhen KRS:n joukkueessa, vaikka Venäjä oli aloittanut hyökkäyssodan Ukrainassa. Rädyn mukaan hänelle oli tehty selväksi, että joukkueen jatko ja tulevaisuus olivat hänestä kiinni. Siksi hän päätti jäädä maahan, jonka käymää sotaa hän ei hyväksynyt.

Olkoon, että Shenzhen KRS on kiinalaisten rahoittama joukkue, mutta liiga, missä joukkue pelaa, on KHL:n ja Venäjän jääkiekkoliiton perustama naisten ammattilaisliiga. Sen olisi voinut mainita.

Noora Rädyn saavutukset ovat kiistattomat, ja hän on ainoa naisjääkiekkoilija, joka kehtaa julkaista elämäkerran nimeltä *Leijonakuningatar*.

Ann-Christine Karhu

Managerin elämän peli

MANAGERI – MITEN TEHTIIN RAHAA, JULKISUUTTA JA MENESTYSTARINOITA

Harri Halme, Ari Pusa
Tammi 2022
355 sivua

Kaissa Mäkäraäinen, Aki Parviainen, Petra Olli, Olli-Pekka Karjalainen, Sari Multala, Pekka Koskela, Lotta Henttala...listaa voisi jatkaa monella kovalla suomalaisella urheilunimellä, joita yhdistää yksi mies: manageri Harri Halme.

Halmeen tallin urheilijanimet ovat A-luokkaa, lähes jokaisen suomalaisen tuntemia. Heitä Halme on auttanut taloudelliseen menestykseen. Halme itsekkin on toki urheilupiireissä tunnettu, mutta suurelle yleisölle kenties varsin tuntematon. Taustavaikuttajat usein ovat, omasta halustaan.

Halmeen verkostot ovat ulottuneet suomalaisessa urheilussa lähes kaikkeen. Sen lisäksi, että hän on auttanut eturivin huippu-urheilijoita, hän on ollut myös vallan lähellä muun muassa **Ilkka Kanervan**, **Tapio Korjuksen** ja **Mika Lehtimäen** kautta. Hän on ollut mukana huippu-urheilun muutostyöryhmässä Humussa, hän on maan suurimmaksi yleisurheilutapahtumaksi nousseen Paavo Nurmi Gamesin perustajajäsen ja paljon muuta.

Lahden Liipolan betonilähiöstä kotoisin oleva Halme on myös suomalaisen urheilun self-made man.

Helsingin Sanomien kokeneen urheilutoimittajan **Ari Pusan** kirjoittaman *Manageri – Miten tehtiin rahaa, julkisuutta ja menestystarinoita* -kirjan lähtökohdat ovat erittäin herkulliset. Ne tarjoavat täysin toisenlaisen näkökulman huippu-urheilun ytimeen kuin perinteiset urheilijaelämäkerrat.

Halmeen urasta piirtyy kattava kuva, kun hän kertoo tapaus tapaukselta työstään urheilussa ja urheilijoiden kanssa. Niistä voivat monet urheilijat ja urheilutapahtumat ottaa ajatuksia ja oppia muun muassa markkinoinnissa. Halme ei pidä onnistumisistaan kynttilää vakan alla, mutta ei myöskään ylpeile, rehentele tai liioittele. Manageri laittaa itseään peliin omalla tyyllillään.

Kokonaisuus on selkeää ja teksti sujuvaa. Kun kirjan näkökulma on Halmeen ja hänen edustamiensa urheilijoiden, asioiden perspektiivi ajoittain hieman hukkuu ja todellisuudentaju vääristyy.

Halme on verkostoitunut hyvin myös mediaan. Hän on ymmärtänyt median arvon omalle työlleen ja edustamilleen urheilijoille. Media ja toimittajat saavatkin kirjassa huomattavasti enemmän huomiota kuin urheilukirjoissa tavallisesti. Halme antaa toimittajille niin arvoa kuin toisaalta myös viiltävää kritiikkiä. Osa osuu maaliin, osassa näkökulma jää hieman kapeaksi, mutta on mielenkiintoista lukea, miten monia mediamyllyjä läheltä seurannut ihminen näkee ja kokee toimittajien työn.

Elämä tarjoaa yllätyksiään. Kesken kirjaprojektin Halmeella diagnosoitiin kielentyvän syöpä. Halme selvisi, mutta kuolema oli läsnä, kuten hän kirjassa sanoo. Vasta kirjanteon loppuhetkillä Halme päätti, että myös hänen sairastumisensa otetaan teokseen mukaan. Hyvä niin. Sekin on olennainen osa hänen tarinaansa, hänen elämän peliään.

Harri Laiho

Punainen kirja

STADIN IFK, IFK:N STADI

Juha Kanerva
Kustantamo S & S 2022
376 sivua

"Stadissa on kaksi merkittävää punaista ilmiötä: brankkarit ja IFK. Niiden työnjako on kirkas: IFK sytyttää ja palokunta sammuttaa."

Lainaus on **Juha Kanervan** tuoreimmasta teoksesta *Stadin IFK, IFK:n stadi*, joka on synnytetty HIFK:n 125-juhlavuoden kunniaksi. Kanervalla on ollut käytössään HIFK:n asiakirja-aineisto alusta

asti. Sen lisäksi pohja rakentuu pääosin aiemmin julkaisuun kirjallisuuteen ja lehtiartikkeleihin. Kirjan lähdeluettelo onkin mittava. Jo satakunta vuotta ilmestyneen seuralehti *Helsingfors Kamratenin* parissa Kanerva näyttää viiteluettelon perusteella eritoten viihtyneen.

Esipuheessa Kanerva sanoo, ettei kirja ole HIFK:n virallinen historiateos, vaan tekijänsä näkemys seuran menneisyydestä. Kanervalla on ollut jättiurakka näkemystä muodostaessaan. HIFK on joutunut selviytymään läpi sotien ja pohtimaan suhtautumistaan muun muassa suomenkielisiin urheilijoihin, juutalaisurheilijoihin ja urheileviin naisiin. Kaikkien näiden kolmen ryhmän edustajilta ovat aikoinaan olleet portit HIFK:n jäseneksi säpissä. Vielä vuonna 2000 vain kolmasosa seuran jäsenistä oli suomenkielisiä.

Kanervan teos kertoo nimenomaan emoseuran historian ja samalla tarinan Suomen kenties tunnetuimman urheilubrändin kehittymisestä. Jääkiekko, joka on ollut brändin syntymisen suurin tekijä, saa tietysti kirjassa osansa. Mutta jääkiekkoa on HIFK:ssa pelattu vasta 75 vuotta. Seuran ensimmäisen 50 vuoden aikana päälaajit olivat yleisurheilu sekä jalkapallo, jonka edustusjoukkue toiminta yhtiöitettiin jääkiekon tavoin 2000-luvun alussa.

HIFK:n "isoja" palloilulajeja ovat olleet myös jääpallo ja käsipallo, jälkimmäinen niin miesten kuin naistenkin pelaamana. HIFK:n miesten käsipalloa ravisteli 1990-luvulla tapaus, joka Kanervan mukaan "johti IFK:n historian ehkä surullisimpaan tapahtumakulkuun". Rahasta oli tietenkin kysymys, ja muutaman lajiveteraanin seurajohdon taholta kokemaa kohtelua on mahdoton edelleenkin ymmärtää.

Myrskyjä on HIFK:ssa riittänyt muitakin, toki menestystäkin. Kanervan rutiini tietokirjailijana pitää kehykset hyvin kasassa, vaikka kerronta ei olekaan täysin kronologista.

Muuten hyvässä kokonaisuudessa hämmästyttäviä taittoratkaisut. Kuvatekstit on taitettu oudosti, ja iso osa kuvista, joita on paljon, on siroteltu sivuille kuin summittaisesti tekstin ja kuvan asiayhteydestä piittaamatta. Kirjan loppua kohden eri osioiden koko sivun lähtökuvatkin ovat yhä pahemmin ristiriidassa pääotsikoiden kanssa.

Muutamia HIFK:n historian suurnimiä esitellään "kainaloissa". Mutta esimerkiksi **Veikko Niemikorvesta** tai **Matti Hagmanista**, jonka Kanerva luokittelee **Åke Lindmanin** ohella palvotuinna HIFK:n urheilijaksi, sellaista on turha etsiä. Sekä Niemikorpi että Hagman on sentään mainittu tekstissä kerran, Hagman lisäksi kuvateksteissä kaksi kertaa. Toisessa kyseisistä kuvista Hagman on poistumassa koulunsa voimistelusalista ylioppilaskirjoituksista!

Matti Hannula

Karttaretki olympialaisten Helsinkiin – ja koko Suomeen

HELSINGIN OLYMPIALAISET 1952

Jussi Iltanen
Karttakeskus 2022

Karttakeskuksen julkaisema *Helsingin olympialaiset 1952* tarjoaa erinomaisen lisän siihen materiaaliin, mitä Helsingin olympialaisista on tarjolle jo asetettu. Nyt taas juhlavuotena lisää. Karttakokonaisuus tarjoaa ennen kaikkea Helsingin kilpailupaikosta erittäin kattavan karttapohjan numeroineen ja niitä avaavine laatikoineen.

Paketin tuottama ilo on toki subjektiivista, riippuen jo olemassa olevasta tietopohjasta. Itse olen helsinkiläisenä ollut jokseenkin kiinnostunut kaupungin olympiahistoriasta. Toisin sanoen olen pitänyt silmäni ja korvani auki, kun olympialaisia on käsitelty, mutta en ole siihen koskaan perehtynyt äärimmäisellä tarkkuudella.

Siltä pohjalta karttapaketti 1952 pystyy tarjoamaan paljon. Lähtien itse reiteistä niin melonnan, soudun ja kävelyn kuin maratonin ja maantiepyöräilyn osalta. Yllätyksiä tarjoaa se, mitä kaikkia tiloja on itse kilpailupaikkojen lisäksi käytetty olympialajien harjoituspaikkoina. En tiennyt muun muassa edes koko Tähtitorninmäen tennishallin olemassaolosta – enkä siten siitä, että sitä on olympialaisissa käytetty koripallon harjoituspaikkana.

Karttojen kautta olympialaiset hahmottuu tapahtumana uudella tavalla – etenkin, kun pallukoita on Helsingin seudun tapauksessa peräti 80, jolloin mukana on suorituspaikkojen tai lehdistökeskusten lisäksi olympialaisia varten tai aikoihin rakennettuja kahviloita, julkisia käymälöitä tai muita sen aikaiseen kilpailuinfrastruktuuriin olennaisesti liittyviä paikkoja.

Ja kun kartalle on piirretty myös muun muassa opaskioskien, lippakioskien ja parkkipaikkojen sijainteja, herää olympiakaupunki eloon yllättävän hyvin myös karttamuodossa. Ripauksella mielikuvitusta hahmottaa, missä ja miten urheilijat ja muut olympiakävijät ovat pääkaupungissamme 70 vuotta sitten liikkuneet.

Kääntöpuolella on myös Hämeenlinna edustettuna. Olihan se ainoa toinen kaupunki, jossa käytiin yksittäisen lajin, nykyaikaisen viisiottelun, kaikki tapahtumat alusta loppuun. Hämeenlinnan kohdalla on tosin karsittu kartalta esimerkiksi olympialaisten majoituspaikat ja jätetty vain suorituspaikat. Kun viisiottelu kesti useamman päivän, oli Hämeenlinnakin aidosti olympiakaupunki, joka eli kisatunelmassa.

Positiivisena yllätyksenä on Suomen kartta, jossa näkyy soihtuviestin reitti Lapista Helsinkiin. Siitä 13 päivän kyllä ja kaupunkeja villinneestä seikkailusta avautuisi vielä aivan uudenlainen tarinaikkuna 1952 olympialaisiin. Mutta sen avaaminen on toki jonkun muun kuin Karttakeskuksen tehtävä.

Topias Kauhala

TAHTO

MENNEEN
TALVEN
LUMET

**MISSÄ, MILLÄ JA MITEN
KOHOTAMME SYKETTÄ,
ON MERKITYSTÄ
YMPÄRISTÖLLE.**

**NÄYTTELY NYT AVOINNA
KULTTUURIKESKUS
TAHDOSA!**

Olympiastadion, Helsinki
tahto.com
Avoinna joka päivä!

sanoma

LUHTA

METSÄHALLITUS

TOMRA

PAROC

LAPPSET

#vuodenurheilija

Jo vuodesta 1947.

